

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁUBIANKA NA LATA 2008-2015

Toruń, styczeń 2008

OPRACOWANIE:

Doradztwo Ekonomiczne i Finansowe Jacek Błażejowski
87-100 Toruń, ul. Głowackiego 20, tel. (0 56) 657 55 91 (92), fax (0 56) 622 14 22,

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	6
1. STRESZCZENIE	6
1.1. Cel i zakres opracowania.....	7
1.2. Metodyka opracowania.....	8
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY ŁUBIANKA	9
1. RYS HISTORYCZNY	9
2. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNO-EKONOMICZNE ORAZ ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY	11
2.1. Położenie geograficzne i administracyjne.....	11
2.2. Budowa geologiczna	13
2.3. Rzeźba terenu	14
2.4. Warunki klimatyczne	15
2.5. Warunki hydrologiczne	16
2.6. Fauna i flora	17
2.7. Zasoby środowiska przyrodniczego podlegającego ochronie	18
3. SFERA SPOŁECZNA	19
3.1. Wielkość populacji	20
3.2. Struktura wieku i płci ludności.....	25
3.3. Poziom wykształcenia.....	29
3.4. Ruch naturalny i migracyjny ludności.....	30
3.5. Aktywność zawodowa.....	34
3.6. Aktywność obywatelska	39
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I GOSPODARCZA.....	40
4.1. System edukacji	41
4.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	43
4.3. Sport i turystyka	46
4.4. Kultura	47
4.5. Bezpieczeństwo publiczne	48
4.6. Rynek pracy i podmioty gospodarcze.....	50
4.7. Rolnictwo	53
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNO – EKONOMICZNA.....	56
5.1. Sieć wodno-kanalizacyjna	57
5.2. Gospodarka odpadami	57
5.3. Sieć gazownicza	58
5.4. Sieć energetyczna	58
5.5. Sieć komunikacyjna.....	59
5.6. Telekomunikacja	62
5.6. Budownictwo mieszkaniowe.....	63
PODSUMOWANIE:	65
6. ANALIZA SWOT	66
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁUBIANKA	71
1. PERSPEKTYWA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	71
1.1. Misja i wizja rozwoju gminy Łubianka.....	72
1.2. Kluczowe problemy rozwojowe gminy Łubianka	73
1.3. Cele strategiczne	73
1.4. Wykaz celów operacyjnych.....	75
2. ANALIZA FINANSOWA	79
2.1. Budżet.....	79
2.2. Analiza pionowa budżetu	81
2.3. Analiza pozioma budżetu.....	83
2.4. Prognoza kwoty długu i spłat.....	86
2.5. Potencjalne źródła finansowania	89
3. MONITORING I OCENA STRATEGII.....	89
3.1. Proces wdrażania.....	89
3.2. Kontrola efektywności Strategii	91
3.3. Procedury uaktualniania Strategii	93

PODSUMOWANIE	95
ZAŁĄCZNIKI:	96
ANEKS	100

SPIS RYCIN:

Ryc.1. Położenie gminy Łubianka.	12
Ryc.2. Mapa poglądowa gminy Łubianka.....	13
Ryc.3. Model terenu województwa kujawsko-pomorskiego.....	14
Ryc.4. Położenie gminy Łubianka w ujęciu regionalizacji rolniczo-klimatycznej wg R. Gumińskiego.....	15

SPIS TABEL:

Tab.1. Lasy na terenie gminy Łubianka.	18
Tab.2. Struktura ludności wg miejscowości w gminie Łubianka.....	20
Tab.3. Zmiany liczby ludności w gminie Łubianka.	20
Tab.4. Prognozy zmiany liczby ludności w gminie Łubianka	22
Tab.5. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego.....	23
Tab.6. Liczba i struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku.	27
Tab.7. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Łubianka.....	28
Tab.8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2000-2006.	29
Tab.9. Liczba osób z wykształceniem wyższym w gminach powiatu toruńskiego.....	30
Tab.10. Ruch naturalny ludności w gminie Łubianka.....	31
Tab.11. Współczynnik feminizacji i liczba małżeństw na 1000 mieszkańców- Gmina Łubianka na tle powiatu i województwa.	32
Tab.12. Saldo migracji na terenie gminy Łubianka	33
Tab.13. Stopa bezrobocia w gminie Łubianka na tle powiatu, województwa i kraju.	35
Tab.14. Bezrobotni w Gminie Łubianka wg wieku.	36
Tab.15. Bezrobotni w Gminie Łubianka wg wykształcenia.....	37
Tab.16. Bezrobotni w gminach powiatu toruńskiego.....	38
Tab.17. Liczba dzieci dowożonych i dożywianych w placówkach oświatowych.....	42
Tab.18. Prognozowana liczba uczniów w poszczególnych latach łącznie z oddziałami przedszkolnymi.	43
Tab.19. Najczęstsze pozaeconomiczne przyczyny przyznania pomocy społecznej w latach 2005 - 2007 w Gminie Łubianka.....	45
Tab.20. Świadczenia społeczne udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance w latach 2005 - 2007.....	45
Tab.21. Dodatki mieszkaniowe wypłacane przez Urząd Gminy w Łubiance w latach 2005 - 2007.....	46
Tab.22. Biblioteka w gminie Łubianka.	48
Tab.23. Liczba zdarzeń zanotowanych przez policję na terenie gminy Łubianka w okresie od 07. 2006 do 07. 2007 r.	49
Tab.24. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu toruńskiego w 2006 roku.....	50
Tab.25. Liczba Podmiotów gospodarczych w gminie Łubianka.....	51
Tab.26. Wskaźnik G – podstawowy dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 rok w gminach powiatu toruńskiego	53
Tab.27. Gospodarstwa rolne wg rodzaju własności na terenie gminy Łubianka.	54
Tab.28. Gospodarstwa rolne na terenie gminy Łubianka wg wielkości.....	54
Tab.29. Struktura użytkowania gruntów w gminie Łubianka.	55
Tab.30. Infrastruktura drogowa w granicach gminy Łubianka	60
Tab.31. Zasoby mieszkaniowe wg form własności w gminie Łubianka.	63
Tab.32. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w gminie Łubianka.....	64
Tab.33. Analiza SWOT.....	66
Tab.34. Cele strategiczne i operacyjne założone w strategii na lata 2008-2015.	75
Tab.35. Dochody budżetu gminy w latach 2006–2008.....	80
Tab.36. Wydatki budżetu gminy w latach 2006–2008.....	80
Tab.17. Struktura dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008	82
Tab.38. Struktura wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008	83
Tab.39. Analiza pozioma dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)	84

Tab.40. Analiza pozioma wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)	85
Tab.41. Prognoza kwoty długu i spłat na rok 2008 i lata następne	87
Tab.42. Poprawny harmonogram wdrażania strategii.	90
Tab.43. Wskaźniki realizacji celów.	91
Tab.44. Aktualizacja strategii.	94

SPIS WYKRESÓW:

Wyk.1. Prognozy zmiany liczby mieszkańców do 215 r. w gminie Łubianka.....	22
Wyk.2. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim.....	23
Wyk.3. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim.....	24
Wyk.4. Gęstość zaludnienia w gminie Łubianka.	25
Wyk.5. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Łubianka/piramida wieku i płci.....	26
Wyk.6. Struktura ekonomicznych grup wieku w gminie Łubianka.	27
Wyk.7. Ruch naturalny w Gminie Łubiana w wybranych latach na 1000 mieszkańców	31
Wyk.8. Saldo migracji w gminie Łubianka.....	34
Wyk.9. Stopa bezrobocia	35
Wyk.10. "Piramida celów"	71

I. WSTĘP

Lokalna „Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 2008-2015” została opracowana na zlecenie Urzędu Gminy w Łubiance. Celowość sporządzenia nowej strategii wynika głównie z następujących powodów:

- zostały zrealizowane cele nakreślone w dotychczasowej „Strategii Gminy Łubianka na lata 1999 -2010”,
  - posiadanie aktualnej strategii rozwoju jest niezbędne, aby aplikować o środki pomocowe z UE,
  - efektywny, prawidłowy i szybki rozwój gminy jest niemożliwy bez dobrej strategii rozwoju.
- Opracowując strategię, korzystaliśmy z materiałów będących w posiadaniu Urzędu Gminy Łubianka, danych z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy i wielu innych instytucji z terenu gminy, powiatu, województwa oraz dokumentów takich jak: „Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 1999-2010”, „Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Gminy Łubianka” z 2006 roku, „Strategia Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2007-2020”, „Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020”.

Ponadto skorzystaliśmy z wiedzy i doświadczenia wójta i pracowników Urzędu Gminy Łubianka oraz innych osób i instytucji, za co serdecznie składamy podziękowania.

1. Streszczenie

Strategia Rozwoju Gminy Łubianka opracowana została na lata 2008 – 2015. Jest to związane z okresem programowania pomocy dla państw członków Unii Europejskiej i okresu przejściowego związanego z kolejnym programowaniem.

Strategię Rozwoju Gminy Łubianka podzielono na dwie główne części: **diagnostyczną i planistyczną.**

Pierwsza część to diagnoza (charakterystyka aktualnego stanu) polegająca na zgromadzeniu informacji, ich analizie i opracowaniu. Pozwoliło to na ogólną ocenę stanu istniejącego i wyznaczenie głównych kierunków rozwoju gminy. Ocena tendencji rozwoju doprowadziła do ustalenia wstępnych prognoz przedstawionych następnie w analizie szans i zagrożeń.

Wyznaczone zostało w ten sposób pole możliwości rozwoju gminy, na obszarze którego należy szukać rozwiązania problemów wcześniej zidentyfikowanych. Część diagnostyczną kończy analiza SWOT, łącząc tę część strategii rozwoju gminy z częścią planowania strategicznego. Identyfikuje ona mocne i słabe strony gminy oraz jej szanse i zagrożenia.

W kolejnej części opracowano strategię gminy wyznaczając misję, wizję oraz cele strategiczne i operacyjne. Misja gminy Łubianka została sformułowana następująco: **Rozwinięta i zrównoważona - gospodarczo, społecznie i ekologicznie - bogata Gmina Łubianka**”.

Na podstawie diagnozy określone zostały cele strategiczne, do osiągnięcia których gmina powinna dążyć poprzez realizację celów operacyjnych.

Cele i działania niższego rzędu w strategii nie zostały uwzględnione, gdyż autorzy strategii stoją na stanowisku, że powinny się one znaleźć w innych dokumentach operacyjnych takich jak Wieloletni Plan Inwestycyjny. W strategii wyznaczono następujące cele strategiczne na lata 2008-2015:

- Cel 1. Obszar atrakcyjny do osiedlania się.
- Cel 2. Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość, handel, usługi.
- Cel 3. Atrakcyjne miejsce do uprawiania turystyki i rekreacji.
- Cel 4. Wydajne i wysokodochodowe rolnictwo.
- Cel 5. Powszechny dostęp do infrastruktury społecznej.

Ostatnim etapem opracowania są sposoby wdrażania oraz monitorowanie realizacji strategii. Wyznaczono główne wskaźniki służące do określania stopnia wykonania celów oraz wyciągnięto wnioski podsumowujące cały dokument.

Ponadto dołączono w formie Aneksu, alternatywne w stosunku do tradycyjnego, sposoby określenia strategii rozwoju, tzw. „scenariusze”. Materiał ten był wykorzystany przy konstrukcji niniejszego dokumentu.

1.1. Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego opracowania jest określenie głównych kierunków rozwoju gminy Łubianka na lata 2008-2015.

Strategia jest pewnym długofalowym konceptem systemowego działania władz w świetle szans i zagrożeń pojawiających się w gminie jak i jej otoczeniu. Dzięki opracowaniu strategii

jest szansa na zwiększenie wiarygodności gminy wobec partnerów wewnętrznych i zewnętrznych. Z jednej strony dostarcza ona informacji podmiotom gospodarczym, inwestorom, mieszkańcom o długookresowych uwarunkowaniach rozwoju, z drugiej zaś strony deklaruje i zobowiązuje władze gminy do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań. Dokument ten pozwala też w właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Wreszcie dokument ten daje ogromne możliwości promocji gminy. Warto podkreślić jest również to, że planowanie strategiczne przyczyni się do przygotowania społeczności lokalnej do nadchodzących zmian.

Strategię tworzy się również w celu skutecznego pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej. Posiadanie strategii jest jednym z głównych wymogów przy podziale środków europejskich.

Cele strategiczne powinny być podstawą do sporządzenia długo-, średnio- i krótkoterminowych planów działań, w których priorytety znajdują się w postaci konkretnych zadań na poszczególne lata.

1.2. Metodyka opracowania

W pracach nad niniejszym dokumentem wypracowano tzw. **Matrycę Logiczną Projektu**.

Matryca logiczna jest metodą planowania, realizacji i oceny projektów, bazuje na zasadach logicznego myślenia i wprowadza szereg narzędzi służących do planowania, tworzenia, wdrażania i zarządzania projektami.

Struktura matrycy logicznej **została tak zaprojektowana, aby** skłonić twórców projektu do przedstawienia logicznego związku między działaniami a celami, których realizacji one służą. Przy konstruowaniu matrycy logicznej posłużono się diagnozą oraz wynikami analizy SWOT. Opracowano problemy, a następnie na ich podstawie cele strategiczne.

Matryca logiczna służy nie tylko do syntetycznego przedstawienia projektu, ale również sama w sobie jest narzędziem podnoszenia jego jakości. Dzięki takiej metodzie zaplanowane cele wykazują związek przyczynowo-skutkowy między działaniami zmierzającymi do ich osiągnięcia, a ich efektami będącymi jak najbardziej oczywistymi i prawdopodobnymi.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY ŁUBIANKA

Niniejsza Diagnoza stanu sytuacji społeczno-gospodarczej to pierwszy etap prac nad Strategią Rozwoju Gminy Łubianka, stanowiąca jej integralną część. Dane w niej zawarte współtworzą materiał informacyjny służący do przeprowadzenia analizy uwarunkowań rozwojowych Gminy.

W pracach nad Diagnozą zastosowano metodę analityczno – opisową, z zastosowaniem tabel i wykresów obrazujących zmiany trendów w czasie i na tle gmin sąsiednich.

1. Rys historyczny

Obecna sytuacja społeczno-gospodarcza charakteryzowanego obszaru posiada wyraźne uwarunkowania historyczne. Początki osadnictwa na terenie gminy Łubianka w okresie średniowiecza wiążą się nierozzerwalnie z działalnością misyjną pierwszego biskupa Prus Christiana.

Przybycie na teren obecnej gminy Krzyżaków wiąże się z powstawaniem nowych wsi na prawie niemieckim. Pierwsze udokumentowane osady rycerskie to: Bierzgłowo (1232 r.), Przeczno (1251 r.), Biskupice (1251 r.), Pigża (1257 r.), Brąchnowo (1443 r.).

Pigża stanowiła od 1345 r. własność szpitala p.w. Św. Ducha w Toruniu, a od 1415 - klasztoru benedyktynek w Toruniu. Od 1414 r. na własność miasta Torunia przeszła wieś Łubianka, a od 1434 r. wsie: Koryta i Leszcz. We wszystkich tych wsiach powołano urzędy sołtysów, co świadczy o randze tych wsi w ówczesnych czasach. W 1457 r. na mocy dekretu króla Kazimierza Jagiellończyka zostały nadane na własność Rady Miejskiej Torunia m.in. wsie Łubianka i Bierzgłowo, tworząc tzw. klucz bierzgłowski. Pozostała część obecnego terenu gminy trafiła w ręce patrycjuszy toruńskich w zamian za pożyczki udzielone królowi. W II poł. XVI w. dużą rolę na terenie ziemi chełmińskiej odegrała reformacja. Kościół w Bierzgłowie przejściowo trafił w ręce ewangelików. Pomyślny rozwój gospodarczy terenu po II Pokoju Toruńskim (1466 r.) został przerwany w wyniku wojen szwedzkich, a następnie wojny północnej oraz epidemii dżumy z lat 1708-10. Działania wojenne i epidemia spowodowały znaczne straty - liczba mieszkańców spadła o 40%, praktycznie wszystkie zagrody zostały zniszczone. Wsie z klucza bierzgłowskiego osiągnęły w II poł. XVIII w. poziom sprzed potopu szwedzkiego. W wyniku I rozbioru Polski teren obecnej gminy znalazł

się w zaborze pruskim. Na krótko, w latach 1807-15, znalazł się na obszarze Księstwa Warszawskiego, aby ponownie trafić do zaboru pruskiego (do 21 stycznia 1921 r.). W okresie międzywojennym gmina Łubianka należała administracyjnie do powiatu toruńskiego i województwa pomorskiego. Okres II wojny światowej odcisnął się na terenie gminy masowymi wywłaszczeniami i wysiedleniem ludności polskojęzycznej. We wrześniu 1939 r. wielu mieszkańców zostało aresztowanych i zamordowanych w Lulkowie i w podtoruńskim lesie Barbarka. Długa i bardzo ciekawa historia gminy została przedstawiona w opublikowanej jesienią 2004 r. monografii gminy Łubianka pt. "Gmina Łubianka. Historia i współczesność". Autorem monografii jest historyk Ryszard Kowalski.¹

Na terenie gminy znajduje się wiele cennych zabytków architektury sakralnej i świeckiej. Spośród nich należy wymienić w szczególności:

- Zamek Krzyżacki w Zamku Bierzglowskim

Gotycki zamek krzyżacki wzniesiony w latach 1270-1305 w miejscu wcześniejszego grodu zniszczonego przez Litwinów (1263). Jedna z najstarszych obronnych budowli krzyżackich. Zamek składa się z trzech zasadniczych zespołów - zamku wysokiego (stanowiącego pierwotnie siedzibę komtura), przedzamcza (które pełniło funkcje gospodarcze) oraz wieży bramnej. Wjazd do zamku wysokiego prowadził przez bramę w murze obwodowym, nad którą zachował się do dziś - powstały ok. 1300 r. - trójpolowy tympanon, będący jednym z najwybitniejszych dzieł plastyki ceramicznej średniowiecznej Europy.

- Kościół gotycki w Bierzglowie

Kościół pochodzący z ok. 1300 r. Mury obwodowe kościoła zbudowane są z kamienia polnego i cegły, ościeże gotyckich portali i okien oraz schodkowe szczyty wykonane są z cegły. W kościele znajdują się ciekawe przykłady barokowej rzeźby i snycerki, XVIII i XIX-wieczne feretrony, XVIII i XIX - wieczne obrazy, późnośredniowieczne lichtarze oraz neogotyckie organy. Ponadto we wnętrzu kościoła, na ścianach wschodniej i południowej, zachowały się polichromowane krzyże konsekuracyjne kościoła. Okna świątyni zdobią

¹ Kowalski R., „Gmina Łubianka. Historia i współczesność”, Toruń 2004
- Zdjęcia udostępnione przez UG Łubianka

współczesne witraże. Do południowej ściany budowli przylega neogotycka kruchta z II połowy XIX wieku pełniąca obecnie funkcję zakrystii.

- Kościół neogotycki w Biskupicach

Kościół w Biskupicach - wzmiankowany w 1338 r. - został odbudowany w latach 1760-64. Najstarszym zabytkowym elementem jest gotycka granitowa kropielnica ustawiona przy wejściu głównym. Ponadto w kościele znajdują się: gotycka monstrancja z XV w., barokowy krzyż z XVII w. oraz XVIII-wieczne detale rzeźbiarskie.

- Kościół gotycki w Przecznie

Gotycki kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z przełomu XIII i XIV w., ukończony około 1315 r. Jednonawowy z trójbocznie zamkniętym prezbiterium i wieżą od zachodu. Wyposażenie wnętrza barokowe. Ołtarz główny z ok. 1700 r., z manierystycznym obrazem Ukrzyżowania z przełomu XVI i XVII w. Ołtarze boczne z ok. 1700 r., chór muzyczny z ok. połowy XVII w., na nim późnobarokowe organy z końca XVIII w. ława kolatorska i konfesjonały z drugiej połowy XVII w., feretrony z XVIII-XIX w.

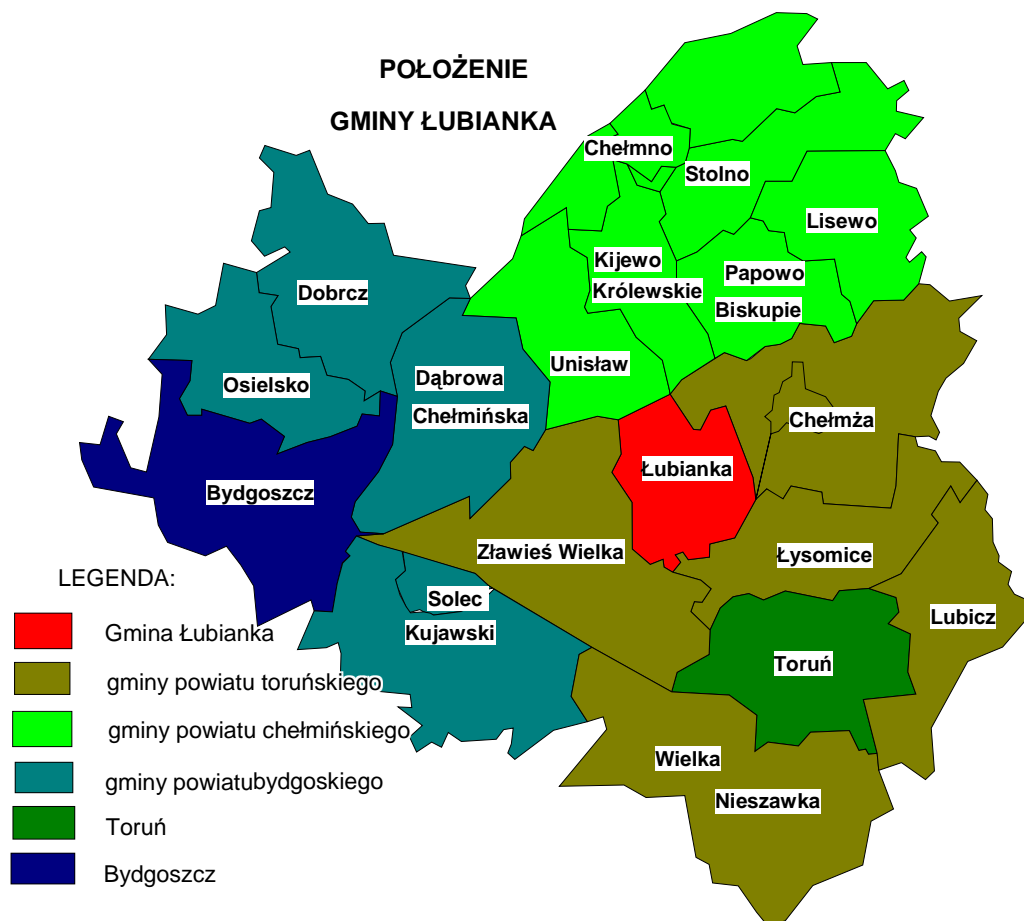
2. Położenie administracyjne i geograficzno-ekonomiczne oraz środowisko przyrodnicze gminy

2.1. Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Łubianka położona jest w centrum województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie toruńskim, w bliskiej odległości od granic Torunia (7 km) i Bydgoszczy (30 km). Gmina graniczy z gminami Chełmża, Łysomice i Zławieś Wielka z powiatu toruńskiego oraz z gminami Unisław i Kijewo Królewskie z powiatu chełmińskiego. Siedzibą władz gminy jest wieś Łubianka oddalona od centrum Torunia o 16 km.

Administracyjnie obszar dzieli się na 14 miejscowości zgrupowanych w 12 sołectw (Bierzgłowo, Biskupice, Brąchnowo, Dębiny, Łubianka, Pigża, Przeczno, Warszawice, Wybcz, Wybczyk, Wymysłowo, Zamek Bierzgłowski).

Gmina wpisuje się w Bydgosko - Toruński obszar metropolitarny.

Ryc.1. Położenie gminy Łubianka.

Źródło: opracowanie P. Sikorska -DORFIN Na podstawie mapy administracyjnej województwa kujawsko-pomorskiego.

Pod względem fizycznogeograficznym (według podziału Polski J. Kondrackiego, 1988 r.) obszar gminy leży na prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincji Pojezierze Południowobałtyckie (315), w obszarze dwóch jednostek Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego (315.1), wkraczając południowym skrawkiem na obszar Kotliny Toruńsko – Eberswaldzkiej (315.3) stanowiącej fragment obszaru chronionego krajobrazu tzw. obszar strefy krawędziowej Kotliny Toruńskiej (315.34).

Ryc.2. Mapa poglądowa gminy Łubianka.

Źródło: Urząd Gminy Łubianka.

2.2. Budowa geologiczna

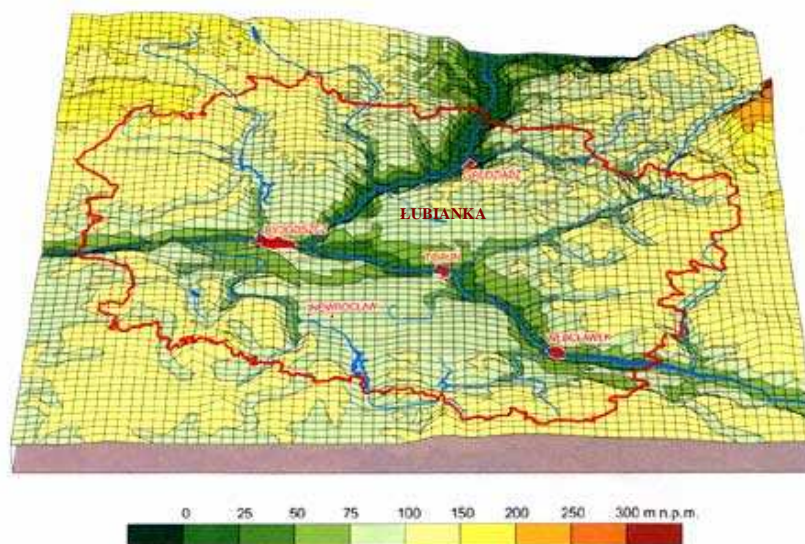
Analizowany teren posiada zróżnicowaną budowę geologiczną, lecz na powierzchni całego obszaru zalegają osady czwartorzędowe. Są to osady lodowcowe, wodnolodowcowe, rzeczne, jeziorne oraz biogeniczne. Ich miąższość jest znaczna, lokalnie przekracza 150 m.

Gmina nie posiada większych zasobów udokumentowanych kopalin. Niewielkie złoża piasków i żwirów występują w okolicach Kotliny Toruńskiej, (Zamek Bierzgłowski - eksploatacja piasków i żwirów nie jest możliwa ze względu na położenie złoża w strefie krawędziowej doliny Wisły - Leszcz) oraz surowców ilastych w okolicach Przeczna (częściowo wyeksploatowane, dalsza ich eksploatacja została zaniechana ze względu na złą jakość surowca). Ponadto, jako potencjalne złożo kruszywa naturalnego można traktować zarejestrowane złożo w Warszewicach.

2.3. Rzeźba terenu

Podstawową formą rzeźby terenu na obszarze gminy jest utworzona przez cofający się lądolód rzeźba młodoglacjalna. Charakterystyczna dla krajobrazu większości tego obszaru płaska, miejscami lekko falista wysoczyzna morenowa, zbudowana jest z gliny zwałowej lub piasków gliniastych. Wysoczyznę urozmaicają płytkie doliny wód roztopowych oraz zagłębienia wytopiskowe, a także niewielkie pagórki morenowe (średnio 80- 90 m n.p.m.). Najwyższe wzniesienie wznosi się na 96,8 m n.p.m. (na północ od Warszewic), zaś najniżej położony jest punkt 40,7 m n.p.m. (na południe od Zamku Bierzgłowskiego).

Zróżnicowanie ukształtowania terenu obszaru gminy można zaobserwować na modelu terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

Ryc.3. Model terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

Źródło: www.kpodr.pl/epoka. (12.12.2007 r.).

Są to obszary żyznych gleb o małej lesistości. Na 40 % gruntów ornych występują gleby III klasy bonitacyjnej, a dalszych 33, 4 % gleby klasy IV a. Pewne modyfikacje rzeźby terenu wprowadziła też gospodarcza działalność człowieka.

Ukształtowanie rzeźby tego terenu stwarza dogodne warunki dla gospodarki rolnej oraz rozwoju procesów urbanizacyjnych. Zwłaszcza rozległe płaskie powierzchnie od wieków sprzyjały rozwojowi rolnictwa.

Południową część obszaru gminy, leżącą w dolinie Wisły budują piaski i żwiry, zaś na powierzchni niewielkie formy wydmowe. Wysoczyznę morenową od doliny Wisły oddziela wysoka krawędź. Wysokość jej dochodzi do 35-40 m, a nachylenie wynosi 30-40°.

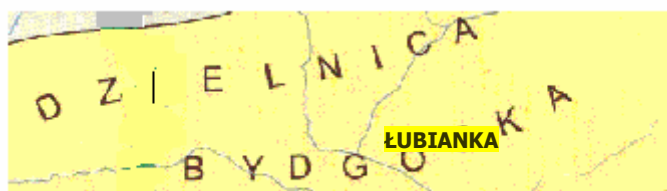
Na wysoczyźnie przeważają urodzajne gleby wytworzone na podłożu utworów gliniastych. Są to gleby brunatne właściwe i płowe, a w obniżeniach bezodpływowych czarne ziemie i gleby torfowe.

2.4. Warunki klimatyczne

Gmina Łubianka leży w części Niziu Polskiego, w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego - przejściowego od klimatu oceanicznego Europy Zachodniej do kontynentalnego Europy Wschodniej i Azji.

W regionalizacji rolniczo-klimatycznej R. Gumińskiego(1948) obszar znajduje się w dzielnicy bydgoskiej.

Dzielnicę bydgoską charakteryzują wyższe opady (średnio 550 mm), ponad 100 dni z przymrozkami, krótszy czas zalegania pokrywy śnieżnej (40-60 dni) i krótszy okres wegetacji (210-215 dni).

Ryc.4. Położenie gminy Łubianka w ujęciu regionalizacji rolniczo-klimatycznej wg R. Gumińskiego.

Źródło: Mapa regionalizacji rolniczo-klimatycznej R. Gumińskiego(1948) - (fragment).

Przeważają wiatry z kierunków: zachodniego i południowo-zachodniego (ponad 40% częstości). Znaczny jest udział (ponad 10%) wiatrów wschodnich, przypadających głównie na miesiące zimowe. Najrzadziej występują wiatry z kierunków: południowego, północnego i północno-wschodniego.

Z wiatrami z sektora zachodniego wiąże się napływ powietrza pochodzenia atlantyckiego, zawsze wilgotnego, w zimie ciepłego i powodującego odwilże, a w lecie chłodnego. Tym masom towarzyszy pochmurna pogoda, opady deszczu lub mżawki oraz często mgły.

Termiczne pory roku trwają średnio: lato (średnia dobową temperatura powietrza powyżej 15°C) trwa przez ok. 90 dni, jesień (temperatura średnia dobową pomiędzy 15 a 5°C) około 60 dni, zima (średnia dobową temperatura powietrza poniżej 0°C) przez około 91 dni a wiosna (temperatura średnia dobową pomiędzy 5 a 15°C) średnio 60 dni. Przedzimy, jak i przedwiosny trwają około miesiąca.

2.5. Warunki hydrologiczne

W ujęciu hydrologicznym obszar gminy Łubianka znajduje się w dorzeczu dolnej Wisły. Jest to teren stosunkowo ubogi w wody powierzchniowe. Występują na nim dwa jeziora przepływowe, śródpolne o niewielkiej powierzchni:

- Jezioro Łubianka (Biskupie) położone między miejscowościami Łubianka i Biskupice o wielkość 6 ha.² Według ewidencji geodezyjnej (Wydziału Geodezji Starostwa

Powiatowego w Toruniu) grunty pod stawami zajmują 4,46 ha. Należy podkreślić, iż jezioro zmienia powierzchnię zależnie od nasilenia i wielkości opadów, w wyniku czego mogą powstawać tak duże różnice pomiarów wielkości jeziora.

- Jezioro Kozielec o

powierzchni 3,5 ha, (wg ewidencji gruntów powierzchnia pod stawami-2,88 ha), (długość linii

² Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, delegatura Toruń, 21.12.2007 r.

- Zdjęcia udostępnione przez UG Łubianka.

brzegowej 993 m, rozwinięcie linii brzegowej 1,49, długość jeziora 434 m, szerokość średnia 80,6 m, szerokość maksymalna 155 m, głębokość średnia 1,77 m, głębokość maksymalna 3,91 m, wskaźnik wydłużenia jeziora 5,38, wskaźnik głębokości 1/4). Jest to płytkie jezioro o kształcie silnie wydłużonym. Brzegi zbiornika porasta sitowie jeziorne, pałka wodna oraz trzcina pospolita.³ Jezioro jest własnością Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, dzierżawione przez Okręgowy Polski Związek Wędkarski.

Brakuje informacji na temat czystości wody w wymienionych zbiornikach, jednak ich położenie wśród pól wskazuje na ich pozaklasową jakość.

Ponadto na terenie gminy bierze początek szereg niewielkich cieków uchodzących do Strugi Łysomickiej (np. dopływ z Zamku Bierzgłowskiego, dopływ spod Lulkowa, dopływ spod Pigży) i do Browiny. Są to ciek w większości uregulowane, część z nich prowadzi wody tylko okresowo.

2.6. Fauna i flora

Szata roślinna na obszarze gminy wykształciła się w większości dopiero po wycofaniu ostatniego zlodowacenia. Jest wynikiem swoistej rzeźby terenu, rozmieszczenia zasobów wodnych i od ok. 5 tys. lat, działalności człowieka. Działalność antropogeniczna sprawia, że naturalne lasy i łąki ostały się jedynie na terenach bezwartościowych rolniczo.

Z przyrodniczego punktu widzenia niezwykle ważnym elementem środowiska naturalnego charakteryzowanego obszaru są lasy. Na terenie gminy Łubianka lasy zajmują tylko 456,9 ha.⁴ Lesistość wynosi 5,4%. Zdecydowana większość to lasy publiczne - Lasy Skarbu Państwa tj. 90,7% (414,5 ha), co stwarza możliwość dostępu do nich mieszkańcom i turystom.

Największe kompleksy leśne znajdują się w południowo-zachodniej części gminy w pradolinie Wisły (Kotlina Toruńska), znacznie zalesione są też rynny polodowcowe w okolicach Zamku Bierzgłowskiego. W lasach zdecydowanie przeważają drzewostany sosnowe. Obok sosny w zbiorowiskach leśnych występują domieszki świerku, dębu, brzozy, klonu, buka, olszy i modrzewia polskiego.

---

³ Tamże.

⁴ GUS, stan na koniec 2006 r.

Tab.1. Lasy na terenie gminy Łubianka.

Wyszczególnienie	Powierzchnia
Lasy ogółem	456,9 ha
Lasy państwowe	414,5 ha
Lasy prywatne	42,4 ha

Zródło: GUS, 2006.

Na bezleśnych obszarach wysoczyzn morenowych głównymi enklawami zieleni są parki podworskie. Poza znaczeniem historycznym i kulturowym, jako element zespołów dworsko – parkowych, pełnią funkcję ekologiczną, wzbogacają i urozmaicają środowisko przyrodnicze i krajobraz wiejski. Wraz z układami wodnymi wewnątrz nich, drzewostany parków wywołują korzystny mikroklimat, poprawiając uwilgotnienie gleb, regulują stosunki wodne oraz zwiększają różnorodność i atrakcyjność krajobrazu.

Ponadto na obszarach pól i łąk uprawnych, w obniżeniach terenowych, występują skupienia zieleni niskiej i wysokiej w postaci zadrzewień śródpolnych i śródłąkowych. Stanowią one obszary naturalnej retencji wód, jak również są miejscami bytowania i rozrodu gatunków fauny i drobnej flory. Wraz z zadrzewieniami szpalerowymi (np. wzdłuż dróg) powstrzymują degradacje gleb, mają znaczenie wiatrochronne i wodochłonne.

2.7. Zasoby środowiska przyrodniczego podlegającego ochronie

Południowy fragment obszaru gminy - 1142,5 ha, tj. 13,5% jej ogólnej powierzchni, występuje w obrębie obszaru chronionego krajobrazu nazywanego „Obszarem strefy krawędziowej Kotliny Toruńskiej”.

Na obszarze gminy Łubianka znajduje się 9 parków podworskich. Parki podworskie to obszary o dużej wartości przyrodniczej, o szczególnie ukształtowanych ekosystemach i bardzo bogatym składzie gatunkowym flory i fauny. Na przestrzeni ostatnich dziesiątków lat parki wiejskie nie były jednak obejmowane właściwą opieką, przyczyniło się to do ich stopniowej degradacji i dewastacji. Na terenie gminy Łubianka parki lub ich relikty znajdują się w: Biskupice - 1, 00 ha, Dębiny - 0, 80 ha, Pigża - 1, 30 ha, Przeczno - 2, 40 ha, Słomowo - 0, 80 ha, Warszawice - 0, 45 ha, Wybcz - 4, 50 ha, Wybczyk - 1, 50 ha, Zamek Bierzgłowski - 5, 50 ha.

Na szczególną uwagę zasługuje park w Wybczu, którego właścicielem jest samorząd gminy z uwagi na bardzo cenny drzewostan (*okazale dęby, buki, lipa, surmia zwyczajna*).

Park w Warszewicach oraz w Wybczu znajduje się w rejestrze zabytków i podlega ochronie na mocy przepisów o ochronie dóbr kultury.

Bogactwem florystycznym i faunistycznym charakteryzują się wąwozy leszczyńskie.

Ponadto na obszarze gminy Łubianka chronione są pojedyncze okazy przyrody – tzn. jej pomniki (5), najczęściej są to pojedyncze wiekowe drzewa lub ich skupienia. Większość z nich znajduje się we wspomnianym parku w Wybczu, także w Wybczyku i Zamku Bierzgłowskim.

Ochronie przed degradacją podlegają ciągi szpalerowe drzew wzdłuż dróg: Łubianka-Dębiny, Łubianka- Biskupice- Warszewice, Biskupice- Brąchnowo, Biskupice- Przeczno i Biskupice-granica gminy.

3. Sfera społeczna

Skuteczna realizacja Strategii Rozwoju oraz samorządowa polityka społeczna zależy przede wszystkim od rozpoznania problemów ludnościowych i złożoności polityki ludnościowej.

Ustalenie zależności i powiązań polityki ludnościowej i polityki społecznej oraz przełożenie tych zależności na grunt lokalny pozwala dostrzec zmiany zachodzące w strukturze społecznej oraz poszukiwać najskuteczniejszych środków kształtowania tych zmian bądź ich łagodzenia.

Warunkiem efektywności lokalnej polityki społeczno-gospodarczej jest pogłębiona diagnoza problemów, trafny wybór celów i form działania oraz społeczna akceptacja tych działań.

Punktem wyjścia dla właściwie prowadzonej samorządowej polityki społecznej, jak również lokalnej strategii rozwoju, winny być informacje demograficzne pozwalające określić profil społeczno-demograficzny mieszkańców oraz opis procesów społecznych zachodzących w danej społeczności.

3.1. Wielkość populacji

Na 84 km² Gminy Łubianka zamieszkuje 5996 osób.⁵ Ludność zamieszkuje w 14 miejscowościach, z których najludniejsze są Łubianka i Pigża.

Tab.2. Struktura ludności wg miejscowości w gminie Łubianka.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców gminy Łubianka		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1.	Bierzgłowo	211	100	111
2.	Biskupice	462	233	229
3.	Brąchnowo	537	284	253
4.	Dębiny	262	130	132
5.	Leszcz	144	80	64
6.	Łubianka	1145	563	582
7.	Pigża	1019	519	500
8.	Prieczno	275	138	137
9.	Słomowo	59	35	24
10.	Warszewice	626	316	310
11.	Wybcz	448	218	230
12.	Wybczyk	172	86	90
13.	Wymysłowo	182	92	90
14.	Zamek Bierzgłowski	454	212	242
	RAZEM W GMINIE	5996	3006	2990

Źródło: Urząd Gminy Łubianka, (stan na 29.11.2007 r.).

W gminie od kilkunastu lat widoczny jest wzrost liczby mieszkańców, szczególnie zauważalny w ciągu ostatnich 3 lat. Dynamika zmian w charakteryzowanym okresie wynosiła 113 % i była zbliżona do dynamiki zmian liczby ludności w całym powiecie. Jednak nie osiągnęła tak wysokiego wzrostu jak w gminach Wielka Nieszawka, Obrowo czy Lubicz.

Tab.3. Zmiany liczby ludności w gminie Łubianka.

	1995	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Według stałego miejsca zameldowania										
Liczba ludności ogółem	5206	5312	5498	5523	5552	5571	5608	5670	5715	5804	5994
Dynamika zmian liczby ludności 1995=100%	100,0	102,0	105,6	106,1	106,6	107,0	107,7	108,9	109,8	111,5	115,1

⁵ Urząd Gminy Łubianka (stan na 29.11.2007 r.)

Gęstość zaludnienia	62,0	63,2	65,5	65,8	66,1	66,3	66,8	67,5	68,0	69,1	71,4
Kobiety	2573	2607	2757	2776	2786	2794	2813	2844	2867	2906	2992
Mężczyźni	2633	2705	2741	2747	2766	2777	2795	2826	2848	2898	2992

Źródło: GUS.

Na podstawie danych, wykorzystując narzędzia planistyczne, określono prognozy wzrostu liczby ludności dla gminy; policzono je trzema metodami: regresji liniowej (żółta linia) i trendu wielomianowego II stopnia - funkcja kwadratowa (czerwona linia) oraz funkcją wykładniczą (zielona linia) na podstawie danych z kilku ostatnich lat. Wszystkie metody wykazują na dalszy wzrost liczby mieszkańców gminy Łubianka. Wartości zostały obliczone ściśle: metoda liniowa – interpolacją liniową, metoda kwadratowa – metodą interpolacji nieliniowej za pomocą algorytmu Levenberga Marguarodt’a, metoda wykładnicza – interpolacją liniową, zlinearyzowaną.

Wzrost obliczony za pomocą regresji wielomianowej (żółta linia) oraz funkcji wykładniczej (zielona linia) mają zbliżony przebieg, natomiast trend wielomianowy wskazuje na dynamiczniejszy wzrost liczby mieszkańców.

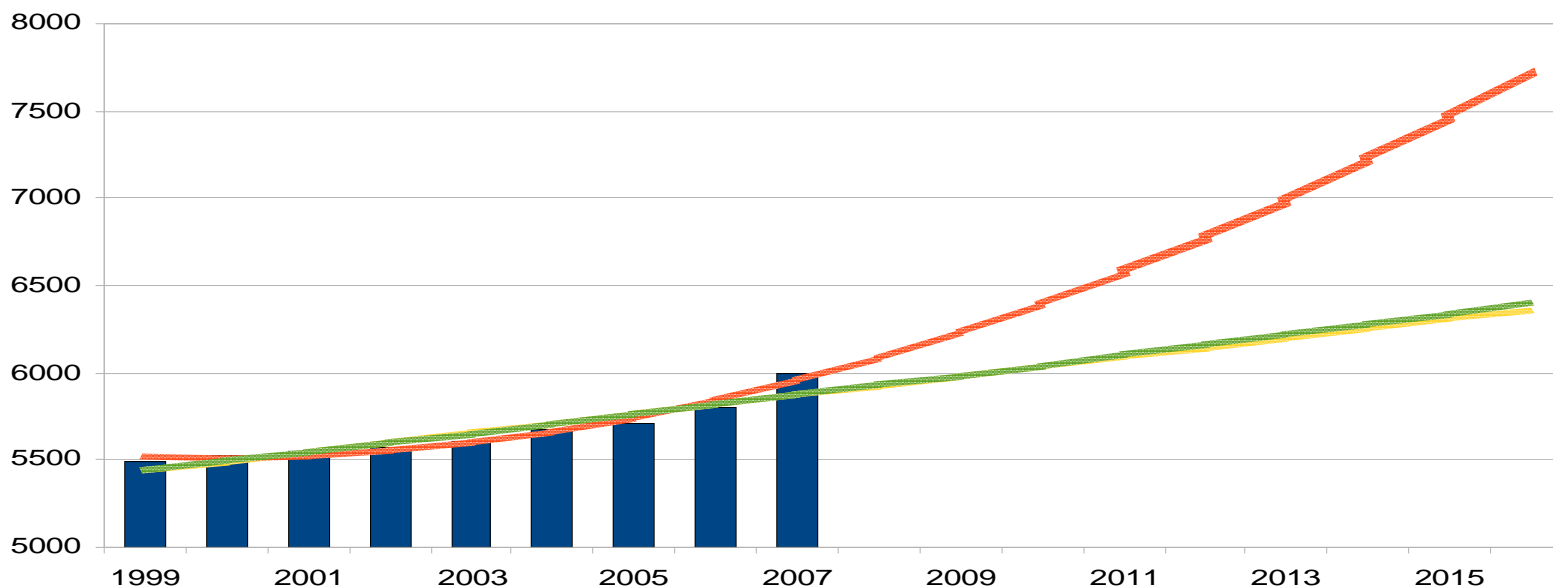
Można zatem przypuszczać, z dużym prawdopodobieństwem, że w roku 2015 liczba mieszkańców Łubianki wynosić będzie 6,5-7 tys. osób.

Tab.4. Prognozy zmiany liczby ludności w gminie Łubianka.

rok	1995	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Według stałego miejsca zameldowania																				
Liczba ludności	5206	5312	5498	5523	5552	5571	5608	5670	5715	5804	5994	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liniowa			5442	5497	5551	5605	5660	5714	5768	5823	5877	5931	5986	6040	6094	6149	6203	6257	6312	6366
Kwadratowa			5523	5518	5531	5560	5606	5669	5748	5845	5957	6087	6233	6396	6576	6773	6986	7216	7463	7726
Wykładnicza			5446	5498	5551	5604	5658	5712	5766	5822	5877	5934	5990	6048	6105	6164	6223	6282	6342	6403

Źródło: dane 1995-2006 GUS.

* UG Łubianka.

Wyk.1. Prognozy zmiany liczby mieszkańców do 215 r. w gminie Łubianka.

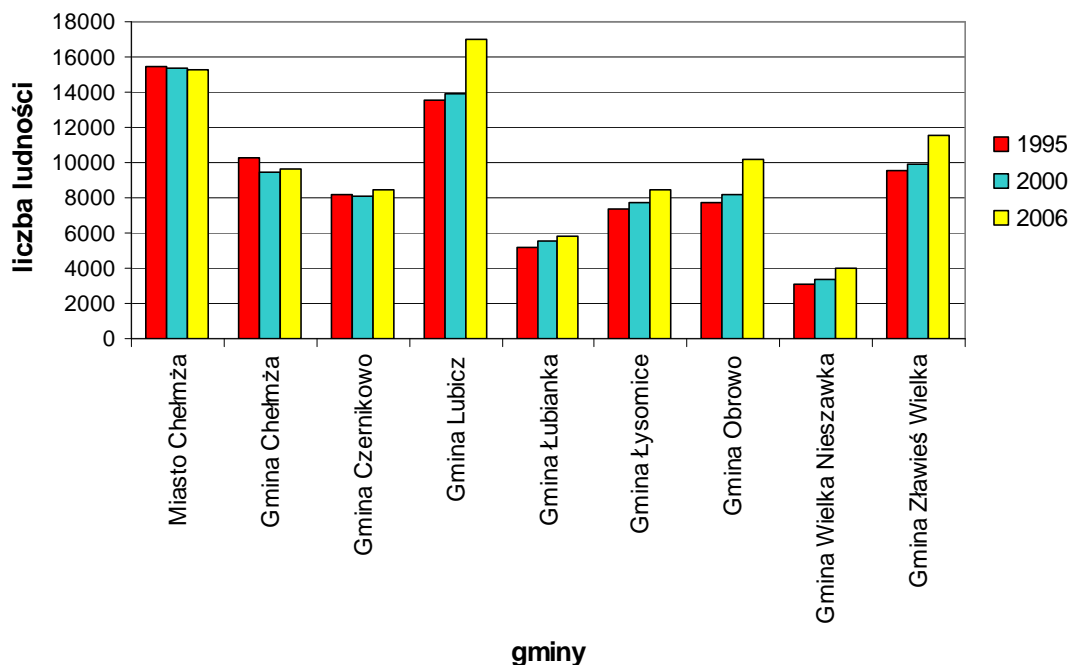
Źródło: Opracowanie J. Nirski. DORFIN.

Tab.5. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego.

Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego wg stałego miejsca zameldowania								
	1995	Dynamika zmian (1995=100%)	2000	Dynamika zmian (1995=100%)	2006	Dynamika zmian (1995=100%)	2007*	Dynamika zmian (1995=100%)
Miasto Chełmża	15424	100%	15376	99,7%	15265	99,0%	15229	98,7%
Gmina Chełmża	10250	100%	9462	92,3%	9605	93,7%	9474	92,4%
Gmina Czernikowo	8200	100%	8051	98,2%	8426	102,8%	8422	102,7%
Gmina Lubicz	13523	100%	13887	102,7%	16996	125,7%	17429	128,9%
Gmina Łubianka	5206	100%	5523	106,1%	5804	111,5%	5882	113,0%
Gmina Łysomice	7327	100%	7719	105,4%	8465	115,5%	8482	115,8%
Gmina Obrowo	7749	100%	8180	105,6%	10147	130,9%	10465	135,0%
Gmina Wielka Nieszawka	3068	100%	3365	109,7%	4029	131,3%	4091	133,3%
Gmina Zławieś Wielka	9588	100%	9949	103,8%	11507	120,0%	11589	120,9%
Powiat Toruński	80343	100%	81512	101,5%	90244	112,3%	91063	113,3%

* dane za II kwartał 2007 r.

Źródło: GUS.

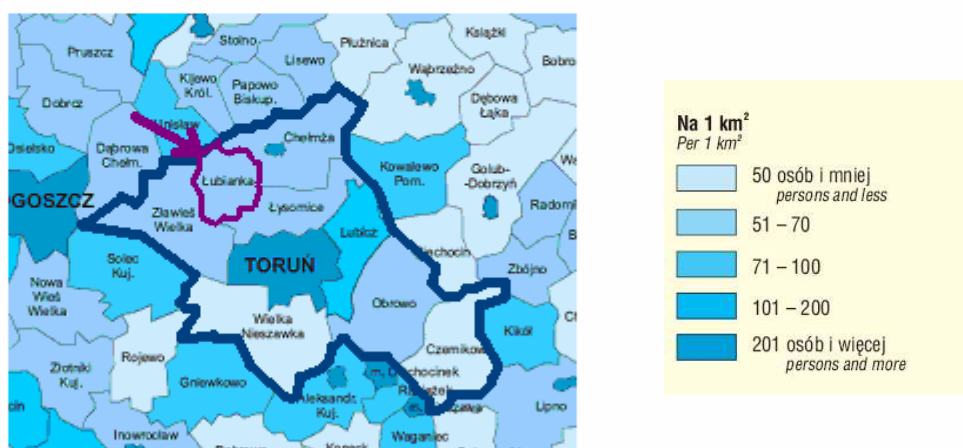
Zmiany liczby ludności w gminach powiatu toruńskiego**Wyk.2. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim.**

Źródło: GUS.

Gęstość zaludnienia w gminie wynosząca 73 os na km²⁶, jest równa średniej gęstości zaludnienia w powiecie toruńskim - 73 os/km², niższa niż średnia gęstość zaludnienia dla województwa kujawsko - pomorskiego - 115 os/km², natomiast wyższa niż średnia dla gmin wiejskich tegoż województwa - 51 os/km². Podobnie ma się porównanie ilości osób na kilometr kwadratowy z obszarem kraju, gdzie średnia gęstość zaludnienia wynosi 122 os/km², wartość ta uwzględniająca tylko gminy wiejskie 54 os/km².

Zbliżonymi wskaźnikami do gminy Łubianka charakteryzują się wszystkie gminy położone na północ od Torunia.

Od trendu wśród gmin w/w powiatu odbiegają w dużym stopniu: bardzo zalesiona gmina Wielka Nieszawka, rolnicze Obrowo i Czernikowo oraz mocno zurbanizowana gmina Lubicz.

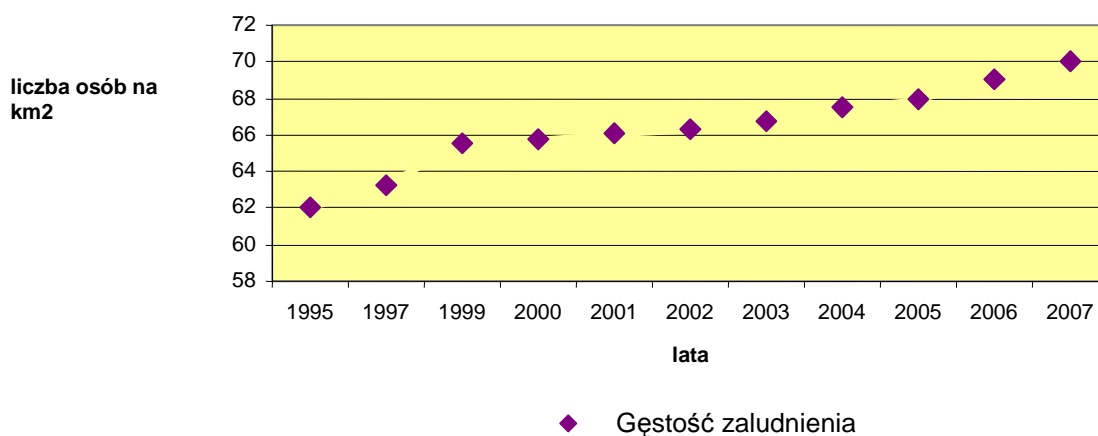

Wyk.3. Gęstość zaludnienia w powiecie toruńskim.

Źródło: opracowanie na podstawie rocznika statystycznego województwa kujawsko-pomorskiego 2006.

W ostatnich latach gęstość zaludnienia wzrastała wprost proporcjonalnie do wzrostu liczby ludności. Ma to zapewne związek nie tyle z przyrostem naturalnym jak z napływem nowych mieszkańców i zmianą charakteru gminy z typowo rolniczej, na coraz częściej osadniczą lub osadniczo-rolniczą.

⁶ stan na 29.11.2007 r.

Gęstość zaludnienia w gminie Łubianka

Wyk.4. Gęstość zaludnienia w gminie Łubianka.

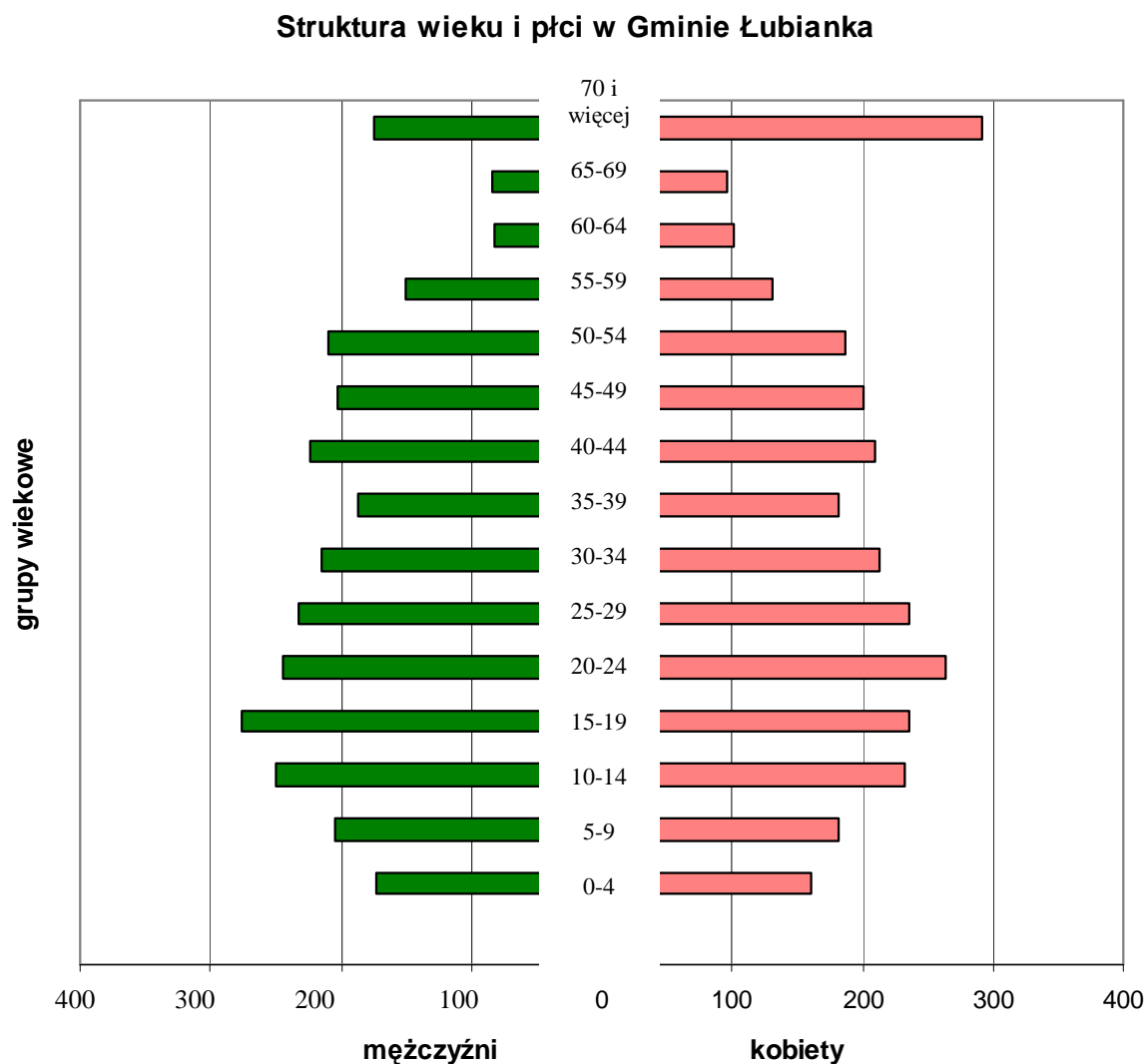
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

3.2. Struktura wieku i płci ludności

Wiek jest jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych.

Kształt piramidy wieku gminy wskazuje na niewystarczającą zastępowalność pokoleń z wyraźnie zaznaczonymi okresami wyżów i niżów demograficznych. Należy się spodziewać, że w przyszłości piramida przybierze kształt stagnacyjnej, a w dalekiej przyszłości progresywnej.

W strukturze płci widoczna jest znaczna przewaga chłopców nad dziewczynkami w wieku przedprodukcyjnym, niewielkie odwrócenie w grupie produkcyjnej i zdecydowaną przewagę kobiet wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

Wyk.5. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Łubianka/piramida wieku i płci.

Źródło: GUS 2006.

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli je na trzy grupy: ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

Tab.6. Liczba i struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku.

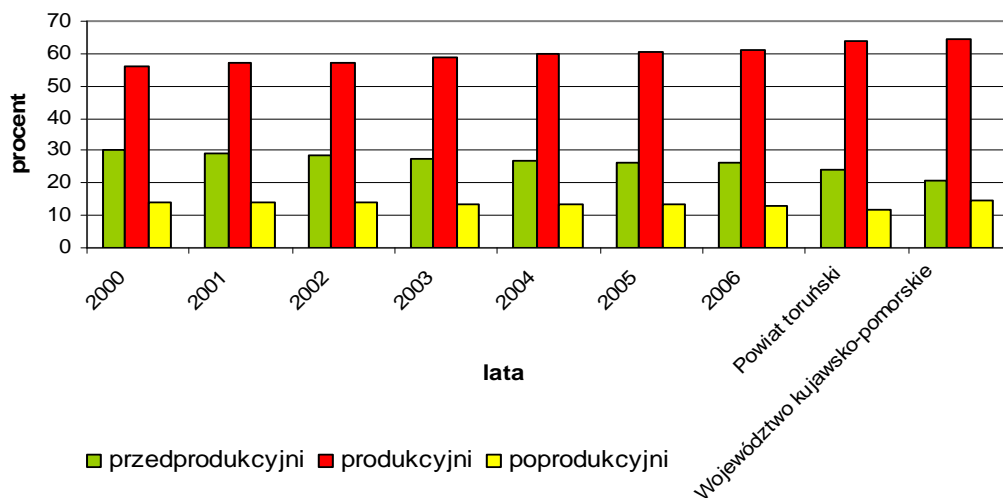
Lata	Ludność ogółem	W i e k								
		Przedprodukcyjny			Produkcyjny			Poprodukcyjny		
		Ogółem	M	K	Ogółem	M	K	Ogółem	M	K
2000	5523	1655	860	795	3096	1629	1467	763	252	511
2001	5552	1615	849	766	3139	1649	1490	761	256	505
2002	5571	1602	852	750	3201	1663	1538	772	263	509
2003	5608	1552	812	740	3319	1735	1584	754	261	493
2004	5670	1521	806	715	3403	1763	1640	759	264	495
2005	5715	1491	779	712	3456	1796	1660	760	270	490
2006	5804	1526	793	733	3557	1857	1700	746	258	488
Powiat toruński 2006	90244	21771	11096	10675	57849	29869	27980	10836	3548	7288
Kujawsko-pomorskie 2006	2067271	431113	220647	210466	1331439	679546	679546	303819	97082	206737

*Ludność w wieku przedprodukcyjnym 17lat i mniej. Źródło: GUS.

W całej Polsce występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa. Wzrasta udział osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, a maleje w wieku przedprodukcyjnym. Taka sytuacja jest wynikiem udziału osób z wyzów demograficznych z lat 50 i 80 w produkcyjnej grupie osób, niemniej jest to zjawisko niebezpieczne ekonomicznie i społecznie.

Malejąca grupa osób w wieku przedprodukcyjnym będzie musiała ponosić duże obciążenie dla utrzymania zwiększającej się znacznie liczby osób w wieku poprodukcyjnym i obecnie produkcyjnym.

Struktura ekonomicznych grup wieku mieszkańców Gminy Łubianka na tle powiatu i województwa

Wyk.6. Struktura ekonomicznych grup wieku w gminie Łubianka.

Źródło: GUS.

Tab.7. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Łubianka.

Rok	przedprodukcyjni	produkcyjni	poprodukcyjni
2000	30,0	56,1	13,8
2001	29,3	56,9	13,8
2002	28,7	57,4	13,8
2003	27,6	59,0	13,4
2004	26,8	59,9	13,4
2005	26,1	60,6	13,3
2006	26,2	61,0	12,8
Powiat toruński	24,1	64,0	12,0
Województwo kujawsko-pomorskie	20,9	64,4	14,7

Źródło: GUS.

Analizując wskaźniki obciążenia demograficznego, zauważalne są następujące trendy:

- spadek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- niewielki wzrost osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym,
- spadek osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym oraz malejąca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym potwierdzają wcześniejszą uwagę o starzeniu się społeczeństwa gminy Łubianka. Za kilka lat, gdy w okres produkcyjny wejdą osoby z obecnego okresu przedprodukcyjnego, a w poprodukcyjny osoby z obecnego produkcyjnego, struktura ta zupełnie zmieni kształt i stanie się niepokojąca, ze względu na malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do zwiększającej się znacznie liczby osób w wieku poprodukcyjnym i obecnym produkcyjnym. Wśród ludności w wieku emerytalnym spadnie dochód w stosunku do jego wysokości, gdy ludność ta była czynna zawodowo. Jednocześnie oczekiwania mieszkańców gminy Łubianka będą wówczas inne niż obecnie, a dotyczyć będą zabezpieczenia szerokiego katalogu usług socjalnych dla przyszłych emerytów. Stworzy to duże oczekiwania w tym zakresie w stosunku do gminy.

Przyczyną takiego układu ekonomicznych grup wieku jest m.in. migracyjny napływ ludności w wieku produkcyjnym, wyjazd młodych mieszkańców gminy w poszukiwaniu pracy oraz spadek przyrostu naturalnego w ostatnich latach. Mamy jednak nadzieję, że rosnące znaczenie gminy Łubianka, jako atrakcyjnego miejsca do osiedlania się, także dla młodych ludzi, oraz coraz modniejsze „mieszkanie za miastem”, przyczynią się do zmiany tych tendencji.

Tab.8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2000-2006.

Grupy wiekowe	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Powiat toruński 2006	Województwo kujawsko-pomorskie
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	78,1	75,7	74,2	69,5	67,0	65,1	63,9	56,4	56,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	46,1	47,1	48,2	48,6	49,9	51,0	48,9	49,8	70,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	24,6	24,6	24,1	22,7	22,3	22,0	21,0	18,7	22,8

Źródło: GUS.

3.3. Poziom wykształcenia

Ponieważ brakuje aktualnych danych dotyczących wykształcenia mieszkańców gminy Łubianka, w niniejszej charakterystyce przedstawiono wyniki Spisu Powszechnego z 2002 roku oraz ogólne trendy zmian wykształcenia mieszkańców omawianej gminy.

Ludność gminy Łubianka charakteryzowała się w 2002 roku, niskim poziomem wykształcenia. Zdecydowanie najwięcej było osób, które ukończyły, bądź też nie, szkołę podstawową. Odsetek osób z wykształceniem podstawowym pełnym i niepełnym był największy wśród osób w wieku poprodukcyjnym i produkcyjnym, na co wpływ miały wydarzenia historyczne i przeszłość kraju oraz regionu (zwłaszcza II woja światowa). Typowo rolniczy charakter gminy wpłynął zapewne na dużą grupę osób z wykształceniem zawodowym. Zdecydowanie najmniej było osób z wykształceniem wyższym.

W strukturze płci zauważa się, iż w Gminie Łubianka zdecydowanie lepiej wykształcone są kobiety. Stanowią one większość wśród osób po studiach wyższych oraz w grupie z wykształceniem policealnym i średnim. Mężczyźni dominują w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Na tle gmin powiatu toruńskiego wykształcenie mieszkańców Łubianki wypadło w 2002 roku niekorzystnie, kształtując się poniżej średniej powiatowej.

Tab.9. Liczba osób z wykształceniem wyższym w gminach powiatu toruńskiego.

Gminy powiatu toruńskiego	Liczba osób z wykształceniem wyższym		
	Ogółem	% w stosunku do liczby mieszkańców	% osób z wykształceniem wyższym w powiecie
Miasto Chełmża	571	3,6%	19,8%
Gmina Chełmża	181	2,0%	6,3%
Gmina Czernikowo	217	2,9%	7,5%
Gmina Lubicz	662	4,6%	22,9%
Gmina Łubianka	137	3,1%	4,7%
Gmina Łysomice	299	4,0%	10,4%
Gmina Obrowo	225	2,8%	7,8%
Gmina Wielka Nieszawka	170	4,7%	5,9%
Gmina Zławieś Wielka	424	4,3%	14,7%
Razem	2886	3,8%	100%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002.

Od 2002 roku **poziom wykształcenia mieszkańców gminy Łubianka uległ dużej poprawie**. Widoczny jest wzrost osób z wykształceniem średnim oraz wyższym. Wynika to z ogólnego trendu krajowego na dalsze kształcenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz osiedlanie się na terenie gminy głównie osób w wieku średnim, zwykle dobrze sytuowanych, co często wiąże się z ich wysokim poziomem wykształcenia. Należy podkreślić, iż wpływ na wykształcenie miało zorganizowanie na terenie gminy Łubianka 2 klas licealnych dla dorosłych, które w grudniu 2007 roku umożliwiły uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 33 mieszkańcom gminy.

3.4. Ruch naturalny i migracyjny ludności

Poziom zaludnienia kształtują **ruch naturalny** i **ruch** wędrowniczy ludności. Podstawowymi elementami ruchu naturalnego ludności są: liczba urodzeń, liczba zgonów i przyrost naturalny będący różnicą pomiędzy urodzeniami i zgonami.

W gminie Łubianka rodzi się więcej mężczyzn (jest to tendencja ogólnokrajowa), odstępstwem od tej reguły wykazały się lata 2003 i 2004, w których to w grupie nowonarodzonych dzieci dominowały dziewczynki.

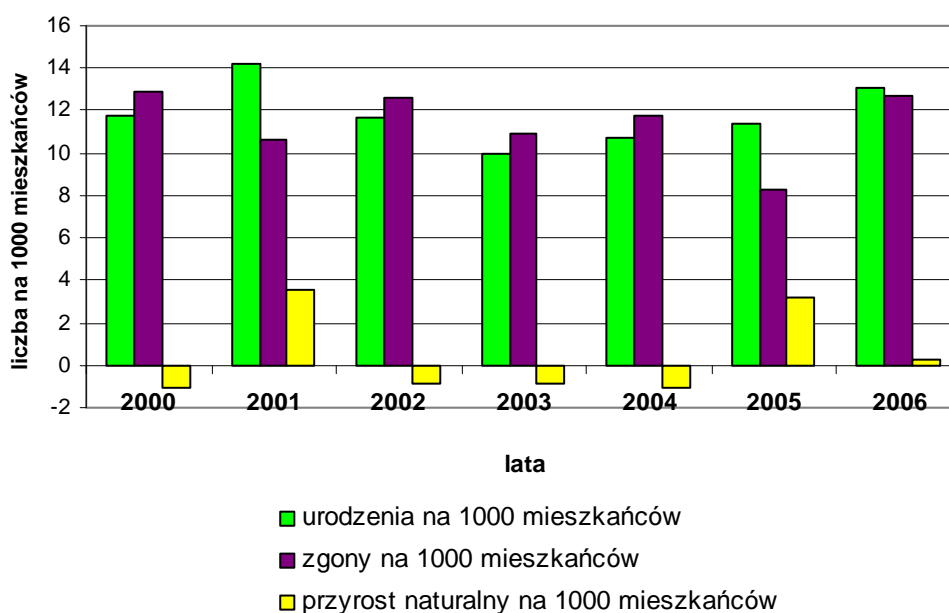
Drugi widoczny trend to zwiększona umieralność kobiet, co może mieć związek ze zdecydowaną przewagą tej płci w grupie osób powyżej 70 roku życia.

Tab.10. Ruch naturalny ludności w gminie Łubianka.

Lata	Urodzenia				Zgony				Przyrost naturalny	
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	Ogółem	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
2000	65	38	27	11,8	71	41	30	12,9	-6	-1,1
2001	79	46	33	14,2	59	24	35	10,6	20	3,6
2002	65	41	24	11,7	70	35	35	12,6	-5	-0,9
2003	56	21	35	10,0	61	25	36	10,9	-5	-0,9
2004	60	28	32	10,7	66	32	34	11,8	-6	-1,1
2005	65	33	32	11,4	47	24	23	8,3	18	3,2
2006	75	44	31	13,1	73	35	38	12,7	2	0,3
2007	76	-	-	12,7	48	-	-	8,0	28	4,7

Źródło: GUS, 2007- USC Łubianka.

Intensywność ruchu naturalnego wyraża przyrost naturalny będący różnicą liczby urodzeń i zgonów. W Gminie Łubianka jest on kształtowany różnymi czynnikami i nie wykazuje żadnej widocznej tendencji. Od trzech lat jest dodatni i wskazuje na utrzymywanie się w tym przedziale przez kilka najbliższych lat, na co wskazuje wejście w okres rozrodczy roczników z wyżu demograficznego z początku lat 80-tych.

Ruch naturalny w Gminie Łubianka

Wyk.7. Ruch naturalny w Gminie Łubiana w wybranych latach na 1000 mieszkańców.
Źródło: GUS.

Zasadniczą kwestią przy analizach demograficznych jest obliczanie wskaźnika feminizacji wskazującego na możliwości kształtowania pozostałych czynników życia społecznego (wskaźnik feminizacji jest to liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, zaś wskaźnik maskulinizacji jest to liczba mężczyzn przypadająca na 100 kobiet).

Dane demograficzne dla gminy Łubianka wskazują, że do końca lat 90-tych wskaźnik feminizacji kształtował się poniżej 100 kobiet na 100 mężczyzn. Od ostatnich 7 lat udział płci dzieli się prawie równo, a więc na 100 mężczyzn przypada ok. 100 kobiet. Prognozy demograficzne na przyszłe lata wskazują na utrzymanie się tej tendencji. Charakteryzowany wskaźnik dla gminy jest korzystniejszy niż w powiecie toruńskim, gdzie 103 kobiet przypada na 100 mężczyzn oraz w województwie kujawsko - pomorskim, gdzie na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet.

Zawieranie małżeństw odgrywa szczególnie ważną, inicjującą rolę w procesie reprodukcji ludności. W kraju zauważalny jest spadek ilości zawieranych małżeństw na korzyść związków nieformalnych. Sytuacja taka wynika z faktu zaawansowanego procesu starzenia się mieszkańców i w związku z tym mniejszą liczbą osób w wieku matrymonialnym oraz zmiany mentalności społecznej. Trend ten nie jest zauważalny w gminie Łubianka, gdzie w 2006 roku na 1000 mieszkańców było 6,4 małżeństw. Wartość ta wzrosła od tej sprzed 11 lat kiedy to wynosiła 5,4 małżeństw na 1000 mieszkańców. W 2007 roku związek małżeński zawarło 77 osób z terenu gminy. Warty podkreślenia jest jednak fakt coraz późniejszego zawierania związków małżeńskich oraz dłuższych staży przedmałżeńskich. Gmina nie odbiega pod tym względem od danych zarejestrowanych dla powiatu i województwa.

Tab.11. Współczynnik feminizacji i liczba małżeństw na 1000 mieszkańców- Gmina Łubianka na tle powiatu i województwa.

	1995	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Współczynnik feminizacji	97,7	96,4	100,6	101,1	100,7	100,6	100,6	100,6	100,7	100,3	100,6
Powiat toruński	102	102	103	103	103	103	103	103	103	103	103
Województwo kujawsko-pomorskie	106	106	107	107	107	107	107	107	107	107	107

Małżeństw a na 1000 mieszkańc ów	5,4	4,7	5,3	5,6	5,4	4,7	5,9	5,0	6,3	6,4	1,5
Powiat toruński	5,6	6,1	6,2	6,2	5,7	5,2	5,6	4,8	5,6	6,3	1,4
Wojewódz two kujawsko- pomorskie	5,7	5,7	5,9	5,8	5,3	5,1	5,1	5,0	5,6	6,2	1,7

Źródło: GUS (2007*=za II kwartał 2007 roku).

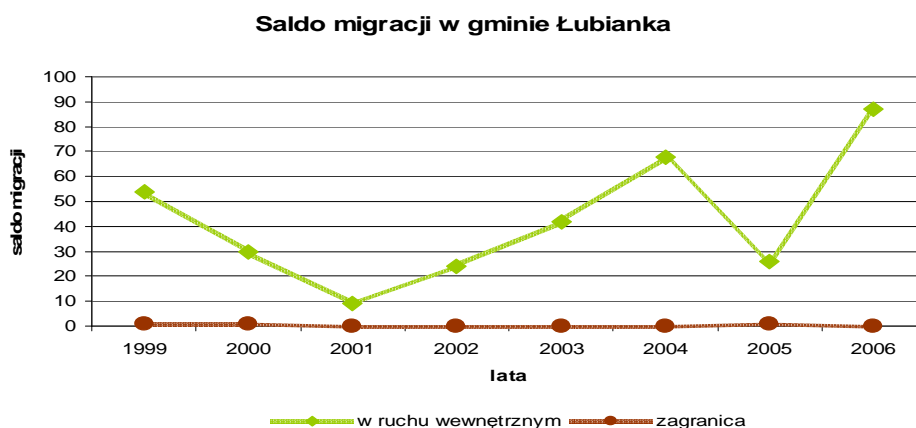
W ujęciu regionalnym o wzroście liczby ludności decyduje, oprócz przyrostu naturalnego, także przyrost migracyjny. W niniejszej strategii przeanalizowano zmiany salda migracji w przeciągu kilku ostatnich lat.

Saldo migracji to różnica między napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie. Na terenie gminy Łubianka saldo migracji zmienia się dynamicznie - widoczny jest duży napływ ludności na charakteryzowany teren. Wpływ na to mają zapewne dogodne powiązania komunikacyjne, czyste powietrze zachęcające do osiedlania się na tym obszarze, dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna oraz korzystne ceny gruntów (działek budowlanych).

Tab.12. Saldo migracji na terenie gminy Łubianka.

Saldo migracji	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem	55	31	9	24	42	68	27	87
Mężczyźni	22	9	-3	5	22	35	13	41
Kobiety	33	22	12	19	20	33	14	46

Źródło: GUS.

Wyk.8. Saldo migracji w gminie Łubianka.

Źródło: GUS.

W ruchu migracyjnym od wielu lat widać większą aktywność kobiet, tzn. na teren gminy z obszaru kraju napływa więcej kobiet. Należy jednak zauważyć zwiększający się udział płci przeciwnej, który jeszcze kilka lat temu stanowił zaledwie połowę z liczby napływających kobiet.

Podobnie, jak wspomniano wcześniej, zmiany takie niosą ze sobą przekształcenia funkcjonalne gminy, z rolniczej na rolniczo-osadniczą i osadniczą.

3.5. Aktywność zawodowa

Aktywność zawodowa to uczestnictwo w procesie produkcji społecznej, wykonywanie pracy przynoszącej dochód.

Ludność aktywna zawodowo to wszyscy **pracujący zawodowo** (pracodawcy, pracownicy najemni, pracujący na własny rachunek, nieodpłatnie pomagający członkowie rodzin) oraz **zarejestrowani bezrobotni**. Do ludności aktywnej zawodowo nie zalicza się uczniów odbywających naukę zawodu, gospodyń domowych i osób żyjących wyłącznie z kapitału.

W analizach badających aktywność zawodową mieszkańców Łubianki ważne wydaje się zwłaszcza zagadnienie bezrobocia.

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

W gminie Łubianka jest ok. 229 bezrobotnych.⁷ W stosunku do roku 2003, kiedy bezrobocie było najwyższe (540 os.), liczba ta spadła o 311 osób tj. 42, 4% i maleje z każdym kolejnym miesiącem.

⁷ PUP Chełmża, stan na 30.11.2007.

Spadek taki jest wynikiem ogólnej poprawy gospodarczej Polski oraz otwarcia rynków pracy przez państwa członkowskie Unii Europejskiej.

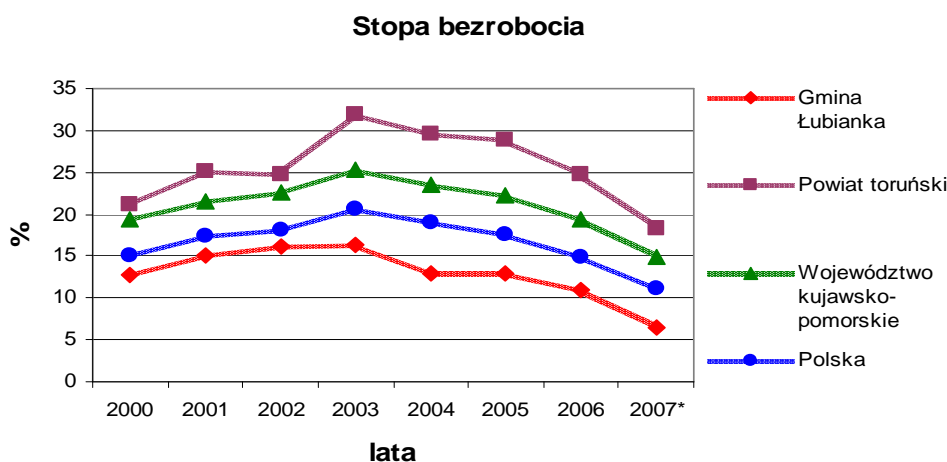
Właściwym obrazem przedstawiającym problem bezrobocia jest stopa bezrobocia tzn. stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie. W odniesieniu do gminy brak jest danych dotyczących liczby ludności aktywnej ekonomicznie, w związku z czym oblicza się uproszczony wskaźnik bezrobocia tzn. liczbę ludności bezrobotnej do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik bezrobocia obliczany tym sposobem jest zawsze niższy, bo liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest zawsze większa od liczebności ludności aktywnej ekonomicznie.

Tab.13. Stopa bezrobocia w gminie Łubianka na tle powiatu, województwa i kraju.

Lata	Stopa bezrobocia			
	Gmina Łubianka**	Powiat toruński	Woj. Kujawsko-pomorskie	Polska
2000	12,8	21,2	19,4	15
2001	15,1	25,2	21,6	17,4
2002	16,1	24,7	22,6	18,1
2003	16,3	32,0	25,3	20,6
2004	12,9	29,6	23,5	19,1
2005	13,0	28,9	22,3	17,6
2006	10,9	24,8	19,3	14,9
2007*	6,4	18,3	14,9	11,2

*stan na 30.11.2007.

Źródło: PUP Chełmża, WUP Toruń. **Dla gminy uproszczona stopa bezrobocia.

*stan na 30.11.2007 r.

Wyk.9. Stopa bezrobocia.

Źródło: PUP Chełmża, WUP Toruń. **Dla gminy uproszczona stopa bezrobocia.

Uwzględniając płeć w strukturze bezrobotnych, zauważalna jest przewaga bezrobotnych kobiet: 56% w 2007 roku, w 2006 55, 4% (w województwie kujawsko-pomorskim w tym samym czasie 58,6%). Przewaga kobiet w tej grupie wynika z częstego pełnienia przez nie funkcji gospodyni domowej lub wychowawczyni dzieci, nieklasyfikowanych w statystykach, jako zatrudnienie.

Uwzględniając wiek w grupie osób bezrobotnych, zauważalna jest duża grupa osób w wieku 25-34 lata. Wynika to głównie z braku pracy dla absolwentów studiów wyższych, którzy często nie znajdują pracy zgodnej z wykształceniem i oczekiwaniami. Drugą grupę stanowią absolwenci gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, którzy posiadają niewystarczające kwalifikacje do podjęcia pracy.

Niepokojąca jest także spora grupa osób bezrobotnych w wieku 45 i więcej lat. Pomimo licznych akcji aktywizujących bezrobotnym w tym wieku bardzo trudno znaleźć się na rynku pracy.

Tab.14. Bezrobotni w Gminie Łubianka wg wieku.

Lata	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni według wieku					
		18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-59 lat	60-64 lata
2000	397	163	109	82	37	5	1
2001	474	176	136	97	57	7	1
2002	515	187	159	102	59	5	3
2003	540	240	116	93	81	7	3
2004	439	167	101	85	76	8	2
2005	448	120	143	92	79	13	1
2006	386	92	129	79	74	10	2
2007*	323	83	110	60	60	8	2
Powiat toruński za II kwartał 2007	5523	1316	1820	1186	1201	339(55 i więcej lat)	-

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Chełmża.

Wykształcenie, co jest zrozumiałe, jeszcze bardziej niż płeć i wiek różnicuje sytuację bezrobotnego na rynku pracy. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 41,5%. Drugie miejsce zajmują osoby z wykształceniem podstawowym

oraz bez wykształcenia - 30,7%. Bezrobotni posiadający wykształcenie wyższe stanowią najniższy odsetek. Osoby z wykształceniem średnim nie odzwierciedlają właściwego obrazu bezrobotnych tej grupy, dlatego, że część z nich podejmuje dalsze kształcenie i znajduje się w grupie osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym lub policealnym.

Tab.15. Bezrobotni w Gminie Łubianka wg wykształcenia.

Lata	Bezrobotni	Bezrobotni z wykształceniem									
		Wyższym		Policealnym i średnim zawodowym		Ogólnokształcącym		Zasadniczym zawodowym		Podstawowym i bez wykształcenia	
		Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2000	397	2	0,5%	52	13,1%	22	5,5%	163	41,1%	158	39,8%
2001	474	1	0,2%	65	13,7%	20	4,2%	202	42,6%	186	39,2%
2002	515	7	1,4%	71	13,8%	18	3,5%	232	45,0%	187	36,3%
2003	540	7	1,3%	74	13,7%	26	4,8%	238	44,1%	195	36,1%
2004	439	9	2,1%	71	16,2%	23	5,2%	178	40,5%	158	36,0%
2005	448	6	1,3%	73	16,3%	32	7,1%	183	40,8%	154	34,4%
2006	386	5	1,3%	64	16,6%	23	6,0%	159	41,2%	135	35,0%
2007*	323	7	2,2%	53	16,4%	30	9,3%	134	41,5%	99	30,7%

*stan na 30.06.2007 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Chełmża.

Wśród ogółu bezrobotnych aż 77, 1 % nie posiada prawa do zasiłku – utraciły takie prawo z powodu upływu okresu pobierania, co świadczy o bezrobociu długotrwałym.

Część bezrobotnych nie otrzymuje zasiłku, ponieważ dotychczas nie pracowali zawodowo; niewielki odsetek bezrobotnych bez prawa do zasiłku to absolwenci (6,2%).

W grupie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmży są osoby niepełnosprawne. Ich odsetek jest stosunkowo niewielki i oscyluje w granicach 1, 5% ogólnej liczby bezrobotnych. W ostatnich latach zauważalny jest wzrost grupy osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP. Wynika to najprawdopodobniej ze zmiany przepisów dotyczących zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz licznych akcji medialnych zachęcających do zatrudnienia osób z dysfunkcjami.

Na tle gmin sąsiednich liczba osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności jest niewielka. Dla porównania z gminy Papowo Biskupie, o nieco tylko mniejszej liczbie mieszkańców i podobnym rolniczym charakterze, jest zarejestrowanych 10 osób tj. 2,1%.

Struktura wieku i płci wśród bezrobotnych nie odbiega od ogólnych trendów w pozostałych gminach.

Tab.16. Bezrobotni w gminach powiatu toruńskiego.

Wyszczególnienie	Bezrobotni w dniu 30.11.2007 r.								
	Ogółem	Kobiety		Zwolnienie z przyczyn zakładu pracy		Dotychczas niepracujący		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Miasto Chełmża	1074	621	57,8	9	0,8	161	15,0	198	18,4
Gmina Chełmża	480	251	52,3	2	0,4	101	21,0	84	17,5
Gmina Czernikowo	617	379	61,4	6	1,0	146	23,7	117	19,0
Gmina Lubicz	818	491	60,0	18	2,2	133	16,3	200	24,4
Gmina Łubianka	229	123	53,7	6	2,6	47	20,5	46	20,1
Gmina Łysomice	363	194	53,4	3	0,8	67	18,5	87	24,0
Gmina Obrowo	567	347	61,2	9	1,6	113	19,9	108	19,0
Gmina Wielka Nieszawka	194	104	53,6	6	3,1	25	12,9	44	22,7
Gmina Zławieś Wielka	581	364	62,7	20	3,4	116	20,0	109	18,8
Powiat Toruński	4923	2874	58,4	79	1,6	909	18,5	993	20,2

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Chełmża.

Podsumowując podrozdział poświęcony bezrobociu, można stwierdzić, iż nie stanowi ono już głównego problemu w gminie. W przeciągu ostatnich dwóch lat jego skala spadła do poziomu, którym mogą poszczycić się kraje Unii Europejskiej (10,2%). W gminie Łubianka uproszczona stopa bezrobocia wynosi obecnie ok. 6,4% (od czerwca 2007 roku tj. zaledwie 5 miesięcy, spadła aż o 2,7%, w stosunku do 2006 roku o 4,5%). Wpływ na taki skok miała zapewne rozwijająca się w sąsiedniej gminie Łysomice Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna (w przyszłości ma tam znaleźć pracę ok. 10 tys. osób).

Wśród 323 bezrobotnych w 2007 roku⁸ 1,5 % stanowią osoby niepełnosprawne w większym lub mniejszym stopniu. Duży odsetek bezrobotnych to kobiety, które, jak wspomniano wcześniej, często wykonują w domu pracę gospodyni lub wychowują dzieci oraz ludzie młodzi, którzy, oficjalnie będąc bezrobotnymi (często ze względu na niski poziom wykształcenia nie znajdują zatrudnienia w Polsce), pracują za granicami kraju lub nielegalnie.

⁸ PUP Chełmża, stan na 30.06.2007 r.

3.6. Aktywność obywatelska

Na terenie gminy Łubianka działają liczne organizacje pozarządowe: Fundacja Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łubianka „Przyszłość”, Fundacja na Rzecz Dzieci Chorych na Cukrzycę, Oddział Parafialny Akcji Katolickiej, Rzymskokatolicka Parafia Wniebowzięcia NMP w Bierzglowie, 7 jednostek straży pożarnych i 12 kół gospodyń wiejskich.

Ponadto, przy Centrum Kultury w Łubiance, działają różnego rodzaju grupy, tj. Kluby Tematyczne, Zespół Folklorystyczny „Ale Babki”, nauki gry na gitarze, rytmiki, koło plastyczne, koło rękodzieła „Węzełek”, cykliczne zajęcia przedszkolne, klub internetowy „Ikonka”, Klub Miłośników Ziemi Chełmińskiej, świetlica terapeutyczna. Ludność miejscowa udziela się także w klubach sportowych wymienionych w rozdziałach poświęconych temu zagadnieniu.

Zajmują się one działalnością kulturalną, edukacyjną i naukową oraz działalnością związaną z propagowaniem idei rozwoju społecznego i społecznej solidarności. Ponadto czasami jednostki te pełnią funkcje administracyjną, zastępując administrację samorządową w niektórych, ściśle określonych, sferach życia publicznego.

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku” to porozumienie partnerskie osób i instytucji zainteresowanych rozwojem obszarów wiejskich i poprawą jakości życia mieszkańców. Partnerstwo zawiązało się w styczniu 2006 roku i przybrało formę fundacji, której partnerami są reprezentanci gmin, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, instytucji publicznych z obszaru gmin Chełmża, Łubianka, Łysomice i Papowo Biskupie.

Głównym inicjatorem działania w ramach Programu LEADER była Gmina Chełmża, której przedstawiciele złożyli propozycję współpracy sąsiednim gminom: Łubianka, Łysomice i Papowo Biskupie.

Osoby zaangażowane w tworzenie LGD, w drodze porozumienia i konsultacji, wypracowały Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich na najbliższe lata i wnioskowali o środki unijne z Programu LEADER. Starania LGD zakończyły się sukcesem – pozyskaniem środków na działalność LGD i realizację zaplanowanych działań. Przedstawiciele LGD- „Ziemia Gotyku” spotykają się na warsztatach, na których wypracowują wspólne programy działania i wytyczają priorytetowe kierunki rozwoju.

Wybrane tematy wiodące i cele strategiczne rozwoju:

- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich,

- stworzenie warunków powstawania nowych miejsc pracy i wzrost zamożności mieszkańców,
- upowszechnianie aktywnego stylu życia mieszkańców w zakresie kultury, sportu i rekreacji,
- poprawa estetyki wsi,
- wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej zabytków i innych cennych obiektów,
- zintensyfikowanie działań skierowanych na promocję terenu i rozwój turystyki.

Stowarzyszenie Rozwoju Gminy „Przyszłość”

Stowarzyszenie „Przyszłość” zostało powołane w 2003 roku z inicjatywy mieszkańców gminy Łubianka. Siedzibą stowarzyszenia jest wydzielone i przystosowane pomieszczenie w szkole podstawowej w Pigży (w adaptacji pomieszczeń pomogły środki z Fundacji Wspomagania Wsi).

Głównym celem stowarzyszenia jest wspieranie inicjatyw społeczno-ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych w gminie. Zajmuje się ono m.in. hipoterapią dla oddziału edukacyjno-terapeutycznego w Zamku Bierzgłowskim (całoroczna hipoterapia dla dzieci głównie z obszaru gminy), kreatywnym wypełnianiem czasu wolnego dzieci i młodzieży (działalność świetlicy w szkole podstawowej w Pigży, wyposażonej m.in. w sprzęt do Paintball'a, stół bilardowy, mini siłownię, 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu; należy podkreślić, że w pierwszym roku działalności odwiedziło ją 7, 5 tys. osób.) oraz organizacją różnorodnych wycieczek dla dzieci i seniorów z terenu gminy.

Członkowie Stowarzyszenia samodzielnie piszą projekty, w wyniku czego udało im się zrealizować wiele inicjatyw m.in. dzięki staraniom stowarzyszenia, Fundacji Edukacyjnej Przedsiębiorczości i Urzędowi Gminy, stworzono fundusz stypendialny dla studentów I roku studiów dziennych z gminy Łubianka.

Stowarzyszenie „Przyszłość” aktywnie współpracuje ze Szkołą Podstawową w Pigży, Gminnym Centrum Kultury w Łubiance, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Urzędem Gminy.

4. Infrastruktura społeczna i gospodarcza

Infrastruktura społeczna to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. W polityce społecznej występuje w dwóch układach: w roli instytucjonalnej i funkcjonalnej.

4.1. System edukacji

Istotnym czynnikiem zrównoważonego rozwoju jest wysoki poziom wykształcenia ludności. Z socjologicznego punktu widzenia wychowanie jest instrumentem rozwijania uzdolnień i umiejętności. Daje przygotowanie do współuczestniczenia w życiu gospodarczym, politycznym, kulturalnym. Typową instytucją wychowawczą jest szkoła.

Zapotrzebowanie w zakresie edukacji i wychowania na terenie gminy Łubianka pełnią 2 gimnazja (Łubianka, Brąchnowo) oraz 4 szkoły podstawowe (Łubianka, Pigża, Warszewice i Wybcz).

Gimnazjum i Szkoła Podstawowa w Łubiance wchodzi w skład Zespołu Szkół w Łubiance.

Placówki posiadają boiska szkolne, otwarte także po lekcjach oraz hale sportowe. Ponadto w szkole podstawowej w Pigży dzieci mają możliwość korzystania z kortów tenisowych. Większość placówek posiada sale komputerowe z dostępem do Internetu.

Zespół Szkół im. Janusza Korczaka w Łubiance

ul. Chełmińska 1,

- **Gimnazjum**
  - liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008 – 141,
  - liczba oddziałów – 6,
  - średnia liczba uczniów w oddziale - 23,5,
- **Szkoła Podstawowa**
  - 2 oddziały "0" – 33 dzieci,
  - liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008 – 168,
  - liczba oddziałów 10,
  - średnia liczba uczniów w oddziale - 17,

Zespół szkół posiada oddział edukacyjno-terapeutyczny w Zamku Bierzgłowskim.

Zespół szkół wyposażony jest w:

- zaplecze sanitarne,
- stołówkę szkolną,
- pełnowymiarową salę gimnastyczną,
- boisko sportowe ze sztuczną trawą,
- gabinet stomatologiczny dla uczniów,
- 2 pracownie komputerowe,
- szkolny radiowęzeł,
- klasy sportowe,
- monitoring szkoły.

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Brąchnowie

ul. Gimnazjalna 1,

- liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008 - 164,
- liczba oddziałów – 8,
- średnia liczba uczniów w oddziale - 21,
- zaplecze sanitarne,
- pracownia komputerowa,
- sala gimnastyczna z widownią wraz z zapleczem socjalnym,

- stołówka.

Szkoła Podstawowa w Pigży im. prof. Wilhelminy Iwanowskiej

ul. Szkolna 14,

- 2 oddziały "0" – 27 dzieci,
- liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008 - 165,
- liczba oddziałów – 10,
- średnia liczba uczniów w oddziale - 16,
- zaplecze sanitarne,
- stołówka szkolna,
- sala gimnastyczna,
- stadion sportowy z bieżnią tartanową,
- korty tenisowe,
- boisko do gry w piłkę plażową.

Szkoła Podstawowa w Warszewicach im. Zawiszy Czarnego z Garbowa w Warszewicach Zawiszy Czarnego z Garbowa

ul. Zawiszy Czarnego 2,

- 1 oddział "0" - 16 dzieci,
- liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008 - 119,
- liczba oddziałów – 6,
- średnia liczba uczniów w oddziale - 20,
- zaplecze sanitarne,
- punkt wydawania posiłków.

Szkoła Podstawowa w Wybczu im. Ks. Stanisława Kujota w Wybczu

ul. Marii Konopnickiej 4,

- 1 oddział "0" – 16 dzieci,
- liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008 - 74,
- liczba oddziałów – 6,
- średnia liczba uczniów w oddziale - 12,
- zaplecze sanitarne,
- punkt wydawania posiłków.

Urząd Gminy w Łubiance zapewnia uczniom bezpieczną podróż do szkoły i z powrotem, organizując bezpłatny dowóz. W obecnym roku szkolnym z dowozu korzysta 586 uczniów. Wszystkie szkoły posiadają stołówki lub punkty wydawania posiłków i prowadzą akcje dożywiania uczniów. Z bezpłatnych obiadów korzysta w obecnym roku szkolnym 249 uczniów. W poszczególnych szkołach liczba ta jest zróżnicowana.

Tab.17. Liczba dzieci dowożonych i dożywianych w placówkach oświatowych.

Lp.	Szkoła	Liczba dzieci dożywianych bezpłatnie	Liczba dzieci dowożonych do szkoły
1.	ZS w Łubiance	91	226
2.	SP Pigża	47	121
3.	Gim. Brąchnowo	47	133
4.	SP Warszewice	50	58
5.	SP Wybcz	14	48

Źródło: UG Łubianka.

Biorąc pod uwagę przyrost naturalny na terenie gminy w najbliższych latach, prognozuje się zmniejszającą liczbę uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach. Obraz ten może jednak zmienić dodatnie saldo migracji na teren gminy.

Tab.18. Prognozowana liczba uczniów w poszczególnych latach łącznie z oddziałami przedszkolnymi.

Szkoły:	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
SP Warszewice	127	119	114	113	116
SP Wybcz	83	80	72	73	77
SP Łubianka	180	168	167	165	173
SP Pigża	168	152	150	147	145
Razem SP	558	519	503	498	511
Gim. Brąchnowo	182	165	164	144	127
Gim. Łubianka	138	132	126	128	109
Razem gimnazja	320	297	290	272	236

Źródło: Urząd Gminy Łubianka.

Na terenie gminy funkcjonują: Przedszkole w Biskupicach prowadzone przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łubianka „Przyszłość” oraz 5 ośrodków - Alternatywne Formy Edukacji Przedszkolnej – „Przedszkole Otwiera Świat" (2 ośrodki w Łubiance, 2 ośrodki w Pigży oraz 1 w Warszewicach).

Problemem, z którym borykają się placówki edukacyjne, to brak wystarczających środków na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne oraz uzupełnianie i wymianę starego sprzętu dydaktycznego.

Potrzeby w zakresie edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym zapewniają młodzieży szkoły m.in. w: Toruniu, Chełmży lub Bydgoszczy.

4.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy Łubianka funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminny Ośrodek Zdrowia Sp. z o.o. w Łubiance oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYK w Łubiance. Swoją działalność opierają one na ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z 1991 r. z późn. Zmianami).

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Gminnym Ośrodku Zdrowia Sp. z o.o. w Łubiance zatrudnionych jest 2 lekarzy rodzinnych (lekarz ogólny i lekarz pediatra), stomatolog oraz 3 pielęgniarki. Ośrodek świadczy usługi rehabilitacyjne prowadzone przez magistra fizjoterapii, posiada aparat USG (przyjeżdża lekarz specjalista) oraz EKG. Ponadto, raz w tygodniu, przyjmuje ginekolog –położnik, a raz w roku mieszkańcy mogą skorzystać na terenie ośrodka z pomocy lekarza okulisty oraz dermatologa. Przy zakładzie funkcjonuje laboratorium czynne 3 razy w

tygodniu. W godzinach nocnych, od godziny 18⁰⁰ do 7⁰⁰ rano, pełniony jest dyżur telefoniczny przez lekarza rodzinnego. Podczas weekendów osoby w nagłych wypadkach kierowane są do Szpitala Powiatowego w Chełmży.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYK w Łubiance posiada personel medyczny w składzie 3 lekarzy (1 lekarz rodziny kończący specjalizację z zakresu medycyny rodzinnej i 2 pediatrów) oraz 2 pielęgniarki. Ponadto w zakładzie swoją praktykę prowadzi lekarz stomatolog. Ośrodek wyposażony jest m.in. w sprzęt USG, EKG i zapewnia podstawową opiekę zdrowotną.

Na terenie gminy funkcjonuje również placówka powiatowa świadcząca usługi w zakresie pomocy społecznej - Dom Pomocy Społecznej w Pigży. Z oferty usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających Domu jednocześnie może korzystać 69 mieszkańców, którym umożliwia się również dostęp do świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego. Należy podkreślić, iż DPS w Pigży jako jedna z nielicznych ośrodków tego typu, opiekuje się m.in. osobami chorymi na chorobę Alzheimera.

Mieszkańcy, w zależności od schorzeń, objęci są opieką lekarską podstawową i specjalistyczną. Podopiecznym zapewnia się różnorodne zajęcia terapeutyczne, umożliwia nieskrępowane kontakty z rodzinami i bliskimi oraz pełną swobodę w zakresie potrzeb kulturalnych i religijnych⁹.

Ponadto do dyspozycji mieszkańców jest Apteka Waleriana na ul. Toruńskiej 97 w Łubiance oraz Punkt Apteczny Eskulap na ul. Toruńskiej 6 w Łubiance. Jedna apteka przypada na 2998 mieszkańców.

Organizatorem i realizatorem pomocy społecznej na terenie Gminy Łubianka dla jej mieszkańców jest w głównej mierze Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który posiada największe i najpełniejsze rozeznanie w zakresie potrzeb społecznych osób i rodzin.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, w omawianej gminie, w ostatnim roku spadła dość znacznie.

Najczęstszą przyczyną korzystania z takiej pomocy jest, niezmiennie od kilku lat, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (30,5%). Temu faktowi sprzyja także wielodzietność, która realnie obniża dochód na osobę w rodzinie. Ważnym powodem korzystania z pomocy jest niepełnosprawność 14,2%.

Stosunkowo rzadko powodem przyznania pomocy jest alkoholizm oraz sporadycznie bezdomność.

---

⁹ <http://www.powiattorunski.pl> z dnia 12.12.2007 r.

Tab.19. Najczęstsze pozaekonomiczne przyczyny przyznania pomocy społecznej w latach 2005 - 2007 w Gminie Łubianka.

Powód trudnej sytuacji życiowej		LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W :		
		2005 r.	2006 r.	2007 r.
1.	Bezdomność	2	2	1
2.	Bezrobocie	171	181	137
3.	Niepełnosprawność	63	106	75
4.	Długotrwała i ciężka choroba	50	36	38
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	198	230	161
6.	W tym rodziny niepełne	39	42	46
7.	Rodziny wielodzietne	37	45	41
8.	Alkoholizm	24	37	29
	Razem	584	679	528

Zródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance.

Grupy te wyodrębniono ze względu na jedno dominujące kryterium. W rzeczywistości jednak niejednokrotnie problemy, bądź cechy charakterystyczne, współwystępują ze sobą, np. osoby bezdomne są często uzależnione, chorują psychicznie i mają inne stałe problemy zdrowotne.

Świadczenia społeczne są podstawowym instrumentem polityki społecznej i formą realizacji zabezpieczenia społecznego.

W gminie Łubianka w roku 2007 wydano 507 681 zł na zasiłki będące zadaniami własnymi i zleconymi, analogicznie w 2006 r. - 541 593 zł, w 2005 r. 410 231 zł.

Tab.20. Świadczenia społeczne udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance w latach 2005 – 2007.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń			Liczba rodzin			Kwota świadczeń		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Zadania zlecone – zasiłki stałe	272	263	278	24	27	27	82334	93873	92017
Zadania własne – zasiłki okresowe	881	1138	870	147	163	124	134655	209587	159873
Zadania własne – zasiłki celowe	X	X	1812	218	321	212	76533	120187	149444

Zadania własne – dożywianie w szkołach	47386	54918	45185	190	207	170	116709	117946	106347
---	-------	-------	-------	-----	-----	-----	--------	--------	--------

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance.

Dodatkową formą pomocy udzielaną przez GOPS są dodatki mieszkaniowe. Taką formą wsparcia objęte są 22 rodziny. Liczba rodzin, przyznanych im świadczeń oraz kwota świadczeń maleje od kilku lat, co związane jest z poprawą warunków życia mieszkańców gminy oraz zmianą przepisów o pomocy socjalnej w 2004 roku.

Tab.21. Dodatki mieszkaniowe wypłacane przez Urząd Gminy w Łubiance w latach 2005 - 2007.

Rok	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Kwota świadczeń
2005	766	32	72053
2006	703	29	64707
2007	515	22	47270

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance.

4.3. Sport i turystyka

Do dyspozycji mieszkańców oraz turystów są przede wszystkim: boiska szkolne, boiska piłkarskie, do siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej oraz sale gimnastyczne. Boiska sportowe w i zamku Bierzgłowskim oraz hala sportowa przy szkole w Brąchnowie pełnowymiarowe. Poza tym istnieje możliwość, z wyjątkiem kortów do ziemnego, bezpłatnego korzystania z gminnego stadionu sportowego w Pigży, w którego skład wchodzi 200- metrowa bieżnia tartanowa, asfaltowe boisko do koszykówki, boisko do siatkówki plażowej, boisko trawiaste do piłki nożnej (korty do gry w tenisa ziemnego otwarte są w sezonie wiosenno-jesiennym). Dzięki temu na terenie gminy odbywa się wiele imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym.

Pigży
są
tenisa

Spośród imprez o zasięgu międzynarodowym i krajowym należy wymienić - Międzynarodowy Turniej Hokeja Halowego im. Adama Filemonowicza, Bieg Samorządowy w Łubiance w randze Mistrzostw Samorządowców Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Biegach Długich, Maraton Toruński na trasie Toruń - Łubianka - Toruń oraz Bieg Niepodległości na trasie Łubianka - Bierzgłowo - Zamek Bierzgłowski - Leszcz - Pigża. Spośród imprez lokalnych uznaniem mieszkańców cieszą się m.in.: coroczny Turniej Sołectw gminy Łubianka, Festyn Rodzinny (wraz z Turniejem Rodzinnym), Zawody Sportowo-Pożarnicze, letnie turnieje piłki nożnej oraz zimowe turnieje siatkówki, koszykówki i tenisa stołowego i ziemnego.

Na obszarze gminy działa kilka klubów sportowych, m.in.: „GKS Sparta” Łubianka, „STS”, Zamek Bierzgłowski, UKS w Pigży, Klub Maratoński „Truchcik” w Łubiance, SL „Salos” Przeczno, UKS „Bałagany” Łubianka, UKS Kraby” Pigża.

Granice gminy przecinają szlaki turystyczne:

Pieszce:

- szlak regionalny „Martyrologii” w kolorze zielonym: Toruń – Leśnictwo Łysomice – rezerwat „Las Piwnicki” – Piwnice – Różankowo – Pigża – Leszcz – Zamek Bierzgłowski – Olek – Barbarka – Toruń,
- w kolorze niebieskim: Unisław – Raciniewo – Siemoń – Słomowo – Bierzgłowo – Zamek Bierzgłowski;

Rowerowe:

- szlak ogólnopolski czerwony: Toruń – Barbarka – Olek – Zamek Bierzgłowski – Bierzgłowo – Łążyn – Słomowo – Siemoń – Unisław – Płutowo – Chełmno – Tuchola – Czersk,
- szlak rowerowy czarny po Dolinie Dolnej Wisły (447 km): Cierpice – Solec Kujawski – Bydgoszcz – Świecie – Nowe – Gniew – Tczew – Kwidzyn – Grudziądz – Chełmno – Ostromecko – Zamek Bierzgłowski.

4.4. Kultura

Inicjatorem i organizatorem wielu imprez z zakresu kultury i sportu w gminie Łubianka jest - **Centrum Kultury w Łubiance.**

Centrum Kultury w Łubiance istnieje od 2001 roku. Centrum jest głównym organizatorem oraz współorganizatorem szeregu cyklicznych imprez kulturalnych (m.in. Przeglądu Przedstawień Bożonarodzeniowych, Festiwalu Pieśni Patriotycznych, Wielkanocnego Konkursu Plastycznego, Dyktanda Gminnego, Dożynek Gminnych, Gminnej Choinki itd.) oraz imprez sportowych i

rekreacyjnych (Biegu Samorządowego, Maratonu Toruńskiego, Turnieju Rodzinnego, Turnieju Sołectw, Biegu Niepodległości).

Gminna Biblioteka Publiczna w Łubiance – obok działalności bibliotecznej – prowadzi szeroką działalność kulturalną i edukacyjną wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Organizuje między innymi konkursy czytelnicze, wiedzy, plastyczne, dyktando gminne oraz spotkania autorskie. Biblioteka posiada informatyczny system wyboru książek (program MAK) oraz łączność internetową ze zbiorami innych bibliotek. Dysponuje pracownią komputerową z bezpłatnym dostępem do Internetu. Osobom niepełnosprawnym - na telefoniczne zamówienie - pracownicy Biblioteki dostarczają wybrane woluminy bezpośrednio do mieszkań.

W strukturę Biblioteki wchodzi: Filia Biblioteczna w Dębinach oraz punkty biblioteczne w świetlicy „Piwnica” i w Domu Pomocy Społecznej w Pigży.

Tab.22. Biblioteka w gminie Łubianka.

	1990	1995	2000	2003	2006	2007*
1.Biblioteki publiczne						
1.1.Liczba ogółem	2	2	2	2	2	2
1.2.Liczba filii	1	1	1	1	1	1
1.3.Liczba woluminów	15533	22309	24066	24964	28172	28505
1.4.Liczba pracowników	3	3	3	3	3	2

Źródło: Urząd Gminy Łubianka.

Ponadto od września 2001 r. na terenie Zamku Bierzgłowskiego działała Diecezjalne Centrum Kultury. Odbywają się w nim konferencje, spotkania, dni skupienia, sympozja naukowe, spotkania ekumeniczne i rekolekcje. Placówka, dysponująca kaplicą i salą konferencyjną dla 70 osób, z powodzeniem łączy realizację zadań duszpasterskich ze wspianą rekreacją i godziwą rozrywką. Jest w stanie przyjąć w pokojach hotelowych o wysokim standardzie 47 osób. Na miejscu jest jadalnia oferująca całodzienne wyżywienie.

4.5. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają posterunkowi z komisariatu Policji w Chełmży oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej. Dodatkowo w centrum Łubianki zainstalowane są 3 kamery monitorujące okolicę.

Na gminę Łubianka przydzielonych jest 3 dzielnicowych (nadzorujący sołectwa: Brąchnowo, Biskupice, Warszewice i Wymysłowo oraz 4 sołectwa w gminie Chełmża, nadzorujący Łubiankę, Pigzę, Przeczno, Bierzgłowo, Zamek Bierzgłowski Słomowo i Leszcz - wszystkie w gminie Łubianka, nadzorujący Dębiny, Wybczyk i Wybcz oraz 11 sołectw z gminy Chełmża)¹⁰.

W Łubiance, w miejscu dotychczasowego posterunku policji, na skrzyżowaniu ulic Bydgoskiej i Toruńskiej, istnieje Punkt Przyjęć Interesantów, który jest czynny codziennie w dni robocze.

Na koniec 2006 roku wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie gminy wynosił 65,3%, na koniec lipca 2007 wskaźnik ten wzrósł do 74,6%.

Do najczęstszych zagrożeń odnotowanych przez policję w gminie Łubianka zaliczyć można:

- drobne kradzieże, w tym również kradzieże sklepowe (kradzieży z włamaniem- 25, kradzieży 21),
- włamania do pomieszczeń gospodarczych,
- kierowanie pojazdami przez osoby będące w stanie nietrzeźwym (12),
- przekraczanie dozwolonej prędkości przez kierujących.

Tab.23. Liczba zdarzeń zanotowanych przez policję na terenie gminy Łubianka w okresie od 07. 2006 do 07. 2007 r.

Miejscowość	Liczba zdarzeń
Bierzgłowo	1
Biskupice	2
Brąchnowo	6
Dębiny	1
Łubianka	14
Pigża	12
Przeczno	5
Słomowo	1
Warszewice	11
Wybcz	13
Wybczyk	2
Wymysłowo	3
Zamek Bierzgłowski	7

Zródło: Komenda Powiatowa Policji, komisariat Chełmża.

W okresie od lipca 2006 roku do lipca 2007 roku, na terenie gminy zanotowano 56 kolizji drogowych i 9 wypadków, w których zginęło 7 osób oraz 9 zostało rannych. Wg policji

¹⁰ Komendant Komisariatu Policji w Chełmży, 3.01.2007 r.
Doradztwo Ekonomiczne i Finansowe „DORFIN”- Jacek Błażejowski, ul. Głowackiego 20, 87-100 Toruń,
Tel. 056 675-55-91, 675-55-92, fax. 056 475 45 47

najczęstszymi przyczynami wypadków były: nadmierna prędkość, nie ustępowanie pierwszeństwa przejazdu oraz niedostosowanie prędkości do panujących warunków atmosferycznych.

Najwięcej nietrzeźwych kierowców zanotowano w: Łubiance (4), Brąchnowie i Wybczu po 2 oraz po 1 w : Biskupicach, Przecznie, Warszewicach i Wybczyku.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa drogowego modernizacji poddaje się drogi publiczne (drogi nr 553) oraz odbarcza je z ruchu pieszego i rowerowego m.in. poprzez budowę chodników i ścieżek rowerowych.

Ponadto, jak wspomniano wcześniej, nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa 7 jednostek ochotniczej straży pożarnej, w tym jedna włączona w Krajowy System Ratownictwa Gaśniczego:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Łubiance działa w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brąchnowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Biskupicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bierzgłowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dębinach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wybczu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Przecznie.

4.6. Rynek pracy i podmioty gospodarcze

W Gminie Łubianka z końcem 2006 roku w systemie REGON zarejestrowane były 324 podmioty gospodarcze. W 95, 7% (310 podmiotów) to podmioty prywatne, w zdecydowanej większości osoby fizyczne.

Na tle gmin powiatu toruńskiego liczba podmiotów na terenie gminy Łubianka wskazuje na rolniczy charakter gminy.

Tab.24. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu toruńskiego w 2006 roku.

	Miasto Chełmża	Gmina Chełmża	Gmina Czernikow	Gmina Lubicz	Gmina Łubianka	Gmina Łysonice	Gmina Obrowo	Gmina Wielka Nieszawka	Gmina Zławieś Wielka
Sektor prywatny									
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1071	443	449	1370	310	671	614	351	788
Osoby fizyczne prowadzące działalność	902	366	385	1154	248	557	523	276	649

gospodarczą									
Spółki handlowe	45	15	10	80	9	33	16	25	43
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	8	5	2	10	0	13	5	4	10
Spółdzielnie	9	7	8	13	4	5	3	2	11
Fundacje	2	0	0	3	1	1	0	0	2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	20	15	12	24	15	12	19	7	20
Sektor publiczny									
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	91	9	15	31	14	15	16	8	14
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	23	8	13	26	11	13	13	6	12
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spółki handlowe	2	0	0	0	1	0	0	0	0
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS.

W strukturze podmiotów gospodarczych zauważalna jest przewaga podmiotów związanych z handlem, w drugiej kolejności wszelkiego rodzaju usługi. W obu przypadkach zauważalny jest stopniowy wzrost liczby tego typu jednostek, wskazując jednocześnie na wzrost zapotrzebowania na ich usługi. Wzrosła też liczba zakładów związanych z ochroną zdrowia i pomocą społeczną.

Z drugiej strony, w przekroju 7 letnim, zauważalny jest spadek podmiotów związanych z rolnictwem oraz budownictwem.

Znikomy jest udział podmiotów prowadzących działalność administracyjną oraz związanych z wytwarzaniem i zaopatrzeniem w energię elektryczną.

Tab.25. Liczba Podmiotów gospodarczych w gminie Łubianka.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem	234	461	312	330	333	298	305	324
Publiczne	9	15	12	12	12	13	14	14
Prywatne	225	446	300	318	321	285	291	310
Rolnictwo,	26	224	50	53	53	35	42	45

rybactwo, łowiectwo, leśnictwo								
Przetwórstwo przemysłowe	36	35	38	40	39	40	36	38
Wytwarzanie zaopatrzenie w energię elektryczną	0	0	1	1	1	1	1	1
Budownictwo i przemysł	36	47	45	47	47	33	34	30
Handel	68	75	87	91	94	92	91	93
Transport	22	19	20	23	22	18	17	19
Administracja	2	3	3	3	3	3	4	8
Edukacja	7	13	10	10	10	9	9	8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	7	5	9	9	9	11	13	11
Usługi i inne	29	39	49	53	55	56	58	62

Źródło: GUS.

Główni pracodawcy na terenie gminy Łubianka to:

- Operator Paliw Płynnych - Baza Paliw nr 11 Zamek Bierzgłowski,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych „Agromech” w Łubiance,
- „Roder” Firma Zbożowa w Łubiance,
- Młyn Zbożowy w Łubiance – „BOGAND”,
- Stacja Paliw w Łubiance „AMA” spółka jawna,
- PPH s.c. Marian i Jacek Cieślewicz, (produkcja zniczy, handel artykułami rolno spożywczymi),
- PPH „TEKTOR” s.c. w Łubiance, (produkcja mebli, produkcja opakowań z tektury),
- Firma Handlowa „Wrzos” w Łubiance (handel artykułami przemysłowymi i rolnymi),
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Łubiance (sprzedaż opału, nawozów sztucznych i materiałów budowlanych, handel artykułami spożywczymi),
- „FLEKSO-PAK” Sp. z o.o (produkcja opakowań),
- Admar – Hurtownia materiałów budowlanych w Łubiance.

Podstawowy dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy Łubianka przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 rok wynosi 513, 37 zł. Jest to jeden z najniższych dochodów wśród gmin powiatu toruńskiego.

Tab.26. Wskaźnik G – podstawowy dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 rok w gminach powiatu toruńskiego.

	Liczba mieszkańców	Wskaźnik G
Powiat Toruński	91063	67,95
Gmina Miejska Chełmża	15229	658,56
Gmina Chełmża	9474	550,18
Gmina Czernikowo	8422	411,89
Gmina Lubicz	17429	817,23
Gmina Łubianka	5882	513,37
Gmina Łysomice	8482	920,76
Gmina Obrowo	10465	523,33
Gmina Wielka Nieszawska	4091	1293,57
Gmina Zławieś Wielka	11589	598,74

Źródło: Ministerstwo Finansów RP

4.7. Rolnictwo

Użytki rolne zajmują 7439 ha (87, 9%), co świadczy o tym, iż podstawową funkcją gminy jest produkcja rolna.

Dominują gleby właściwe, brunatne wylugowane i kwaśne, pseudobielicowe oraz czarnoziemy. Na obszarze gminy Łubianka wg IUNG Puławy 1993 r. dominują grunty orne IV klasy bonitacyjnej (łącznie IVa i IVb zajmują 49, 0% powierzchni gruntów ornych) oraz III klasy (łącznie IIIa i IIIb zajmują 40,4%). Należy zauważyć, że znaczny areał zajmują grunty V i VI klasy bonitacyjnej (10, 3%), co zapewnia możliwości wytypowania gruntów na cele inwestycyjne. Użytki zielone to w większości grunty średnie lub słabe, IV klasy (60, 9%) lub V klasy (32,8%).

Na terenie gminy zdecydowanie dominują gleby o wysokiej przydatności rolniczej, należące do kompleksów: żytniego bardzo dobrego (37, 7% gruntów ornych) i pszennego dobrego (19,0%). Ponadto wysoki odsetek zajmują gleby kompleksu żytniego dobrego (22,5%). Na potrzeby przeprowadzonej analizy przestrzennej do gleb wysokoprodukcyjnych zaliczono użytki rolne kompleksów: pszennego bardzo dobrego, dobrego i żytniego bardzo dobrego, do średnioprodukcyjnych użytki rolne kompleksów: pszennego wadliwego, żytniego dobrego i zbożowo-pastewnego mocnego, a do niskoprodukcyjnych kompleksów: żytniego słabego i bardzo słabego oraz zbożowo-pastewnego słabego. Wartym podkreślenia jest fakt zróżnicowania przestrzennego kompleksów glebowych. Kompleksy o najwyższej przydatności rolniczej zdecydowanie dominują na wysoczyźnie morenowej (w rejonie Wybcha, Dębin, Przeczna,

Biskupic, Pigzy, Brąchnowa i Bierzgłowa), natomiast o niskiej przydatności rolniczej w rejonie Łubianki i w części gminy położonej w dolinie Wisły. O korzystnych warunkach przyrodniczych produkcji rolnej świadczy wysoki ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który wynosi **74,6 pkt.**¹¹; średni dla powiatu wynosi **72,1 punktów na 100 możliwych.**

Tab.27. Gospodarstwa rolne wg rodzaju własności na terenie gminy Łubianka.

Gospodarstwa wg rodzaju	Liczba gospodarstw
Gospodarstwa rolne ogółem	750
W tym gospodarstwa indywidualne	749
W tym gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych	547

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002.

Według Spisu Rolnego z 2002 roku zdecydowana większość gospodarstw rolnych tj. 99, 9% to były gospodarstwa indywidualne, w tym 72, 9% to gospodarstwa powyżej 1 ha. Na terenie gminy nie było gospodarstw powyżej 100 ha.

Średnia wielkość gospodarstwa w tym roku wynosiła 9, 9 ha. Zauważalny jest wzrost użytków rolnych, głównie gruntów ornych i łąk, kosztem nieużytków.

Tab.28. Gospodarstwa rolne na terenie gminy Łubianka wg wielkości.

Powierzchnia gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw
Ogółem	750
do 1 ha włącznie	202
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	63
od 2 do mniej niż 5 ha	89
od 5 do mniej niż 7 ha	67
od 7 do mniej niż 10 ha	110
od 10 do mniej niż 15 ha	90
od 15 do mniej niż 20 ha	60
od 20 do mniej niż 50 ha	65
od 50 do mniej niż 100 ha	3
100 ha i więcej	0

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002.

¹¹ IUNG Puławy 1993 r.
Doradca w Ekonomice i Finansowe „DORFIN” - Jacek Błażejowski, ul. Głowackiego 20, 87-100 Toruń,
Tel. 056 675-55-91, 675-55-92, fax. 056 475 45 47

Zasiewy zajmowały 5664, 91ha na terenie gminy. Głównymi uprawami, ze względu na dobre gleby, były w 2002 r. i są obecnie: **pszenica** (zajmująca w 2002 r. - 25, 9% powierzchni zasiewów, tj. 1467, 07 ha) i **jęczmień** (22, 2% powierzchni zasiewów tj. 1250, 42 ha). Duże powierzchnie zajmowały także: pszenżyto (11%), rzepak (9, 7%) oraz buraki cukrowe(7,4%).

W znacznie mniejszym stopniu siane było i jest żyto, mieszanki zbożowe i ziemniaki. Sporadycznie, głównie na własne potrzeby, mieszkańcy sadzą rośliny okopowe pastewne, strączkowe, warzywa gruntowe i truskawki.

Tab.29. Struktura użytkowania gruntów w gminie Łubianka.

rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
UŻYTKI ROLNE										
Powierzchnia użytków rolnych w ha										
Ogółem w ha	7408	7439	7439	7437	7437	7437	7437	7514	7645	-
grunty orne										
Ogółem w ha	6884	6914	6914	6914	6914	6913	6939	7050	7185	-
sady										
Ogółem w ha	53	54	54	54	54	54	54	53	53	-
łąki										
Ogółem w ha	259	259	259	259	259	260	260	260	280	-
pastwiska										
Ogółem w ha	212	212	212	210	210	210	184	151	127	-
LASY										
Ogółem w ha	406	406	406	406	406	406	406	408	408	-
w gospodarstwach indywidualnych	29	29	29	29	29	-	-	-	-	-
POZOSTAŁE GRUNTY I NIEUŻYTKI										
Ogółem w ha	650	619	619	621	621	621	621	542	411	-
w gospodarstwach indywidualnych	275	224	234	236	236	-	-	-	-	-

Źródło: GUS

Najczęściej spotykanymi w obejściach zwierzętami gospodarskimi na terenie gminy Łubianka są **kury** (także kury nioski) oraz **trzoda chlewna** (ponad 17 tys. sztuk w 2002 r.), w mniejszym stopniu hoduje się bydło, w tym krowy. Nieliczne jest pogłowie kóz i koni.

Mechanizacja gospodarstw wyglądała w 2002 roku następująco: na 1 gospodarstwo przypadało średnio 0, 9 ciągnika, 0, 06 samochodu ciężarowego, 0, 07 kombajnu zbożowego, 0, 02 kombajnu ziemniaczanego i 0, 1 kombajnu buraczanego.

Wynika z tego, że wyposażenie gospodarstw w sprzęt podstawowy, za jaki można uznać ciągnik, było dobre, wystarczalność urządzeń spadało w przypadku maszyn do bardziej specjalistycznej produkcji rolniczej. W ciągu ostatnich 5 lat sytuacja w zakresie mechanizacji w rolnictwie uległa

dużej poprawie. Ponadto rolnicy mogą wynajmować sprzęt z działających na terenie gminy SKR-ów.

Powierzchnia budynków gospodarskich na terenie gminy wynosiła 228686 m², były to głównie budynki wielofunkcyjne, stodoły i garaże oraz obory i chlewiki.

W badanym okresie 408 rolników posiadało wykształcenie związane z rolnictwem, a 274 niezwiązane z tym działem gospodarki. Wykształcenie wyższe rolnicze posiadało niecałe 2%. Zdecydowana większość rolników posiadała wykształcenie rolnicze zawodowe, a aż 34, 5% ukończyło tylko kurs rolniczy.

Gospodarstwa produkowały w 63, 3% głównie na rynek, 14, 3% wyłącznie na potrzeby własne, a 13, 2% głównie na potrzeby własne. Na potrzeby własne produkowały zwłaszcza gospodarstwa do 1 ha UR (powyżej 1 ha - wyłącznie na potrzeby własne produkowało 1, 9%, i głównie na potrzeby własne 5, 1% wszystkich gospodarstw). Gospodarstwa duże, powyżej 1 ha UR, produkowały najczęściej na rynek.

Zdecydowana większość właścicieli gospodarstw rolnych na terenie gminy Łubianka jest jednocześnie ich użytkownikiem, w 2002 r. było to 670 osób, natomiast kierujących będących współmałżonkiem użytkownika jest 9 osób.

Jak wynika z wywiadów środowiskowych, statystyka w zakresie wyżej wspomnianych wartości nie uległa widocznej zmianie.

Gospodarstwa domowe w gminie Łubianka utrzymywały się głównie z działalności rolniczej - 342, z pracy najemnej - 151 oraz z emerytury i renty - 119. Pozostałe źródła dochodu stanowiły niewielki odsetek i nie zmieniło się to zasadniczo.

Podsumowując dział poświęcony rolnictwu, należy przyjąć, że o ile powierzchnia użytków rolnych oraz wielkość gospodarstw nie uległy znaczącym zmianom, o tyle wskaźniki mechanizacji oraz wykształcenia rolników uległy zdecydowanej poprawie w stosunku do roku 2002.

5. Infrastruktura techniczno – ekonomiczna

W gminie Łubianka jest powszechny dostęp do wodociągów, kanalizacji sanitarnej oraz dobrze rozwinięta sieć energetyczna. Ponadto gmina dąży do wyrównywania braków technicznych w infrastrukturze, korzystając z różnych możliwości.

5.1. Sieć wodno-kanalizacyjna

Wodociągowanie wsi na terenie gminy Łubianka rozpoczęto pod koniec lat 80-tych ubiegłego wieku. W latach 1989-1993 wybudowano 85, 9 km oraz przejęto od WZUW 13, 0 km sieci wodociągowej. W 2007 r. na charakteryzowanym obszarze było 125, 2 km wodociągów. Uwzględniając liczbę posesji znajdując się na terenie gminy Łubianka, zbudowanych bądź będących w trakcie zabudowywania, która wynosi 1775 i odnosząc ją do posesji zwodociągowanych (1475) uzyskujemy wskaźnik zwodociągowania gminy równy 83%.

Wodociągi są zaopatrywane w wodę z ujęć głębinowych zlokalizowanych we wsiach: Warszewice (3 studnie o głębokości 50 m i wydajności maksymalna **148 m³/h**) i Zamek Bierzgłowski (2 studnie o głębokości 50 m i wydajności maksymalna **48 m³/h**). **Ujęcia posiadają aktualne pozwolenia wodno – prawne** na eksploatację ujęć i stacji wodociągowych. Ujęcie w Warszewicach wyposażone jest w stację odżelaziania wody. Planuje się budowę dodatkowych 2 studni głębinowych.

Zużycie wody z wodociągów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi ponad 37 m³ rocznie. Jest to zbliżona wartość do średniego zużycie wody na 1 osobę w kraju.

Sieć kanalizacyjno - rozdzielczą zaczęto oddawać do użytku fragmentami od 1995 roku. Obecnie gmina posiada 44,1 km sieci kanalizacyjnej. Przyłączonych jest do niej 569 budynków. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni. Na terenie gminy Łubianka działa oczyszczalnia ścieków bytowo-gospodarczych, odprowadzanych z części terenu gminy (sołectwa: Łubianka, Zamek Bierzgłowski, Przeczno, Wybcz, Dębiny, Pigża) systemem kanalizacyjnym grawitacyjnym i tłocznym. Dobowa przepustowość oczyszczalni ścieków Przeczno wynosi maksymalnie 455 m³. Gmina nie wykorzystuje całych możliwości wspomnianej oczyszczalni. Rocznie oczyszczanych jest przez nią ok. 80 tys. m³ ścieków.

Ścieki sieci kanalizacyjnej z sołectwa Warszewice są odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Chełmży.

Ponadto w roku 2004 wybudowano 133 przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków, z których korzysta ok. 750 osób. Obecnie planuje się budowę kolejnych 140 oczyszczalni przyzagrodowych.

5.2. Gospodarka odpadami

Od roku 1991 gmina posiada własne składowisko odpadów komunalnych w Bierzgłowie i prowadzi zorganizowany system odbioru odpadów.

Obecnie w pełni wykorzystana jest I kwatery składowiska i przygotowuje się budowę II kwatery składowej.

W 2007 roku pojemniki na składowanie odpadów posiadało 760 gospodarstw domowych, analogicznie w roku 2006 posiadało je 470 gospodarstw.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 9 kontenerów zbiorczych:

- 4 kontenery przy cmentarzach,
- 3 kontenery w miejscowości Pigża,
- 1 kontener w miejscowości Przeczno,
- 1 kontener w miejscowości Warszewice.

5.3. Sieć gazownicza

W chwili obecnej gmina nie ma możliwości bezpośredniego zaopatrywania się w gaz sieciowy. Możliwość taka nie pojawi się najprawdopodobniej w najbliższych latach. Mieszkańcy, którym niezbędny jest gaz, nabywają go w butlach dostępnych w kilku punktach dystrybucyjnych na terenie gminy.

5.4. Sieć energetyczna

Gmina Łubianka w normalnym stanie pracy sieci jest zasilana napowietrznymi liniami SN 15 k wyprowadzonymi z następujących Głównych Punktów Zasilania (GPZ- tów) o napięciu 110/15kV:

- GPZ Przysiek, na którym pracują dwa transformatory o mocy 10 MA każdy,
- GPZ Chełmża, na którym pracują dwa transformatory, jeden o mocy 16 MVA oraz drugi o mocy 25 MVA,
- GPZ Unisław, na którym pracuje jeden transformator o mocy 6,3 MVA.

Wymienione GPZ-ty pracują w oparciu o zewnętrzne powiązania z układem systemu elektroenergetycznego wysokiego napięcia tj. 400, 220 i 110 kV, a przed układem transformacji zasilana jest cała sieć napowietrzna średniego napięcia.

Możliwa jest rozbudowa stacji 110/15 k poprzez wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy. Istniejąca w tym zakresie rezerwa mocy pod względem technicznym nie stwarza zagrożeń dla realizacji celów rozwoju gminy.

Stan techniczny linii napowietrznych 15 k na terenie gminy jest dobry. Z sieci magistralnych i rozgałęzień średniego napięcia zasilane są stacje transformatorowe 15/0,4 kV. Z uwagi na wiejski

charakter gminy sieć SN -15 kV jest wykonana głównie liniami napowietrznymi, a stacje transformatorowe, jako słupowe. Stopień obciążenia transformatorów jest zróżnicowany istnieje jednak pewna rezerwa mocy dla przyszłego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną. W przypadku niektórych stacji będzie się to wiązać z koniecznością wymiany transformatorów na jednostki większej mocy, łącznie z potrzebą dostosowania sieci niskiego napięcia.

Z systemu zasilania sieci 15 kV prowadzona jest sieć niskiego napięcia bezpośrednio do odbiorców energii elektrycznej. Sieć ta na obszarach wiejskich jest głównie siecią napowietrzną. Ogólnie stan techniczny sieci 0,4 kV można określić jako dobry.

Prowadzona w sposób systematyczny modernizacja sieci przesyłowej oraz stacji transformatorowych doprowadziła do zadowalającego stanu pod względem technicznym, który pozwolił wyeliminować zagrożenia w ciągłości dostaw energii oraz utrzymać parametry jakościowe wymagane umową dostawy energii elektrycznej.

Dogodne warunki klimatyczne, zwłaszcza siła i prędkość wiatru, dają możliwość rozwoju energii odnawialnej na terenie gminy Łubianka. W tym celu, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przeznaczono obszar pod elektrownie wiatrowe na terenie miejscowości Bierzgłowo i Zamek Bierzgłowski. Inwestycje przygotuje prywatny inwestor.

W przedmiotowym planie nie przewiduje się zadań z zakresu modernizacji sieci elektroenergetycznej na terenie gminy Łubianka. Zadania związane z rozwojem, modernizacją i remontem infrastruktury elektroenergetycznej są realizowane w zależności od wielkości środków przeznaczonych na finansowanie w danym roku. Przyłączania nowych odbiorców nie podlegają ograniczeniom i są realizowane na bieżąco, maksymalnie w okresie do jednego roku w zależności od wielkości mocy przyłączonej obiektu.

5.5. Sieć komunikacyjna

Najważniejszym uwarunkowaniem rozwojowym gminy jest jej podmiejskie położenie w sąsiedztwie Torunia liczącego 206, 8 tys.¹² mieszkańców. Odległość siedziby gminy od centrum Torunia wynosi 16 km. Struktura przestrzenna sieci drogowej gminy Łubianka jest dobrze rozwinięta, a najważniejszymi jej elementami są drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Na terenie gminy biegnie linia kolejowa do Zamku Bierzgłowskiego, na której kursują pociągi towarowe. Ponadto na tracie po byłej linii kolejowej Toruń - Unisław w przyszłości zaplanowane jest stworzenie ścieżki rowerowej.

---

¹² GUS, stan na 30.06.2007 r.

Tab.30. Infrastruktura drogowa w granicach gminy Łubianka.

Rok	Sieć drogowa długość w km	Sieć drogowa na 1km ²	Długość dróg gminnych		
			Gruntowe	Utwardzone Żużel/kamień	Bitumiczne
1990	158,5	1,87	108,3	43/3	4,2
1995	158,5	1,87	94,3	45/3	16,2
2000	158,5	1,87	79,3	55/8	16,2
2001	158,5	1,87	79,3	55/8	16,2
2002	158,5	1,87	78,9	43/20,4	16,2
2003	158,5	1,87	76,9	45/20,4	16,2
2004	161,1	1,9	79,5	45/20,4	16,2
2005	161,1	1,9	76,5	48/20,4	16,2
2006	161,1	1,9	72,5	51/20,4	17,2
2007	161,1	1,9	69,3	53,4/20,4	18

Źródło: Urząd Gminy Łubianka.

Długość dróg gminnych wynosi 161, 1 km, średnio na 1km² przypada 1, 9 km drogi gminnej. Zdecydowanie najwięcej jest dróg gruntowych (głównie dojazd do gospodarstw, do pól uprawnych). Stosunek ten ulega szybkiej zmianie na korzyść dróg utwardzonych i bitumicznych.

Długość dróg powiatowych wynosi 31, 10 km i stanowią dogodne połączenia z rejonami sąsiednich powiatów i gmin. Drogi nr 2017 i 2016 stanowią powiązanie z miastem Chełmża, a w przyszłości z węzłem autostradowym "Lisewo". Drogi nr 2018 i 2020 wiążą gminę z miejscowościami Kowróz, Ostaszewo, a w przyszłości z węzłem autostradowym "Turzno".

Stan dróg powiatowych:

Droga powiatowa nr 2016 Łubianka – Kończewice:

- w latach 2000-2007 droga zmodernizowana na całej długości i szerokości poprzez poszerzenie do 6 m i ułożenie mas bitumicznych: warstwy wyrównawczej i ścieralnej,
- brak chodników w Łubiance (w centrum wsi przy ul. Chełmżyńskie) i Biskupicach (w centrum wsi przy ul. Kościelnej).

Droga powiatowa nr 2018 Chełmża - Brąchnowo – Pigża:

- nierówności jezdni szczególnie bardzo liczne na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 553 do centrum wsi Pigża,
- bardzo liczne ubytki jezdni, szczególnie w rejonie centrum wsi Pigża,
- na odcinku od centrum wsi Pigża od Brąchnowa zbyt wąska jezdnia oraz zaniżone nierówne pobocze,
- brak chodników szczególnie na odcinku od drogi wojewódzkiej nr 553 do centrum wsi Pigża oraz przez centrum wsi Brąchnowo.

Droga powiatowa nr 2005 Wybcz – Siemoń:

- niewielkie ubytki w jezdni,
- konieczność usunięcia konarów drzew pochylonych w stronę drogi,

- wąska jezdnia,
- zaniżone nierówne pobocze,
- brak chodników szczególnie od skrzyżowania z drogą nr 553 w kierunku Siemonia min. na odcinku 1000 m.

Droga powiatowa nr 2017 Biskupice - Wymysłowo – Warszawice:

- niewielkie ubytki w jezdni,
- na odcinku od Biskupic do Wymysłowa zbyt wąska jezdnia oraz brak utwardzonego pobocza,
- zaniżająca się jezdnia nad przepustem przy P. Okońskim,
- odrosty przy drzewach znajdujących się w pasie drogowym.

Droga powiatowa nr 2018 Biskupice – Brąchnowo:

- liczne ubytki w jezdni,
- bardzo nierówna nawierzchnia na całej długości drogi.

Droga powiatowa nr 2032 Bierzgłowo - Zamek Bierzgłowski:

- w 2007 r. droga modernizowana metodą powierzchniowego sprysku elulsajmi i grysami na całej długości i szerokości,
- bardzo nierówna nawierzchnia na całej długości drogi,
- miejscowo zakrzaczone pobocza ograniczające widoczność.

Droga powiatowa nr 2005 Łubianka - Zamek Bierzgłowski - Czarne Błoto:

- w 2007 r. wykonano chodnik w Zamku Bierzgłowskim na odcinku 850 m począwszy od zamku warownego w kierunku Czarnych Błot do ul. Olszynowej,
- nieliczne ubytki w jezdni,
- odrosty przy drzewach znajdujących się w pasie drogowym,
- brak chodników szczególnie na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzka nr 553 w kierunku Zamku Bierzgłowskiego (ul. Zamkowa) oraz pomiędzy ulicami: Olszynową i Łukaszewicza.

Droga powiatowa nr 2020 Brąchnowo – Kowróż:

- liczne ubytki w jezdni,
- bardzo nierówna nawierzchnia na całej długości drogi.

Długość dróg wojewódzkich w granicach gminy wynosi 16, 9 km. Droga wojewódzka nr 546 łączy gminę z miejscowościami gminy ościennej Zławieś Wielka i z miastem Bydgoszcz. Droga wojewódzka nr 551 warunkuje połączenie z miastami Bydgoszcz, Chełmża i Wąbrzeźno, a droga wojewódzka nr 553 stanowiąca kręgosłup gminy jest dogodnym połączeniem z miastem Toruniem, a poprzez drogę 552 z węzłem autostradowym "Lubicz".

Stan dróg jest na bieżąco i w miarę możliwości ulepszany. Gmina Łubianka wraz z Zarządem Województwa Kujawsko - Pomorskiego w Toruniu podpisała umowę na wspólną

inwestycję polegającą na kompleksowej modernizacji i remoncie drogi wojewódzkiej nr 553 na odcinku Toruń - Wybcz. Rozpoczęcie prac nastąpi w styczniu 2008 roku, zakończenie planowane jest na listopad 2008 r. Na całym modernizowanym odcinku drogi powstaną zatoki autobusowe, azyle bezpieczeństwa oraz fragmentami ciągi chodnikowe. Całość inwestycji kosztować będzie 18,1 mln zł.

Dobrze rozwiniętej sieci dróg o znaczeniu ponadlokalnym towarzyszy dobrze zorganizowany publiczny transport pasażerski obsługiwany przez autobusy firmy Veolia Transport. Przewoźnik, na podstawie umowy podpisanej z gminą, pełni funkcję komunikacji publicznej wewnątrz-gminnej. Z przewozów korzystają dzieci dojeżdżające do szkół oraz mieszkańcy gminy. Dla dojeżdżających stawiane są corocznie kolejne wiaty przystankowe.

5.6. Telekomunikacja

Na terenie gminy znajduje się światłowodowa sieć telefoniczna międzymiastowa i międzynarodowa. Podłączonych jest do sieci prawie 1000 abonentów telefonicznych (Telekomunikacja Polska). Obecnie trudno uzyskać szczegółowe dane, ze względu na dużą konkurencję operator nie chce ich ujawniać.

Ponadto do dyspozycji mieszkańców są usługi operatorów sieci komórkowych Plus GSM, Oranego, Era GSM. Dane dotyczące liczby mieszkańców korzystających z takich usług są niedostępne.

Na terenie gminy Łubianka istnieje możliwość korzystania z sieci internetowych. Mieszkańcy w głównej mierze korzystają z oferty Neostrady T.P. oraz usług prywatnego przedsiębiorcy „Signet- Grzegorz Lewandowski” (ponad. 100 użytkowników).

W przyszłości istnieje możliwość zwiększenia dostępu do sieci. Możliwość taką zakłada Regionalna Strategia Innowacji w województwie kujawsko-pomorskim planująca dostęp do szerokopasmowego Internetu w każdym zakątku województwa. W tym celu podjęto już pierwsze działania.

Węzły sieci szkieletowej instalowane są w każdym mieście powiatowym. Węzły dostępne znajdują się w różnych punktach każdego z miast oraz w każdej gminie. W gminie Łubianka zainstalowane są na budynku Zespołu Szkół w Łubiance.

Kujawsko-Pomorska Sieć Informacyjna jest pierwszym w Polsce projektem ICT o charakterze regionalnym.

5.6. Budownictwo mieszkaniowe

Na terenie gminy Łubianka znajduje się 1455 mieszkań (5906 izb) o łącznej powierzchni 126888m², w przeliczeniu wypada ok. 4 osoby na mieszkanie (1, 16 izby na osobę) tj. 21,9m² na osobę, nie odbiegając od średnich krajowych¹³. W gminie, podobnie jak w powiecie i województwie, w ostatnich latach wzrasta liczba oddanych lokali mieszkalnych. W województwie kujawsko-pomorskim w 2006 roku oddano do użytku o 27, 8% więcej mieszkań niż w analogicznym okresie rok wcześniej.

Własność gminy stanowi 3, 8% liczby mieszkań z tego obszaru, 4, 2% należy do spółdzielni mieszkaniowych, 0, 8% do zakładów pracy oraz 90, 7% do osób prywatnych.

Na terenie gminy swoje budynki posiadają: Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zgoda” z Ostaszewa, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasz dom” z Warszewic, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” oraz PKP Zakład Gospodarowania Nieruchomościami z Bydgoszczy.

Tab.31. Zasoby mieszkaniowe wg form własności w gminie Łubianka.

Zasoby mieszkaniowe wg form własności	
Ogółem	
Mieszkania	1455 mieszkań
Izby	5906 izb
Powierzchnia użytkowa mieszkań	126888 m ²
Zasoby gmin (komunalne)	
Mieszkania	55 mieszkań 41* mieszkania
Izby	148 izb
Powierzchnia użytkowa mieszkań	2564 m ²
Zasoby spółdzielni mieszkaniowych	
Mieszkania	47 mieszkań
Izby	144 izb
Powierzchnia użytkowa mieszkań	2345 m ²
Zasoby zakładów pracy	
Mieszkania	11 mieszkań
Izby	45 izb

¹³ Dane GUS za rok 2006.

Powierzchnia użytkowa mieszkań	879 m ²
Zasoby osób fizycznych	
Mieszkania	1320 mieszkań
Izby	5497 izb
Powierzchnia użytkowa mieszkań	120107 m ²

*wg UG Łubianka, 31.12.2007 r. Źródło: GUS, 2006 rok.

Ożywienie w sektorze budowlanym jest faktem w całym kraju, województwie kujawsko-pomorskim (w 2006 roku wydano o 46, 3% więcej pozwoleń na budowę niż w roku poprzednim) oraz na terenie gminy Łubianka.

Charakteryzowana gmina należy do gmin podmiejskich. Jej położenie oraz powiązania komunikacyjne sprzyjają w ostatnich latach rozwojowi budownictwa jednorodzinne. Zwiększenie się w ostatnich latach liczby samochodów osobowych przypadających na rodzinę i tanie, w porównaniu z Toruniem, działki budowlane przyciągają nowych mieszkańców.

Średni przyrost terenów mieszkaniowych¹⁴ na 100 ha powierzchni ogólnej w całej gminie Łubianka wyniósł w latach 1999-2007 - 0, 48 ha na każde 100 ha, tzn. zwiększył się z ok 2 ha terenów mieszkaniowych do ponad 40 ha.

Największy przyrost nastąpił w Łubiance z 0, 0 ha w 1999 r. do 10 ha w 2007 r., w Pigży w analogicznym czasie z 0, 1 ha do 6, 6 ha i w Zamku Bierzgłowskim z 0, 9 ha do 4, 2 ha oraz mniejszy w Brąchnowie, Warszewicach i Wybczu z 0, 0 ha do ok 3-4 ha, a także w Bierzgłowie z 0, 04 ha do 1, 92 ha.

Od dnia 07.07.2003 r. Starosta Toruński na terenie Gminy Łubianka wydał 480 pozwoleń na budowę, w tym 182 pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Największy ruch budowlany występował w dwóch największych wsiach gminy - Łubiance i Pigży, połączonych z bezpośrednio z Toruniem drogą nr 553.

Tab.32. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w gminie Łubianka.

ROK	LICZBA POZWOLEŃ	W TYM BUDYNKI MIESZKALNE
2002	80	-
Od 07.2003	13	1

¹⁴ Tereny mieszkaniowe – Rodzaj ten obejmuje grunty niewykorzystane do produkcji rolniczej i leśnej, zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalne związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe. Rodzaj ten nie obejmuje gruntów zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej.

2004	74	41
2005	169	54
2006	129	42
Do 11.2007	95	49

Źródło: Starostwo Powiatowe w Toruniu, ul. Szosa Chełmińska 30/32 (2002 r., UG Łubianka).

W związku z rosnącym zainteresowaniem działkami budowlanymi na terenie Gminy Łubianka, Urząd Gminy wyszedł naprzeciw zainteresowanym, proponując osobom posiadającym tereny budowlane, stworzenie Banku Informacji o Terenach Budowlanych. Bank taki ułatwi zarówno sprzedającym dotarcie do klienta, jak kupującym znalezienie odpowiedniego miejsca.

W październiku 2006 roku przyjęto Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka. Obecnie trwa procedura ustalania planów miejscowych dla obszaru sołectw Łubianka i Pigża.

Plany obejmują tereny predysponowane do rozwoju budownictwa dla funkcji mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowej (w obu wypadkach wyłącznie zabudowa jednorodzinna), usługowej, tereny centrotwórcze, tj. inwestycje związane z obsługą ruchu turystycznego, turystyką i szeroko rozumianym wypoczynkiem, drobną przedsiębiorczością związaną z obsługą ruchu turystycznego.

Podsumowanie:

Z przeprowadzonej diagnozy wyłania się obraz gminy Łubianka, która przechodzi w ostatnich latach zdecydowane zmiany w zakresie zarówno funkcji, jak i fizjonomii.

Z gminy typowo rolniczej przeradza się w gminę osiedlowo – rolniczą, miejscami typowe osiedle podmiejskie. Należy spodziewać się, że dalsze zmiany pójdą w tym samym kierunku. Napływ nowych mieszkańców rodzi nowe potrzeby w zakresie zaopatrzenia w infrastrukturę i usługi, co z kolei wpływa na zmiany w krajobrazie gminy oraz duże zmiany społeczne. Ludność napływowa pomimo dużych wymogów materialnych rzadko identyfikuje się z miejscem zamieszkania. Należałoby przyjąć zdecydowane kroki w celu uniknięcia zaniku tożsamości mieszkańców oraz wchłonięcia przez sąsiedni Toruń. Gmina powinna też wyznaczyć wieloletnie horyzonty rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wyjść naprzeciw nowym możliwościom.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż gmina posiada atrakcyjne położenie geograficzne (w powiecie leżącym na obszarze Bydgosko-Toruńskiego obszaru metropolitalnego). Ponadto posiada duży potencjał przyrodniczy i kulturowy. Świeże powietrze, brak dużych emitorów zanieczyszczeń, strefa krawędziowa Wisły, lasy oraz liczne zabytki kultury stanowią atrakcyjne miejsce

zamieszkania i rozwoju turystyki, a także wypoczynku weekendowego. Dodatkowo sprzyja temu dobrze, jak na gminę wiejską, rozwinięta infrastruktura techniczna.

Dobre gleby oraz rzeźba terenu stanowią dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa. Siła i prędkość wiatru dają możliwość rozwoju inwestycji związanych z energią odnawialną, co jest w najbliższej przyszłości zaplanowane i uwzględnione w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.

Potencjał społeczny w Łubiance jest duży, zarówno w kwestii zwiększającej się liczby mieszkańców, jak podnoszenia poziomu ich wykształcenia.

Infrastruktura społeczna spełnia podstawowe wymagania ludności i ulega dalszemu rozwojowi.

Infrastruktura komunikacyjna, energetyczna oraz kanalizacyjno-wodociągowa daje szansę na szeroko rozumiany rozwój gospodarczy oraz funkcję osadniczą w gminie.

Pomimo licznych inwestycji, które należy jeszcze w gminie Łubianka poczynić jest ona z pewnością jednostką, która wyszła naprzeciw nowym możliwościom i szansom rozwoju, a poczynania te są konsekwentne, co przedstawiają zmiany zachodzące na tym obszarze w ostatnich latach.

6. Analiza SWOT

Podstawą formułowania misji i celów strategicznych rozwoju Gminy Łubianka jest analiza wyników SWOT, której późniejsze wykorzystanie powinno przebiegać zgodnie z następującymi założeniami:

- wzmocnienie istniejących już silnych stron oraz skuteczne wykorzystanie szans,
- likwidacja słabych stron i eliminacja zagrożeń,
- wykorzystanie słabych stron tak, aby uczynić z nich atuty.

Tab.33. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
ŚRODOWISKO NATURALNE	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobrze zachowane środowisko naturalne, ➤ wysokiej jakości gleby, ➤ czyste powietrze (brak przemysłu ciężkiego), ➤ atrakcyjna rzeźba terenu w granicach strefy krawędziowej Wisły, ➤ oczyszczanie większości ścieków, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabe zalesienie obszaru, ➤ brak większych zbiorników wodnych, ➤ słaba promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski stopień hałasu, ➤ dobra wietrzność w gminie (siła i prędkość wiatru). 	
SFERA SPOŁECZNA	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dodatnie saldo migracji na terenie gminy, ➤ niski wskaźnik bezrobocia, ➤ dodatni przyrost naturalny (od 3 lat), ➤ wzrastający poziom wykształcenia mieszkańców, ➤ wyrównany wskaźnik feminizacji w gminie, ➤ wysoki, w stosunku do kraju wskaźnik zawieranych małżeństw na 1000 mieszkańców, ➤ duża aktywność obywatelska (OSP, koła gospodyń, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy „Przyszłość”, LGD Fundacja „Ziemia Gotyku”, Fundacja na Rzecz Dzieci z Cukrzycą), ➤ pozytywne opinie o gminie Łubiance, jako dobrym miejscu do zamieszkania. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczna grupa osób w wieku produkcyjnym, ➤ niewielka liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do grupy w wieku produkcyjnym, ➤ niedostateczna organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobra dostępność do szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, ➤ systematyczne doskonalenie metod zarządzania Gminą, ➤ korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego ➤ dobre skanalizowanie gminy, ➤ właściwa gospodarka odpadami, ➤ wysoki stopień telefonizacji, ➤ wielofunkcyjność gminy oparta na rolnictwie, mieszkalnictwie i usługach, ➤ przychylność władz dla rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczna ilość zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego, ➤ brak inwestorów zewnętrznych, ➤ zły stan techniczny dróg gminnych i powiatowych, ➤ brak sieci gazowej, ➤ niepełna sieć wodociągowa(83%), ➤ azbestowa sieć wodociągowa w Biskupicach, ➤ brak kanalizacji na nowopowstałych osiedlach w gminie, ➤ przewaga tradycyjnych –

<p>przedsiębiorczości,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zasoby siły roboczej, ➤ stale rozwijana działalność kulturalna, ➤ sprawnie zorganizowane dowożenie dzieci i uczniów. 	<p>nieekologicznych – źródeł ciepła,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoka cena kapitału, ➤ duża ilość eternitowych pokryć dachowych, ➤ potrzeba budowy wielu nowych punktów świetlnych na ulicach gminy, ➤ kończąca się przydatność składowiska odpadów komunalnych w Bierzgłowie, ➤ ograniczona dostępność do szerokopasmowego internetu w niektórych miejscowościach gminy, ➤ brak możliwości załatwiania spraw administracyjnych droga e-administrator, ➤ wymagające modernizacji obiektyw oświatowe w Łubiance, Warszewicach i Wybczu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
ŚRODOWISKO NATURALNE	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ korzystne położenie geograficzne na obszarze powiatu metropolii bydgosko-toruńskiej, ➤ położenie z dala od dużych emitorów zanieczyszczeń, ➤ wykorzystanie bogactw przyrodniczych, ➤ pozyskiwanie środków z funduszy unijnych na ochronę środowiska, ➤ zapotrzebowanie na zdrową żywność i zdrowy tryb życia, ➤ wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców, ➤ sprzyjające warunki do rozwoju produkcji rolnej, warzywnej o wysokiej jakości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanieczyszczenie środowiska (przemysł, rolnictwo, niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w Polsce), ➤ niepewność co do dalszego pozyskiwania funduszy na ochronę środowiska, ➤ brak promocji turystyki, agroturystyki, ➤ powstawanie niekontrolowanych wysypisk odpadów, ➤ stosowanie lokalnych kotłowni i pieców grzewczych opalanych paliwem stałym.
SFERA SPOŁECZNA	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ napływ ludzi młodych, dobrze sytuowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ emigracja z terenu gminy ludzi młodych i dobrze wykształconych.

INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ atrakcyjne położenie Gminy w układzie komunikacyjnym, ➤ atrakcyjne warunki dla rozwoju turystyki weekendowej (rowerowej i pieszej), ➤ sąsiedztwo miast: Chełmży, Torunia i Bydgoszczy, ➤ tworzenie grup producenckich, ➤ postępująca integracja Polski ze strukturami Wspólnoty Europejskiej, ➤ wzrost ilości turystów przyjeżdżających do Polski (w tym Torunia), ➤ Wzrost zainteresowania odnawialnymi źródłami energii, ➤ Środki z UE i innych instytucji pomocowych, ➤ wysoka dynamika wzrostu produkcji przemysłowej oraz inwestowania. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże obciążenie drogowe związane z transportem płodów rolnych, ➤ ograniczenia wynikające z uregulowań dotyczących obszarów chronionych (strefa krawędziowa Wisły), ➤ trudności ze zbytem produkcji rolniczej, ➤ malejąca opłacalność produkcji rolniczej, ➤ rosnące koszty utrzymania oświaty, ➤ trudności w dostępie do środków pomocowych, ➤ wysoka cena kapitału, ➤ słaby rozwój sektora usług, ➤ nadmierny fiskalizm w polityce gospodarczej państwa, ➤ niestabilny system dochodów samorządu terytorialnego ➤ niestabilność przepisów regulujących kompetencje gminy, ➤ częste zmiany w przepisach podatkowych i prawnych, ➤ inflacja, ➤ zbyt małe środki na ochronę zdrowia i pomoc społeczną, ➤ stagnacja wymiany z rynkami wschodnimi, ➤ spadek tempa wzrostu gospodarczego, ➤ biurokracja i skomplikowane procedury pozyskiwania środków, ➤ nadmierne obciążenie samorządów zadaniami bez zapewnienia środków finansowych, ➤ rozpraszanie zabudowy, powodujące wzrost zapotrzebowania na transport i pozostałą infrastrukturę techniczną.

Podsumowanie:

Mocne strony:

Pozytywnymi stronami gminy są m.in. korzystne zmiany, jakie w ostatnich latach zaszły w liczbie mieszkańców oraz strukturze ich wykształcenia. Mocną stroną gminy, aczkolwiek niewykorzystaną, jest potencjał produkcyjny rolnictwa oraz możliwości do rozwoju agroturystyki. Ponadto gmina posiada dogodne warunki dla rozwoju turystyki (liczne świadectwa kultury materialnej regionu) oraz osiedlania się.

Słabe strony:

W tych samych obszarach, które zdają się mocnymi stronami gminy, występują również problemy. Do podstawowych bolączek dotyczących mieszkańców gminy Łubianka wywierających negatywne skutki na obraz i funkcjonowanie systemu polityki społeczno-gospodarczej jest nie w pełni wykorzystane możliwości rozwoju rolnictwa intensywnego, niewielka świadomość mieszkańców w zakresie możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz brak wyeksponowania i niewystarczająca promocja obiektów historycznych i przyrodniczych (iluminacji obiektów).

Szanse:

Szansę dla rozwoju gminy upatruje się w środkach i przykładach płynących z Unii Europejskiej. Można się spodziewać, że ogólna poprawa koniunktury w kraju poprawiłaby również sytuację na rynku lokalnym. Z racji specyficznego położenia gminy szansą na nowe miejsca pracy jest rozwój podmiejskiej strefy ekonomicznej oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej terenu poprzez odpowiednie zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i kulturowych.

Poza tym dostrzegana jest konieczność budowania społeczeństwa obywatelskiego, odpowiedzialnego za obszar, który zajmuje, stąd za szansę uznano propagowanie w mediach aktywności społecznej.

Zagrożenia:

Spośród zagrożeń, które mogą negatywnie oddziaływać na kształt i funkcjonowanie efektywnej polityki społecznej na poziomie gminy Łubianka, mających swe źródło w obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, wyróżnić należy niemożność konsekwentnego realizowania podjętych zadań w powyższym obszarze spowodowaną niestabilnością i brakiem precyzji polskiego prawa. Zagrożone jest również korzystanie ze środków UE ze względu na ich ograniczenie.

Zagrożeniem dla właściwego rozwoju społeczno-gospodarczego jest propagowany przez media konsumpcyjny model egzystencji, owocem, czego jest roszczeniowa, a nie obywatelska, postawa życiowa mieszkańców gminy objętych pomocą społeczną.

Wyniki analizy posłużyły do określenia priorytetów polityki społeczno-gospodarczej gminy Łubianka (cele strategiczne i operacyjne), szczegółowo opisanych w dalszej części opracowania.

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁUBIANKA

1. Perspektywa rozwoju społeczno-gospodarczego

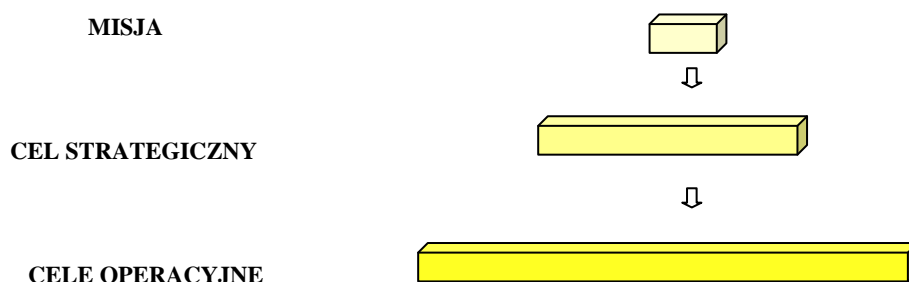
Perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego zostały opracowane na podstawie diagnozy oraz analizy SWOT. Wypracowano na ich podstawie:

Misja - jest celem generalnym i stałym w dłuższym horyzoncie czasowym. Jest to element nadrzędny w stosunku do celów głównych i szczegółowych.

Cele strategiczne - cele z długim horyzontem czasowym, wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją.

Cele operacyjne - stanowią rozwinięcie celów strategicznych, obejmują krótszy horyzont czasowy.

Wizja rozwoju jest obrazem sytuacji, jaką zamierzamy osiągnąć w założonym przedziale czasowym 2008-2015. Jest to opis efektów oraz wynikających stąd działań zmierzających do osiągnięcia sformułowanych celów rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wyk.10. "Piramida celów".

Źródło: Opracowanie własne.

1.1. Misja i wizja rozwoju gminy Łubianka

Założona po zdiagnozowaniu stanu rozwoju w chwili obecnej, a do osiągnięcia w przyszłości, misja dla Gminy Łubianka brzmi:

„Rozwinięta i zrównowazona - gospodarczo, społecznie i ekologicznie – bogata Gmina Łubianka”

Gmina Łubianka rozwijać się będzie, jako nowoczesna gmina rolniczo – osadnicza z elementami uprzemysłowienia i urbanizacji. Gmina będzie wykazywała dużą dbałość o rozwój przedsiębiorczości oraz dalszy wzrost standardów zamieszkania. Mieszkańcom gminy zapewnione zostaną warunki życia zgodnie ze standardami europejskimi w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, oświaty i kultury. Gmina wykaże także dbałość o lokalne tradycje oraz zabytki dziedzictwa kulturowego. Realizując tę MISJĘ w latach 2008– 2015 w gminie Łubianka można przyjąć, że jej WIZJA w roku 2015 będzie następująca:

„Gmina Łubianka stanie się miejscem, w którym warto mieszkać, pracować i inwestować”

Wyzwanie stojące przed władzami samorządowymi gminy to ukształtowanie wizerunku gminy przyjaznej mieszkańcom, atrakcyjnej dla działalności gospodarczej, zamieszkania i spędzania czasu wolnego oraz turystyki i rekreacji. Pozwoli to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego.

1.2. Kluczowe problemy rozwojowe gminy Łubianka

Dążąc do wyznaczonych Misji oraz Wizji rozwoju gminy, przeanalizowano obszary, które blokują lub hamują rozwój poszczególnych dziedzin w gminie. W tym celu przeanalizowano diagnozę, tj. stan dzisiejszy gminy, oraz analizę SWOT i na ich podstawie scharakteryzowano główne problemy rozwojowe.

Podsumowując wyniki diagnozy i analizy SWOT, należy stwierdzić, iż głównym zagrożeniem dla gminy jest:

- niewykorzystany potencjał turystyczny środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,
- niepełne wykorzystanie możliwości rozwoju rolnictwa oraz rozwoju pozarolniczych źródeł utrzymania rolników,
- małe zainteresowanie inwestorów tworzeniem nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Łubianki,
- zły stan techniczny dróg gminnych i powiatowych,
- niepełne zwodociągowanie i skanalizowanie gminy,
- problem gospodarki odpadami na terenie gminy.

1.3. Cele strategiczne

Wyznaczono pięć celów strategicznych, których realizacją do roku 2015 będzie zajmować się gmina przy współpracy wszystkich partnerów pracujących nad wyznaczeniem wizji, misji i priorytetów rozwojowych gminy. Do każdego celu strategicznego dołączono cele operacyjne, bardziej szczegółowe.

Przyjęto następujące cele strategiczne:

Cel 1. Obszar atrakcyjny do osiedlania się:

Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i gospodarcze, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej oraz poprawa warunków jazdy i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Cel 2. Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość, handel, usługi

Zwiększenie ilości podmiotów gospodarczych na terenie Gminy, o nieuciążliwej działalności gospodarczej, co przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia i wzrostu dochodów mieszkańców oraz budżetu Gminy.

Cel 3. Atrakcyjne miejsce do uprawiania turystyki i rekreacji

Promocja atrakcji turystycznych gminy, rozwój bazy turystycznej oraz przyciągnięcie turystów na teren gminy poprzez zagospodarowanie i wyeksponowanie posiadanych atrybutów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Cel 4. Wydajne i wysokodochodowe rolnictwo

Podwyższenie konkurencyjności lokalnego sektora rolnego poprzez koncentrację produkcji rolniczej, scalanie i wymianę gruntów, popieranie rozwoju dużych gospodarstw rolnych, pojawienie się gospodarstw ekologicznych produkujących na rynek europejski. Na terenie gminy pojawią się podmioty zajmujące się przetwórstwem rolno – spożywczym. Specjalistyczne gospodarstwa rolne będą sprzedawać i niejednokrotnie we własnym zakresie przetwarzać swoje produkty rolne.

Cel 5. Powszechny dostęp do infrastruktury społecznej.

Prawa warunków życia mieszkańców i zwiększony dostęp do usług z zakresu kultury, nauki i sportu.

Tak sprecyzowane cele zgodne są z koncepcją zagospodarowania przestrzennego gminy oraz Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Strategią Rozwoju Powiatu Toruńskiego. Do ich realizacji niezbędna jest akceptacja społeczna z uwagi na czas jego realizacji, który obejmuje zwykle kilka kadencji władz samorządowych.

Do każdego celu strategicznego podano propozycje celów operacyjnych. Z kolei do każdego celu operacyjnego powinny zostać opracowane szczegółowe plany i programy realizacji, opierające się na głównych przesłankach niniejszej strategii a także możliwościach finansowych.

Strategia Rozwoju Gminy nie jest do tego właściwym dokumentem. Szczegółowy wykaz powinien znaleźć się w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym, rocznych planach działalności i innych.

1.4. Wykaz celów operacyjnych

Osiągnięcie celów strategicznych nastąpi przez realizację bardziej szczegółowych celów operacyjnych:

dla każdego celu operacyjnego/zadania podano:

- nazwę,
- termin realizacji,
- osobę/ instytucję odpowiedzialną,
- partnerów,
- proponowane źródła pozyskania środków.

Dokładne określenie celów pozwoli na odpowiednią koordynację działań przez osoby i instytucje, które będą miały wpływ na realizację strategii, wytyczającej długofalowe kierunki zrównoważonego rozwoju gminy.

Tab.34. Cele strategiczne i operacyjne założone w strategii na lata 2008-2015.

Cele operacyjne	Czas trwania zadania	Jednostka odpowiedzialna	Partnerzy	Szacunkowy koszt	Propozycje źródeł finansowania
Cel. 1. Obszar atrakcyjny do osiedlania się					
Opracowanie planów miejscowych	Od 2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	----	600 tys. zł	Budżet gminy, inne
Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy, (w tym także: -budowę ciągów pieszo –rowerowych, - poprawę komunikacji pieszych poprzez budowę chodników, - modernizację istniejących ciągów pieszo-jezdných na terenie gminy)	2008-2015	Urząd Gminy Łubianka, Powiatowy Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Województwa kujawsko-pomorskiego,		4, 1 mln zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Budowa dróg wojewódzkich	2008 r.	Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	Urząd Gminy Łubianka	17, 5 mln zł (Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego) + 600 tys.(Urząd Gminy Łubianka)	Budżet wojewódzki, budżetu gminy, inne

Pełne skanalizowanie gminy- kanalizacja zbiorcza i indywidualna (m.in. przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków)	Do 2010 roku	Urząd Gminy Łubianka	Prywatni inwestorzy	1, 1 mln.	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Rozwój i modernizacja systemu zaopatrzenia i uzdatniania wody i wodociągów	2008-2009	Urząd Gminy Łubianka	----	1, 2 mln	Budżet gminy, Fundusze UE,
Rozbudowa wysypiska śmieci, uporządkowanie gospodarki odpadami (w tym zorganizowanie segregacji i odbioru odpadów komunalnych)	2008-2009	Urząd Gminy Łubianka	----	2, 66 mln zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Modernizacja przestrzeni publicznej poszczególnych miejscowości	2009-2013	Urząd Gminy Łubianka	LGD Fundacja „Ziemia Gotyku”	3, 85 mln zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Cel. 2. Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość, handel, usługi					
Samowystarczalność energetyczna gminy (gminna biogazownia ok. 2 MW, bioelektrownia)	Po 2010 r.	Urząd Gminy Łubianka, prywatni inwestorzy	Jednostki zainteresowane	14 mln zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Uaktualnienie oferty ulg i preferencji dla przedsiębiorców oraz ułatwień administracyjnych	2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	----	W ramach obowiązków pracowników w UG	Budżet gminy
Opracowanie oferty inwestycyjnej	2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	Przedsiębiorcy prywatni	W ramach obowiązków pracowników w UG	Budżet gminy
Mały inkubator przedsiębiorczości wiejskiej	Po 2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	Przedsiębiorcy prywatni, uczelnie	425 tys. zł	Fundusze UE, budżet gminy,
Pełna informatyzacja gminnych jednostek organizacyjnych z zapewnieniem dostępu do szerokopasmowego internetu mieszkańcom gminy oraz wdrożenie e-administracji	Począwszy od 2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	Prywatni inwestorzy	Według odrębnych analiz	Fundusze UE, budżet gminy,

Cel. 3. Atrakcyjne miejsca do uprawiania turystyki i rekreacji					
Opracowanie oferty promocyjnej Gminy Łubianka	2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy „Przyszłość”, Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”	23 tys. zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Powstanie ścieżki pieszo-rowerowo-narciarskiej	2009 r.-2010 r.	Urząd Gminy Łubianka,	Urząd Marszałkowski	2, 8 mln zł	Fundusze UE, budżet gminy,
Stworzenie małej infrastruktury obsługi ruchu turystycznego, wykorzystującej walory przyrodnicze i kulturowe gminy,	2008-2010 r.	Urząd Gminy Łubianka	Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”	55, 5 tys. zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Zagospodarowanie terenu nad jeziorem Kozielec,	Po 2010 r.	Urząd Gminy Łubianka	Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku	Według odrębnych analiz	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Zagospodarowanie terenów cennych przyrodniczo (parki podworskie w Warszewicach i Wybczu, park w Zamku Bierzgłowskim, Wąwozy Leszczyńskie)	Po 2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku	450 tys. zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Organizacja imprez promujących region i gminę	Ciągle w okresie 2008-2015	Centrum Kultury, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy „Przyszłość”, Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku,	Urząd Gminy Łubianka	320 tys. zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Wyeksponowanie zabytkowych obiektów na terenie gminy	od 2008 r.	Urząd Gminy Łubianka	Parafie, właściciele obiektów	ok. 350 tys. zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Cel. 4 Wydajne i wysokodochodowe rolnictwo					
Szkolenia dla rolników	Ciągle w okresie 2008-2015	Urząd Gminy Łubianka	ARiMR, Urząd Marszałkowski, rolnicy	72 tys. zł	Fundusze UE budżet gminy, inne

Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy oraz pomoc w uzyskiwaniu funduszy unijnych dla rolników	Ciągle w okresie 2008-2015	Urząd Gminy Łubianka	ARiMR, Urząd Marszałkowski, Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”	30 tys. zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Organizowanie nowych oraz wspieranie już istniejących grup producentów rolnych	Ciągle w okresie 2008-2015	Urząd Gminy Łubianka	Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku” ARiMR, Urząd Marszałkowski, Rolnicy	Według odrębnych analiz	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Produkcja i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Ciągle w okresie 2009-2015	Urząd Gminy Łubianka	Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”, jednostki zainteresowane, Rolnicy	Według odrębnych analiz	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Cel. 5. Powszechny dostęp do infrastruktury społecznej					
Zakończenie modernizacji gminnych placówek oświatowych	2008-2015	Urząd Gminy Łubianka	Kuratorium Oświaty, MEN, Placówki Oświaty	Według odrębnych analiz	Fundusze UE, budżet gminy, fundusze krajowe, inne
Budowa dwóch sali gimnastycznych w Warszewicach i Wybczu	2009-2015	Urząd Gminy Łubianka	Kuratorium Oświaty, MEN, Placówki Oświaty	4, 0 mln zł	Fundusze UE, budżet gminy, fundusze krajowe, inne
Remonty i modernizacja obiektów, w których realizowane są zadania z zakresu kultury, zdrowia	2008-2015	Urząd Gminy Łubianka	Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”	Według odrębnych analiz	Fundusze UE, budżet gminy, inne
Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych	2008-2015	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Gminy Łubianka, Dom Pomocy Społecznej Pigża, Diecezjalne Centrum Kultury Zamek Bierzgłowski,	Według odrębnych analiz	Fundusze UE, budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, inne
Budowa lub modernizacja obiektów sportowych (Łubianka, Warszewice, Brąchnowo, Przeczno).	Ciągle w okresie 2008-2015	Urząd Gminy Łubianka	Kuratorium Oświaty, MEN, Placówki Oświaty, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy „Przyszłość”	Według odrębnych analiz	MEN, Fundusze UE, budżet gminy, inne

Wspieranie organizacji pozarządowych i wolontariatu	Ciągle w okresie 2008-2015	Urząd Gminy Łubianka	Lokalna Grupa Działania „Ziemia Gotyku”, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy "Przyszłość"	1, 2 mln zł	Fundusze UE, budżet gminy, inne
---	----------------------------	----------------------	--	-------------	---------------------------------

Źródło: Opracowanie własne

2. Analiza finansowa

Nawet przybliżone określenie kwot, jakie będą niezbędne dla realizacji celów strategicznych, a tym samym sumy środków na jej realizację w proponowanym zakresie, jest niemożliwe do zrobienia na tak wysokim poziomie ogólności zadań. Część kosztów, które oszacowano wynosi 37 235 500 zł. Ponadto 2 zadania zawarto w obowiązkach pracowników gminy, a 8 wymaga odrębnych analiz, są to w większości zadania wieloletnie i wymagające dużych nakładów. W związku z powyższym, dopiero opracowanie planów szczegółowych, dokładniejsze sprecyzowanie zakresu działań, terminów ich realizacji, w niektórych wypadkach nawet sporządzenie koncepcji lub dokumentacji i kosztorysów, pozwoli w miarę precyzyjnie określić koszty. Tym niemniej, aby określić zdolność finansową gminy do realizacji strategii przeprowadzono analizę finansowa budżetu, co zaprezentowano w poniższych podrozdziałach.

2.1. Budżet

Przedstawiono zestawienie dochodów i wydatków gminy, według uchwał budżetowych Rady Gminy z lat 2006–2008 oraz sprawozdania z realizacji budżetu za 2006 r. Podstawę opracowania stanowiły następujące dokumenty:

1. uchwała nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289),
2. sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Łubianka za 2006 r.,
3. uchwała nr V/13/2006 Rady Gminy w Łubiance z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2007 (Dz.Urz.WK-P.2007.14.203),
4. uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008.

W celu porównywalności danych z rokiem 2008, w tabelach uwzględniono planowany budżet na lata 2006 i 2007 bez wymienionych wyżej poprawek.

Tab.35. Dochody budżetu gminy w latach 2006–2008

		2006		2007	2008
Dział	Pozycja budżetu	Plan	Realizacja	Plan	Plan
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 000	63 943	1 000	1 000
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	5 344	0	0
600	Transport i łączność	0	15 310	3 600	3 600
700	Gospodarka mieszkaniowa	379 810	450 429	214 242	297 800
710	Działalność usługowa	0	0	0	0
750	Administracja publiczna	59 655	60 566	60 300	80 850
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	861	13 237	864	901
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0	10 000	0	0
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	2 989 878	2 711 663	3 146 028	3 782 575
757	Obsługa długu publicznego	0	0	0	0
758	Różne rozliczenia	5 951 614	6 001 149	5 925 445	6 979 538
801	Oświata i wychowanie	275 900	252 943	306 000	14 500
851	Ochrona zdrowia	0	35	100	0
852	Pomoc społeczna	1 727 600	2 544 298	2 334 800	2 222 700
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	1 008	128 813	980	980
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	399 611	0	378 480	0
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	29 000	20 467	30 000	41 000
926	Kultura fizyczna i sport	0	0	0	0
Razem		11 815 937	12 278 198	12 401 839	13 425 444

Źródło: uchwała nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289); sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Łubianka za 2006 r.; uchwała nr V/13/2006 Rady Gminy w Łubiance z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2007 (Dz.Urz.WK-P.2007.14.203); uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008

Tab.36. Wydatki budżetu gminy w latach 2006–2008

		2006		2007	2008
Dział	Pozycja budżetu	Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	72 256	144 921	88 618	879 255
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	0	0	0

600	Transport i łączność	325 500	452 578	392 200	1 232 200
700	Gospodarka mieszkaniowa	104 960	167 371	103 660	96 500
710	Działalność usługowa	43 000	31 528	2 520	90 600
750	Administracja publiczna	1 365 929	1 383 345	1 361 376	1 574 149
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	861	13 237	864	901
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	110 610	137 224	122 590	167 083
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	60 450	53 492	70 200	85 200
757	Obsługa długu publicznego	166 833	151 790	170 304	181 691
758	Różne rozliczenia	37 638	65 763	110 300	182 650
801	Oświata i wychowanie	5 895 531	6 375 538	5 561 799	5 926 385
851	Ochrona zdrowia	83 000	100 016	50 100	60 000
852	Pomoc społeczna	1 986 580	2 860 225	2 703 464	2 592 112
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	241 151	332 141	215 531	117 462
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	942 998	1 040 350	154 700	352 500
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	297 740	390 768	347 935	385 170
926	Kultura fizyczna i sport	80 900	86 487	99 900	15 000
Razem		11 815 937	13 786 775	11 556 061	13 938 858

Źródło: uchwała nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289); sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Łubianka za 2006 r.; uchwała nr V/13/2006 Rady Gminy w Łubiance z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2007 (Dz.Urz.WK-P.2007.14.203); uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008

2.2. Analiza pionowa budżetu

W niniejszym podrozdziale dokonano analizy pionowej budżetu gminy, polegającej na przedstawieniu jego struktury, przy założeniu, że całość dochodów i wydatków stanowi 100%.

Największy udział w dochodach stanowią niezmiennie trzy pozycje:

- wpływy z podatków oraz udział gminy w podatku dochodowym (w dziale 756 „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej”),
- subwencja ogólna dla gminy, składająca się z części oświatowej, wyrównawczej i równoważącej (w dziale 758 „Różne rozliczenia”),
- dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań zleconych i zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej (w dziale 852 „Pomoc społeczna”).

Powyższe trzy pozycje mają łącznie ponad 90% udziału w dochodach gminy i w analizowanych latach wykazują niewielką tendencję wzrostową (90,3% w 2006 r. i 96,7% w 2008 r.).

Spośród pozostałych pozycji dochodów największą część stanowią wpływy z czynszów i wynajmu (w dziale 700 „Gospodarka mieszkaniowa”).

Wydatki gminy posiadają bardziej zróżnicowaną strukturę. Największy udział mają oświata i wychowanie, pomoc społeczna oraz administracja publiczna (łącznie ponad 70%). Znaczący udział w wydatkach ma również transport i łączność, gospodarka komunalna oraz kultura.

Tab.17. Struktura dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
600	Transport i łączność	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
700	Gospodarka mieszkaniowa	3,2%	3,7%	1,7%	2,2%
710	Działalność usługowa	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
750	Administracja publiczna	0,5%	0,5%	0,5%	0,6%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	25,3%	22,1%	25,4%	28,2%
757	Obsługa długu publicznego	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
758	Różne rozliczenia	50,4%	48,9%	47,8%	52,0%
801	Oświata i wychowanie	2,3%	2,1%	2,5%	0,1%
851	Ochrona zdrowia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
852	Pomoc społeczna	14,6%	20,7%	18,8%	16,6%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0,0%	1,0%	0,0%	0,0%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,4%	0,0%	3,1%	0,0%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%
926	Kultura fizyczna i sport	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Razem		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: uchwała nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289); sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Łubianka za 2006 r.; uchwała nr V/13/2006 Rady Gminy w Łubiance z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2007 (Dz.Urz.WK-P.2007.14.203); uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008

Tab.38. Struktura wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	0,6%	1,1%	0,8%	6,3%
400	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
600	Transport i łączność	2,8%	3,3%	3,4%	8,8%
700	Gospodarka mieszkaniowa	0,9%	1,2%	0,9%	0,7%
710	Działalność usługowa	0,4%	0,2%	0,0%	0,6%
750	Administracja publiczna	11,6%	10,0%	11,8%	11,3%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,9%	1,0%	1,1%	1,2%
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,5%	0,4%	0,6%	0,6%
757	Obsługa długu publicznego	1,4%	1,1%	1,5%	1,3%
758	Różne rozliczenia	0,3%	0,5%	1,0%	1,3%
801	Oświata i wychowanie	49,9%	46,2%	48,1%	42,5%
851	Ochrona zdrowia	0,7%	0,7%	0,4%	0,4%
852	Pomoc społeczna	16,8%	20,7%	23,4%	18,6%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	2,0%	2,4%	1,9%	0,8%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8,0%	7,5%	1,3%	2,5%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,5%	2,8%	3,0%	2,8%
926	Kultura fizyczna i sport	0,7%	0,6%	0,9%	0,1%
Razem		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: uchwała nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289); sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Łubianka za 2006 r.; uchwała nr V/13/2006 Rady Gminy w Łubiance z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2007 (Dz.Urz.WK-P.2007.14.203); uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008

2.3. Analiza pozioma budżetu

Analiza pozioma budżetu wskazuje dynamikę poszczególnych pozycji dochodów i wydatków gminy. Oprócz dynamiki w kolejnych latach, na podstawie sprawozdania z realizacji budżetu wyznaczony został również stopień realizacji wszystkich jego pozycji w roku 2006. W celu zachowania porównywalności danych, jako podstawę odniesienia przyjęto kwoty zapisane w uchwale nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie

budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289), bez uwzględniania poprawek wprowadzonych w ciągu roku budżetowego.

Deficyt budżetowy zaplanowany jest jedynie na 2008 r., a w latach 2009 i następnych przewidziano nadwyżkę dochodów nad wydatkami. Nadwyżka wystąpiła również w roku 2007. Wielkość całego budżetu systematycznie rośnie, z wyjątkiem wydatków w roku 2007, kiedy zaplanowano poziom niższy niż w roku poprzednim.

Tab.39. Analiza pozioma dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	100,0	6394,3	100,0	100,0
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę				
600	Transport i łączność				
700	Gospodarka mieszkaniowa	100,0	118,6	56,4	78,4
710	Działalność usługowa				
750	Administracja publiczna	100,0	101,5	101,1	135,5
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	100,0	1537,4	100,3	104,6
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa				
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	100,0	90,7	105,2	126,5
757	Obsługa długu publicznego				
758	Różne rozliczenia	100,0	100,8	99,6	117,3
801	Oświata i wychowanie	100,0	91,7	110,9	5,3
851	Ochrona zdrowia				
852	Pomoc społeczna	100,0	147,3	135,1	128,7
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	100,0	12779,1	97,2	97,2
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	100,0	0,0	94,7	0,0
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	100,0	70,6	103,4	141,4
926	Kultura fizyczna i sport				
Razem		100,0	103,9	105,0	113,6

Źródło: uchwała nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289); sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Łubianka za 2006 r.; uchwała nr V/13/2006 Rady Gminy w Łubiance z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2007 (Dz.Urz.WK-P.2007.14.203); uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008

Tab.40. Analiza pozioma wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	100,0	200,6	122,6	1216,9
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę				
600	Transport i łączność	100,0	139,0	120,5	378,6
700	Gospodarka mieszkaniowa	100,0	159,5	98,8	91,9
710	Działalność usługowa	100,0	73,3	5,9	210,7
750	Administracja publiczna	100,0	101,3	99,7	115,2
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	100,0	1537,4	100,3	104,6
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	100,0	124,1	110,8	151,1
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	100,0	88,5	116,1	140,9
757	Obsługa długu publicznego	100,0	91,0	102,1	108,9
758	Różne rozliczenia	100,0	174,7	293,1	485,3
801	Oświata i wychowanie	100,0	108,1	94,3	100,5
851	Ochrona zdrowia	100,0	120,5	60,4	72,3
852	Pomoc społeczna	100,0	144,0	136,1	130,5
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	100,0	137,7	89,4	48,7
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	100,0	110,3	16,4	37,4
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	100,0	131,2	116,9	129,4
926	Kultura fizyczna i sport	100,0	106,9	123,5	18,5
Razem		100,0	116,7	97,8	118,0

Źródło: uchwała nr XXVIII/196/2005 Rady Gminy w Łubiance z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie budżetu gminy na 2006 r. (Dz.Urz.WK-P.2006.19.289); sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Łubianka za 2006 r.; uchwała nr V/13/2006 Rady Gminy w Łubiance z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2007 (Dz.Urz.WK-P.2007.14.203); uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008

2.4. Prognoza kwoty długu i spłat

Prognoza kwoty długu i spłat na rok 2008 i lata następne (do roku 2016) stanowi załącznik nr 11 do uchwały budżetowej na 2008 rok.

Obciążenie spłatami długu planowanych dochodów budżetu gminy nie przekracza w prognozowanym okresie 8%, a od roku 2009 ulega stopniowemu obniżeniu. Podobnie wygląda sytuacja wskaźnika długu, określającego stosunek ogólnego zadłużenia do dochodów budżetowych. Wskaźnik ten systematycznie maleje z poziomu wyjściowego 25% w 2008 r. do poziomu 2% w 2016 r.

Tab.41. Prognoza kwoty długu i spłat na rok 2008 i lata następne

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota długu na dzień 31.12.2007 r.	Prognoza								
			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Zobowiązania wg tytułów dłużnych: (1.1+1.2+1.3)	3 615 950	4 081 860	3 308 900	2 656 000	2 016 000	1 360 000	960 000	660 000	360 000	0
1.1.	Zaciągnięte zobowiązania (bez refinansowania) z tytułu:	3 615 950	2 929 200	3 308 900	2 656 000	2 016 000	1 360 000	960 000	660 000	360 000	0
1.1.1.	pożyczek	308 000	165 000	45 000	0	0					
1.1.2.	kredytów	3 307 950	2 764 200	3 263 900	2 656 000	2 016 000	1 360 000	960 000	660 000	360 000	0
1.1.3.	obligacji										
1.2.	Planowane w roku budżetowym (bez prefinansowania):	0	1 152 660	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.	pożyczki										
1.2.2.	kredyty		1 152 660								
1.2.3.	obligacje										
1.3.	Pożyczki, kredyty i obligacje na prefinansowanie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.1.	zaciągnięte zobowiązania										
1.3.2.	planowane zobowiązania										
2.	Obsługa długu (2.1+2.2+2.3)	0	868 441	976 075	813 465	770 428	751 148	470 082	348 000	333 000	378 000
2.1.	Spłata rat kapitałowych z wyłączeniem prefinansowania	0	686 750	772 960	652 900	640 000	656 000	400 000	300 000	300 000	360 000
2.1.1.	kredytów i pożyczek		686 750	740 300	612 900	600 000	616 000	360 000			
2.1.2.	wykup papierów wartościowych										
2.1.3.	udzielonych poręczeń										
2.1.4.	planowanego kredytu		0	32 660	40 000	40 000	40 000	40 000	300 000	300 000	360 000
2.2.	Spłata zobowiązań z tytułu prefinansowania										
2.3.	Spłata odsetek i dyskonta		181 691	203 115	160 565	130 428	95 148	70 082	48 000	33 000	18 000

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁUBIANKA NA LATA 2008 -2015

		Prognoza									
3.	Prognozowane dochody budżetowe	13 544 161	13 425 444	13 699 119	13 973 101	14 238 589	14 494 884	14 726 802	14 947 704	15 156 971	15 354 011
4.	Prognozowane wydatki budżetowe		13 938 858	12 926 119	13 310 200	13 563 093	13 867 228	14 186 174	14 526 642	14 962 441	15 204 400
5.	Prognozowany wynik finansowy		-513 414	773 000	662 901	675 496	627 656	540 628	421 062	194 530	149 611
	Inne przychody		47 504	0	0	50 001	85 497	57 153	197 781	318 843	213 373
6.	Relacje do dochodów (w %):										
6.1.	długu (art. 170 ust. 1) (1-2.1-2.2):3	26,7%	25,3%	18,5%	14,3%	9,7%	4,9%	3,8%	2,4%	0,4%	
6.2.	długu po uwzględnieniu wyłączeń (art. 170 ust. 3) (1.1+1.2-2.1):3	26,7%	25,3%	18,5%	14,3%	9,7%	4,9%	3,8%	2,4%	0,4%	
6.3.	spłaty zadłużenia (art. 169 ust. 1) (2:3)	0,0%	6,5%	7,1%	5,8%	5,4%	5,2%	3,2%	2,3%	2,2%	2,5%
6.4.	spłaty zadłużenia po uwzględnieniu wyłączeń (art. 169 ust. 3) (2.1+2.3):3	0,0%	6,5%	7,1%	5,8%	5,4%	5,2%	3,2%	2,3%	2,2%	2,5%

Źródło: uchwała nr XVI/77/2007 Rady Gminy w Łubiance z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Łubianka na rok 2008

2.5. Potencjalne źródła finansowania

Jak wynika z powyższych rozdziałów roczny budżet gminy Łubianka wynosi obecnie ok. 14 mln zł. Stosunkowo niski poziom zadłużenia oraz przewidywany w prognozie jego dalszy spadek w latach 2008 - 2015 daje możliwości zaciągania nowych kredytów w kolejnych latach na realizację projektów wynikających ze strategii.

Ponieważ w latach 2007-2013 Polska otrzyma dużo środków z UE, pojawią się wyjątkowe możliwości współfinansowania przedsięwzięć. Inne możliwości sfinansowania nakładów na realizację strategii to wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego lub poniesienie wydatków przez podmioty prywatne. Należy podkreślić, że zrealizowanie części zadań na początku okresu, które przyciągną do gminy inwestorów, mieszkańców oraz turystów spowoduje wzrost zamożności ludności, wyższe wpływy budżetowe, a tym samym możliwości finansowania kolejnych przedsięwzięć.

3. Monitoring i ocena strategii

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, aktualną identyfikację problemów w ich realizacji, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

3.1. Proces wdrażania

W strukturze Urzędu Gminy powinien istnieć organ odpowiedzialny za sprawy koordynowania realizacji strategii, jej aktualności i zgodności z wyznaczonymi horyzontami rozwojowymi oraz pojawiającymi się możliwościami (Zespół Nadzorujący Realizację Strategii).

Sprawna realizacja strategii zależy w dużym stopniu od wsparcia Rady Gminy, szczególnie w ramach przygotowywania i uchwalania kolejnych budżetów rocznych. To właśnie przewidziane w budżecie nakłady na finansowanie poszczególnych przedsięwzięć decydują o

realizacji zadań składających się na cele operacyjne. Na etapie planowania przyszłych wydatków inwestycyjnych będzie dokonywał się wybór konkretnych inwestycji oraz bezpośrednia hierarchizacja i czasowa harmonizacja poszczególnych działań.

Narzędziem pomocnym w tym procesie będzie opracowywanie i wdrażanie - zamykających się w jednym roku budżetowym – planów operacyjnych. Ich struktura zawierać będzie dokładne ramy czasowe oraz harmonogram działań, kompetencje wykonawcze, wielkość budżetu oraz strukturę źródeł ich finansowania, jak również kwantyfikowane wskaźniki osiągnięć i oddziaływania.

Tab.42. Poprawny harmonogram wdrażania strategii.

L.p.	ZADANIA	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Przyjęcie dokumentu strategii przez Władze Urzędu Gminy	Wójt Gminy Łubianka	Luty 2008
2.	Przedłożenie Strategii Rozwoju Gminy Radzie Gminy.	Wójt Gminy Łubianka	Luty 2008
3.	Zatwierdzenie strategii przez Radę Gminy.	Przewodniczący Rady Gminy Łubianka	Marzec 2008
4.	Przesłanie dokumentów do organizacji zainteresowanych (pozarządowych)	Zespół Nadzorujący Realizację Strategii	Marzec 2008
5.	Opracowanie programów operacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	Zespół Nadzorujący Realizację Strategii	Do 2013 r.
6.	Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w programach operacyjnych	Zespół Nadzorujący Realizację Strategii	Do 2015 r.
7.	Monitoring i wdrażanie strategii	Podmioty wskazane w harmonogramie	Do 2015 r.
8.	Aktualizacja strategii	Zespół Nadzorujący Realizację Strategii	W razie konieczności

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Kontrola efektywności Strategii

„Strategia rozwoju Gminy Łubianka na lata 2008 – 2015” precyzuje oczekiwania i wizję przyszłości gminy w oparciu o bieżącą analizę danych i prognozy na przyszłość, zarówno gminy, jak województwa i kraju. Przyjęcie pewnych założeń na przyszłość, w tym finansowych, inwestycyjnych, jest sprawą trudną w świetle zmieniających się przepisów prawnych i rozwiązań organizacyjnych w skali gminy, regionu i kraju.

Oceny skuteczności realizacji Strategii dokonywać winien **raz do roku** Zespół Nadzorujący Realizację Strategii powołany przez Wójta Gminy Łubianka.

Co dwa lata powinna zostać dokonana **analiza** skuteczności zastosowanych w Strategii narzędzi. Analizy powinny kończyć się raportem o stopniu zaawansowania wyznaczonych celów i propozycjami uaktualniania dokumentu.

Zapisy Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.

W celu właściwej oceny procesu wdrażania i realizacji strategii, przyjmuje się stosunkowo szeroką gamę wskaźników społecznych, za pomocą których skutecznie oceniony zostanie poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian.

Oto propozycje w tym zakresie:

Tab.43. Wskaźniki realizacji celów.

LP.	CEL STRATEGICZNY	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO DANYCH
1	Obszar atrakcyjny do osiedlania się	<ul style="list-style-type: none"> - Długość sieci kanalizacyjnej wodociągowej - Długość wybudowanych i przebudowanych dróg - Długość chodników i ścieżek rowerowych - Powierzchnia uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe - Ilość nowych mieszkań 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Łubianka - Powiatowy Zarządcy Dróg - GUS
2	Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość, handel, usługi	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość nowych miejsc pracy utworzonych na terenie gminy - Ilość zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Urząd Pracy w Chełmży - Urząd Gminy Łubianka

3	Atrakcyjne miejsca do uprawiania turystyki i rekreacji	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość gospodarstw agroturystycznych - Długość szlaków pieszych i rowerowych - Ilość i powierzchnia zagospodarowanych terenów rekreacyjnych - Powierzchnia obszarów chronionych i cennych przyrodniczo - Ilość zagospodarowanych obiektów kulturowych - Ilość zagospodarowanych obiektów przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Łubianka - Centrum Kultury - Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łubianka „Przyszłość” - Fundacja LGD „Ziemia Gotyku” - Gospodarstwa agroturystyczne - Konserwator przyrody - Konserwator zabytków
4	Wydajne i wysokodochodowe rolnictwo	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość grup producenckich - Ilość gospodarstw rolnych o dodatkowych dochodach - Ilość gospodarstw ekologicznych - Ilość gospodarstw korzystających z programu rolno-środowiskowego - Struktura upraw - Ilość szkoleń - Ilość przeszkolonych osób 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Łubianka - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - Instytucje szkoleniowe
5	Powszechny dostęp do infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość udzielonych stypendiów - Ilość wybudowanych i zmodernizowanych obiektów szkolnych - Ilość środków wydatkowanych na pomoce dydaktyczne - Ilość zmodernizowanych obiektów sportowych - Stopień realizacji zadań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych - Ilość nowo powstałych obiektów sportowych - Ilość placówek oświatowych objętych opieką stomatologiczną 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminny Łubianka - Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe - Centrum Kultury - Wojewódzki Zarząd Dróg

Źródło: Opracowanie własne.

3.3. Procedury uaktualniania Strategii

Aktualizacja strategii jest ważnym wymogiem aktywnej jej realizacji, umożliwia bowiem stwierdzenie, czy Strategia realizowana jest prawidłowo, a jej założenia nadal są aktualne.

Uaktualnianie Strategii powinno polegać na :

- analizowaniu raportów o sytuacji gospodarczej i społecznej gminy w sposób cykliczny,
- stałej kontroli i ocenie stanu środowiska przyrodniczego gminy i jej sąsiedztwa,
- sporządzaniu ekspertyz dla władz gminy dotyczących perspektyw rozwoju gminy,
- bieżącej kontroli stopnia realizacji Strategii i informacji o efektach podejmowanych działań,
- utworzeniu i aktualizacji danych gminnego banku danych o firmach, ofercie turystycznej, rekreacyjnej, ofertach pracy, osobach bezrobotnych, formach pomocy, możliwościach edukacji, źródłach finansowania rozwoju i promocji gminy,
- stworzeniu systemu wczesnego ostrzegania o nieprawidłowościach w rozwoju gminy.

Tab.44. Aktualizacja strategii.

L.p.	ZADANIA	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Powołanie Zespołu Nadzorującego Realizację Strategii	Wójt Gminy Łubianka	Marzec 2008 r.
2.	Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w programach operacyjnych	Zespół Nadzorujący Realizację Strategii	Pierwszy raport – marzec 2009, kolejne corocznie
3.	Ocena realizacji strategii	Rada Gminy Łubianka	Coroczna
4.	Organizowanie debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej strategię dla oceny jej aktualności	Rada Gminy Łubianka	Co dwa lata

Źródło: Opracowanie własne.

Podsumowanie

Strategia rozwoju nie wyczerpuje wszystkich działań, ale określa najważniejsze i konieczne do realizacji w najbliższym czasie.

Strategia jest dokumentem otwartym, który na bieżąco będzie uzupełniany programami i projektami rozwiązań najważniejszych kwestii społeczno-gospodarczych w gminie. Jako dokument otwarty podlegał będzie stałemu monitoringowi i ewaluacji. Systematyczne zbieranie danych, ich analiza i interpretacja oraz porównanie celów założonych z realizowanymi będzie podstawą do kontynuacji, rozszerzenia bądź ograniczenia prowadzonych działań. Sprawdzanie skutków działania danego programu będzie także podstawą właściwej oceny rezultatów, ewentualnych zmian priorytetów i wprowadzenia korekt do programu, jak również planowania kolejnych działań i projektów. Efekty monitoringu będą wskazówką przy tworzeniu nowych programów, pozwolą je udoskonalić i urzeczywistnić (dostosować do faktycznych bieżących potrzeb) oraz uczynić bardziej atrakcyjnymi i efektywnymi.

Załączniki:

ZAŁĄCZNIK 1:

Lista Projektów Zrealizowanych w Gminie Łubianka w Latach 2003-2006

Rok 2003

1. Modernizacja dróg gminnych w technologii tłuczniowej (Warszewice, Wymysłowo, Dębiny, Przeczno) oraz asfaltowej z chodnikiem w Łubiance (Al. Jana Pawła II) - 120.000 zł.
2. Budowa ulic w Pigży w technologii z polbruku (ul.ul. Wyszyńskiego, Spacerowa, i przyległe) - 583.000 zł.
3. Współdział gminy w modernizacji ulic w Łubiance (ul. Chełmżyńska) i Biskupicach (ul. Kościelna i Kasztanowa) - 100.000 zł.
4. Zakup samochodu dla Policji w Łubiance - 23.000 zł. (50 % kosztów)
5. Adaptacja budynku na potrzeby Oddziałów Edukacyjno - Terapeutycznych w Zamku Bierzgłowskim - 52.000 zł.
6. Kontynuacja rozbudowy Gimnazjum w Brąchnowie - 159.000 zł.
7. Utworzenie Niepublicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Łubiance - 50.000 zł.
8. Budowa sieci kanalizacyjnej w Zamku Bierzgłowskim - 1.060.000 zł.
9. Opracowanie projektów budowy 134 przyzagrodowych oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej w Warszewicach - 90.000 zł.

Rok 2004

1. Modernizacja dróg gminnych - 95.000 zł.
2. Zakup wozu ratowniczo - bojowego dla OSP Łubianka - 217.500 zł.
3. Zakup wozu bojowego dla OSP Biskupice - 32.000 zł.
4. Kontynuacja rozbudowy Gimnazjum w Brąchnowie - 301.000 zł.
5. Budowa sieci kanalizacyjnej w Warszewicach - 712.000 zł.
6. Budowa 134 przyzagrodowych oczyszczalni ścieków - 951.000 zł.
7. Opracowanie projektów technicznych stadionu w Pigży i modernizacji centrum Łubianki - 93.000 zł.
8. Modernizacja świetlic w Dębinach i Przecznie - 25.000 zł.

Rok 2005

1. Modernizacja ul. Św. Jana w Biskupicach i ul. Prostej w Pigży - 270.000 zł.
2. Rozbudowa remizy OSP Wybcz - 45.000 zł. (2005-06)
3. Kontynuacja rozbudowy Gimnazjum w Brąchnowie - 158.000 zł.
4. Kapitałny remont budynków Urzędu Gminy - 680.000 zł. (2004-06) (zdjęcie na str. 4).
5. Modernizacja GOZ w Łubiance - 80.000 zł.
6. Zawarcie umowy partnerskiej z gminą Łososina Dolna oraz wymiana wakacyjna młodzieży - 10.000 zł.

Rok 2006

1. Zakończenie rozbudowy Gimnazjum w Brąchnowie (2002-2006) o łącznej powierzchni ponad 1200 m² - 2.100.000 zł., w tym w 2006 r. ok. 1.600.000 zł. Stan zerowy inwestycji o wartości 75.000 zł. został wykonany już w III kadencji, w roku 2002. W ramach inwestycji powstała pełnowymiarowa, profesjonalna sala gimnastyczna z widownią, kompletne zaplecze socjalne (szatnie, natryski, toalety), stołówka, komunikacje na dziedzińcu szkoły oraz kotłownia ekologiczna (zdjęcie na str. 4).
2. Uruchomienie trzeciej w skali gminy, kompletnie wyposażonej stołówki szkolnej w Gimnazjum w Brąchnowie o wydajności ponad 240 obiadów dziennie - 70.000 zł.
3. Budowa stadionu sportowego w Pigży na pow. ok. 8.000 m² wraz z modernizacją otoczenia szkoły - 625.000 zł. W ramach inwestycji wybudowaliśmy: 200 metrową bieżnię okólną o nawierzchni tartanowej, skocznię lekkoatletyczną o nawierzchni tartanowej, asfaltowe boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki, dwa korty tenisowe o nawierzchni ceglanej, boisko do siatkówki plażowej oraz komunikację wewnętrzną i parking (zdjęcie na str. 4).
4. Modernizacja Centrum Kultury w Łubiance wraz z otoczeniem - 350.000 zł. W ramach inwestycji wykonaliśmy: nowe centralne ogrzewanie Centrum Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej i remizy OSP w Łubiance z klimatyzacją głównej sali Centrum Kultury, modernizację wnętrza CK, skwer wypoczynkowy obok głównej sali CK, chodniki i parking obok CK, parking na ponad 20 pojazdów obok OSP, skwer rekreacyjny pomiędzy ul. Bydgoską a remizą OSP (zdjęcie na str. 4)
5. Termomodernizacja Zespołu Szkół w Łubiance - 260.000 zł.
6. Zakończenie modernizacji drogi Biskupice - Pigża - 70.000 zł.
7. Udział gminy w modernizacji ul. Kościelnej w Biskupicach i ul. Ks. W. Frelichowskiego w Warszewicach - 55.000 zł.

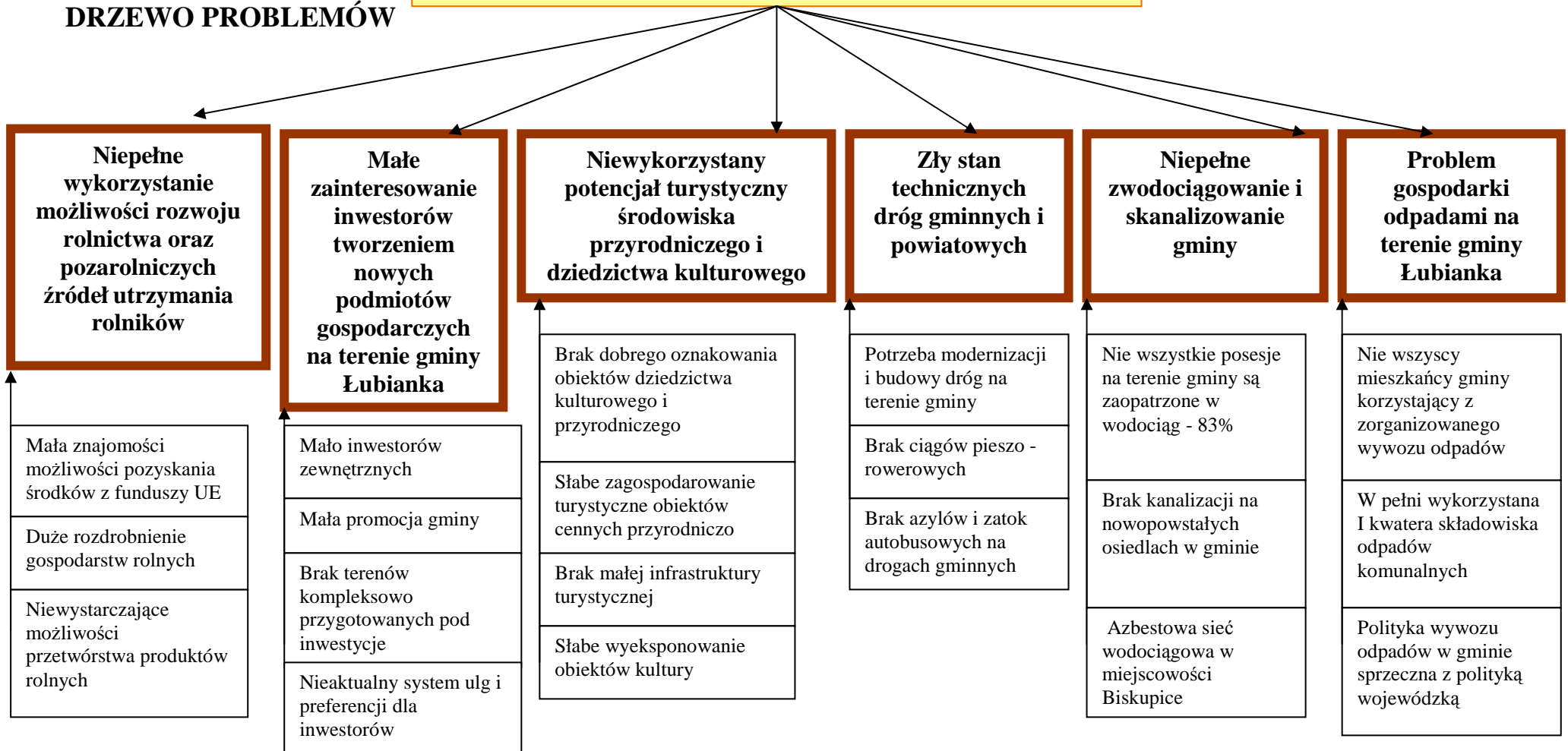
8. Adaptacja budynku i uruchomienie przedszkola w Biskupicach – 80.000 zł.
9. Oświetlenie ul. Leszczynowej w Leszczu i ul. Długosza w Przecznie – 25.000 zł.
10. Ścieżka pieszo – rowerowa wzdłuż ul. Toruńskiej w Łubiance – 40.000 zł.
11. Modernizacja i rozpoczęcie budowy boisk sportowych w Zamku Bierzglowskim i Przecznie – 20.000 zł.

ZAŁĄCZNIK 2.

**DZREWO PROBLEMÓW
I CELÓW OPRACOWANE DO
MATRYCY LOGICZNEJ**

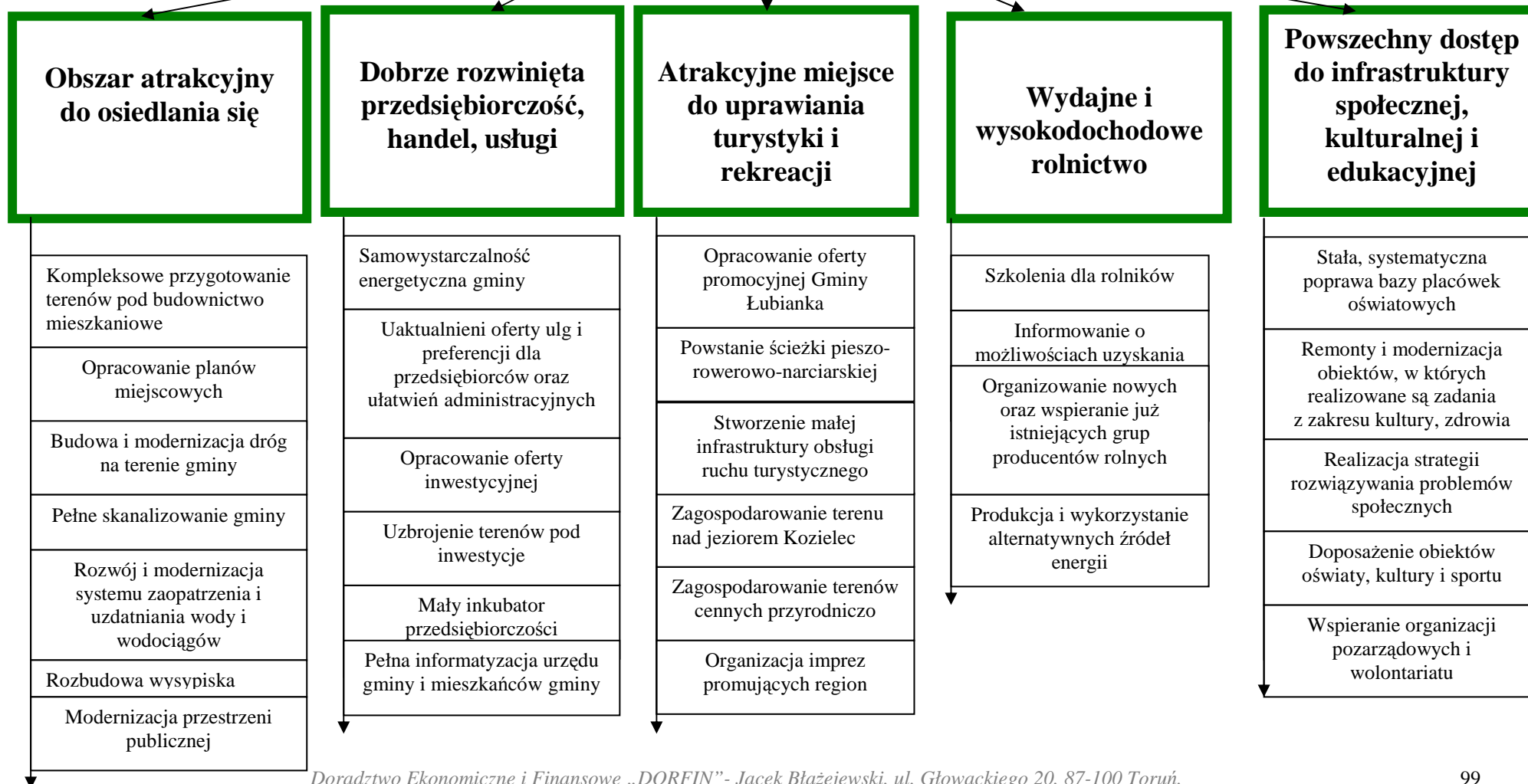
**WOLNY ROZWÓJ GMINY W STOSUNKU DO
MOŻLIWOŚCI I POTENCJAŁU**

DRZEWO PROBLEMÓW

DRZEWO CELÓW

**ROZWINIĘTA I ZRÓWNOWAŻONA - GODPODARCZO,
SPOŁECZNIE I EKOLOGICZNIE - BOGATA GMINA ŁUBIANKA**

ANEKS